

POLITIET
OSLO POLITIDISTRIKT

Oslo kommune

BARNE- OG UNGDOMSKRIMINALITETEN I OSLO

Rapport basert på data fra 2016

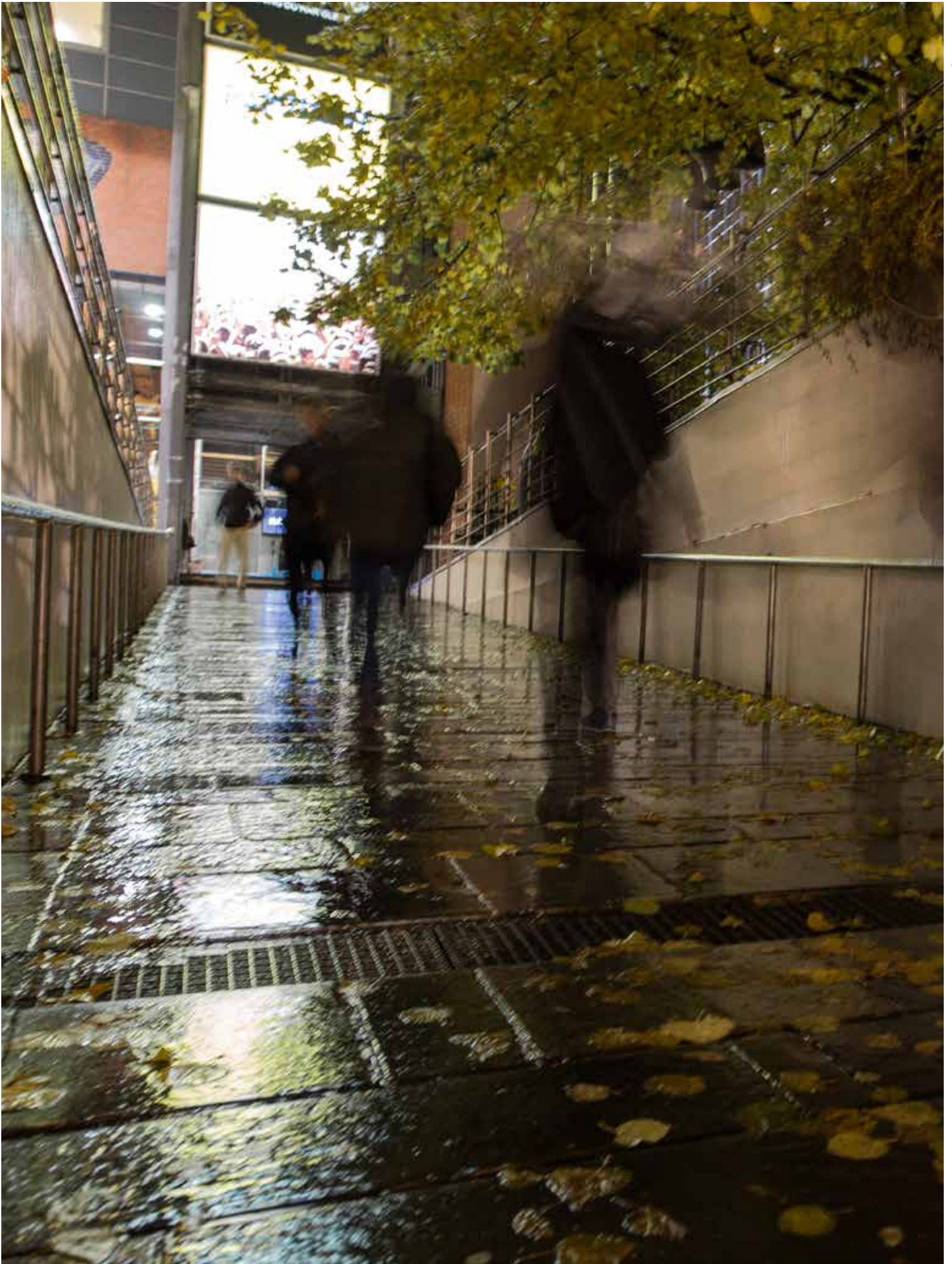
SALTO

SAMMEN LAGER VI ET TRYGT OSLO

Innhold

Sammendrag	5
Kapittel 1. Innledning	7
1.1 Rapportens formål og avgrensninger	7
1.2 Metode	7
1.3 Kriminalstatistikkens begrensninger	10
1.4 Barne- og ungdomsbefolkningen i Oslo	10
Kapittel 2. Den registrerte kriminaliteten blant barn og ungdom i Oslo	13
2.1 Omfanget av barne- og ungdomskriminaliteten	13
2.2 Hvilke lovbrudd begår de unge?	16
Kapittel 3. Vold og ran blant unge	19
3.1 Ran med unge gjerningspersoner	19
3.2 Vold med unge gjerningspersoner	20
Kapittel 4. Unge gjengangere	25
4.1 Unge gjengangere under 18 år	25
4.2 Unge gjengangere i 2011 til 2015 – status i 2016	28
4.3 Gjengangere 18–22 år	29
4.4 Gjengangere og nettverk	33
Kapittel 5. Unge lovbrøyttere under 18 år uten bostedsadresse i Oslo	35
5.1 Unge lovbrøyttere med adresse utenfor Oslo	35
5.2 Unge lovbrøyttere uten adresse i Norge	36
5.3 Økt antall asylsøkere til Oslo	37
Kapittel 6. Kriminalitet og rus i sentrum	39
6.1 Barne- og ungdomskriminalitet i sentrum	39
6.2 Unge i utsatte miljøer i Oslo sentrum	42
Kapittel 7. Rusmidler og narkotikalovbrudd	49
7.1 Rustrender	49
7.2 Narkotikalovbrudd blant unge under 18 år i Oslo	53
Kapittel 8. Barn og ungdom utsatt for kriminalitet i Oslo	55
8.1 Omfanget av barn og ungdom utsatt for kriminalitet	55
8.2 Kriminaliteten som rammer barn og unge	57
Kapittel 9. Utviklingstendenser og utfordringer over tid	61
9.1 Er bunnen nådd for ungdomskriminaliteten?	61
9.2 Kommunikasjonsteknologiens betydning for kriminalitet	61
9.3 Seksuelle overgrep mot barn – med og uten internett	62
9.4 Hatkriminalitet og voldelig ekstremisme	63
9.5 Ungdomsmiljøer og nettverk	64
9.6 Hvorfor gjentatt registrert kriminalitet i Oslo i 2016?	64
Child and youth crime in Oslo 2016 – summary	66
Litteraturoversikt	68
Aktuelle lenker	70

Sammendrag

Den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten

- Den registrerte kriminaliteten blant unge under 18 år har økt noe etter 6 års nedgang.
- Antall straffbare forhold pr 1000 innbygger i aldersgruppen 10-17 år var 45,2 i 2016, mot 69,7 tilbake i 2006.
- Antall unge lovbrøyttere under 18 år økte med 18,9 % fra 2015 til 2016. Det var økning for begge kjønn, og både over og under 15 år.
- Andelen registrerte straffbare forhold begått av jenter under 18 år økte fra 13,3 % i 2015 til 20,8 % i 2016.
- 32,4 % av personene med straffbare forhold i 2015 hadde også straffbare forhold i 2016. Dette er en større andel enn i de to foregående årene.
- Vinningslovbrudd er fortsatt den dominerende typen kriminalitet blant unge, men for gutter i aldersgruppen 15-17 år er antall forhold med vold/trusler høyere enn antall vinningslovbrudd.
- Straffbare forhold for fysisk vold med gjerningsperson under 18 år har vokst jevnt fra 282 i 2013 til 371 i 2016.

Unge gjengangere

- I 2016 ble det i Oslo registrert 108 unge gjengangere under 18 år, det vil si ungdommer med 4 eller flere straffbare forhold dette året. Etter flere års nedgang var dette en økning fra 89 unge gjengangere i 2015.
- De unge gjengangere i 2016 utgjør 9,0 % av personer under 18 år med straffbare forhold, men er registrert med 33,0 % av de straffbare forholdene.
- Av de unge gjengangerne i 2015 ble 48,3 % også gjenganger i 2016. Dette er en større andel enn i de foregående år.
- Tilnærmet halvparten av de unge gjengangerne i 2016 hadde ikke blitt registrert med straffbart forhold i Oslo året før.
- Over de siste 5 årene har det blant de unge gjengangerne vært en synkende andel uten bostedsadresse i Oslo. Det var hele 89,8 % av de unge gjengangerne som hadde adresse i Oslo i 2016.

Bostedstilknytning

- 15,2 % av de unge under 18 år med straffbart forhold i Oslo i 2016 hadde ikke bostedsadresse i byen. Andelen har vært synkende siden 2011 da den var på 27,0 %.
- Stadig færre unge under 18 år med lovbrudd i Oslo er uten kjent adresse i Norge. I 2016 gjaldt dette 33 unge, derav 3 unge gjengangere.

Sentrumsproblematikk

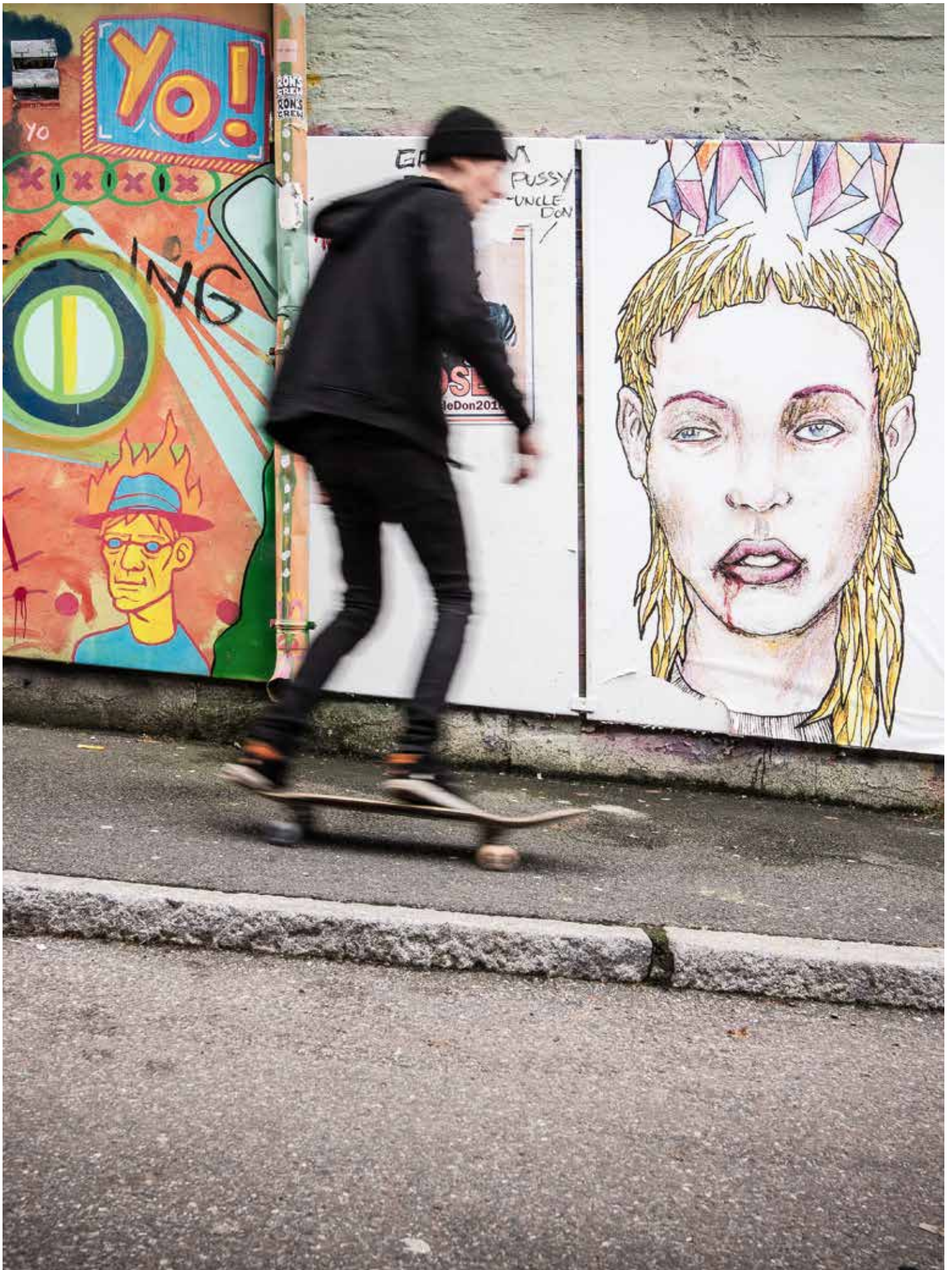
- Etter 4 år med nedgang i antall straffbare forhold med gjerningsperson under 18 år i sentrumsområdet av Oslo, økte antallet fra 475 i 2015 til 593 i 2016.
- Det er også en økning i antall personer under 18 år og i antall personer som har begått mer enn ett straffbart forhold.
- Unge lovbrøyttere uten bostedsadresse i Oslo begår et flertall av sine lovbrudd i sentrum av byen, mens Oslobosatte unge primært begår sine lovbrudd utenfor sentrum.
- Etter flere års nedgang var det i 2016 økning i antall unge under 23 år som Uteseksjonen i Oslo sentrum har hatt kontakt med. Det er spesielt økning i antall nyregistreringer, med økning for begge kjønn og både i aldersgruppen 15-17 år og 18-22 år.

Rusmidler blant ungdom

- Undersøkelser viser nedgang i norske ungdommers bruk av alkohol.
- Det brukes mer alkohol og cannabis i de vestlige og sentrumsnære bydelene enn i de østlige bydelene i Oslo.
- Langt flere gutter enn jenter bruker cannabis. Forskjellen finnes på alle klassetrinn (8. klasse til 3. klasse videregående) og den blir mer markant oppover i klassetrinnene.
- Andelen som bruker cannabis er langt lavere blant elever som har foreldre med innvandrerbakgrunn enn blant elevene som har foreldre med norsk bakgrunn.
- Antall registrerte narkotikaforhold med gjerningsperson under 18 år økte fra 199 i 2015 til 305 i 2016, men er likevel lavere enn de foregående årene.

Barn og unge utsatt for kriminalitet

- 1692 personer under 18 år ble registrert som offer i anmeldelser i Oslo i 2016. Dette var en økning på 3,2 % fra 1639 personer i 2015, men lavere enn i 2014.
- Færre under 18 år ble offer for vinningslovbrudd i 2016, men det var et økt antall offer for fysisk vold.
- I 2016 ble til sammen 3070 personer i alderen 18-22 år registrert utsatt for kriminalitet i Oslo. Dette var en nedgang på 10,2 % (350 personer) fra 2016 og det laveste antallet de siste 7 årene. En stor del av nedgangen utgjøres av nedgang i antall utsatt for tyveri og gjenspeiler den generelle nedgangen i vinningskriminalitet.

Kapittel 1

Innledning

1.1 Rapportens formål og avgrensninger

Målet med rapporten er å styrke samfunnets kunnskap om kriminalitet og rusproblemer blant barn og unge i Oslo. Rapporten inngår som en del av SaLTo-samarbeidet mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt¹ (SLT i Norge). Dette er et tverretattlig samarbeid om forebygging av kriminalitet og rusproblemer blant barn og unge i Oslo. Innenfor rammen av SaLTo har en slik rapport blitt publisert årlig siden 2006.²

Arbeidet med rapporten har vært ledet av Strategisk stab, Oslo politidistrikt, og utarbeidet i nært samarbeid med SaLTo-sekretariatet. Uteseksjonen og Kompetansesenter rus – Oslo (begge Velferdsetaten i Oslo kommune) er sentrale bidragsytere med kunnskap om rustrender og unge i utsatte miljøer i Oslo sentrum (i kapittel 6 og 7). Også andre i SaLTo-samarbeidet har bidratt til rapporten ved å dele sin kunnskap.

Rapporten har til hensikt å understøtte SaLTo sin målsetning om å utvikle et helhetlig kriminalitetsforebyggende arbeid basert på kunnskap, analyse og erfaringer. SaLTo har også som eget innsatsområde å drive metode- og kompetanseutvikling, samt kunnskapsformidling. Gjennom kartlegging av barne- og ungdomskriminalitet og beskrivelse av tendenser og utfordringer innen rusbruk blant unge i Oslo, skal rapporten styrke kunnskapsgrunnlaget for valg av prioriteringer og tiltak i det forebyggende arbeidet. Dette inkluderer tiltak for raskt og målrettet å kunne følge opp unge som har begått

lovbrudd, særlig de som har begått gjentatte lovbrudd. Samtidig er noen av rapportens temaer inkludert for å frambringe oppdatert kunnskap direkte relatert til SaLTo sine valgte innsatsområder og tilhørende tiltak. Rapportens redegjørelse for kriminalitet som barn og unge utsettes for, skal understøtte SaLTo sin overordnede strategiske målsetning om å samordne støtten til barn og unge som er utsatt for kriminalitet.

Hovedtyngden av rapporten dreier seg om kriminalitetsutviklingen for barn under 18 år. Personer under 15 år er ikke strafferettslig ansvarlig, men begår kriminelle handlinger og har behov for oppfølging. Rapporten inneholder også registrert kriminalitet for aldersgruppen fra og med 18 til og med 22 år. Hensikten er å belyse utviklingen videre etter fylte 18 år, og å styrke kunnskapsgrunnlaget for målrettede tiltak overfor ungdom i denne aldersgruppen (jf. SaLTo-samarbeidets definerte målgrupper).

1.2 Metode

Rapporten er i all hovedsak en presentasjon av kvantitative data fra politiets straffesaksregister (STRASAK), bearbeidet spesielt for bruk innen SaLTo-samarbeidet. Av andre typer kvantitative data benyttes befolkningsstatistikk fra Oslo kommune og «registerdata» fra Velferdsetaten knyttet til deres innsats overfor barn og unge. Med hensyn til sistnevnte, utfylles disse med fagansattes kunnskap og erfaringer. Beskrivelsen av rustrender bygger på ulike kilder fra forskningsfeltet nasjonalt og lokalt.

¹ SaLTo-rapporten er, som de foregående SaLTo-rapportene, basert på Oslo politidistrikt slik det fremsto før sammenslåingen med Asker og Bærum politidistrikt.

² Alle SaLTo-publikasjoner er tilgjengelige på nettsiden www.salto.oslo.no

Alle kvantitative data om barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo er basert på egenprodusert statistikk laget på grunnlag av manuelle søk i straffesaksregisteret. Disse søkene er gjort ved hjelp av analyseprogrammet PAL for STRASAK i begynnelsen av januar hvert år. Basen det søkes i er dynamisk og oppdateres flere ganger i døgnet. Uttrekk fra ulike datoer og klokkeslett kan føre til noe variasjon i tallene (f.eks. grunnet omkodning av saker).

Uttrekkene av kriminalitet begått av barn og unge er gjort ved å søke etter mistenkte, siktede og domfelte som var under 23 år på gjerningstidspunktet for straffbare forhold registrert i 2016, med Oslo kommune som geografisk område. Dette betyr at straffbare forhold begått i Oslo av barn og unge som er bosatt utenfor byen er inkludert i tallmaterialet. Straffbare forhold gjennomført utenbys av barn og unge bosatt i Oslo er ikke inkludert. Såkalte undersøkelsessaker er tatt ut av materialet.³ Saker som er foreldet og saker hvor det er stort avvik mellom gjerningspersonens nåværende alder og alder ved gjerning er også tatt ut.

Når det i statistikken henvises til «straffbare forhold» er det noe annet enn «anmeldelser». Flere personer kan være mistenkt eller siktet i en og samme anmeldelse. Her behandles disse som flere uavhengige forhold, selv om det kun foreligger én anmeldelse. I og med at det må være en mistenkt eller siktet i en anmeldelse for å kunne avgjøre hvorvidt forholdene er begått av barn og ungdom, omhandles kun de tilfellene hvor det på uttrekkstidspunktet fantes en eller flere antatte gjerningspersoner.

Betegnelse «gjerningsperson» og «lovbryter» brukes i rapporten om personer som har blitt anmeldt og fått status som mistenkt, siktet eller domfelt. Det er viktig å presisere at dette ikke innebærer at personene nødvendigvis blir tiltalt eller dømt.

Statistikken gir et bilde av lovbrudd og gjerningspersoner slik dette framsto på tidspunktet da uttrekkene fra straffesaksregisteret ble gjort. For eksempel vil nye unge i ettertid kunne bli identifisert og eventuelt domfelt for lovbrudd som fant sted i 2016. Hendelser som i utgangspunktet er registrert som en form for lovbrudd, vil kunne bli omkodet til én annen.⁴ Når det gjelder gjerningspersoners adresse, er ikke disse verifisert opp mot Folkeregistret eller andre aktuelle registre. For personer uten norsk personnummer vil heller ikke alder nødvendigvis være verifisert.

De som omtales som «gjengangere» i rapporten, er de som blir registrert med 4 eller flere straffbare forhold i Oslo⁵ i løpet av ett kalenderår. Det som imidlertid skaper noen utfordringer, er at vi har et hovedskille i statistikken mellom de som er under og over 18 år på gjerningstidspunktet, som behandles som to adskilte grupper i videre statistikkbehandling. Uttrekkene tas i januar for året før. Uttrekket tas på straffbare forhold, ikke personer. Dette medfører at for eksempel «Per» som starter året som 17-åring, men blir 18 år i løpet av året, ikke regnes som gjenganger hvis han har 3 forhold som 17-åring og 3 forhold som 18-åring. Begår «Per» 4 eller flere forhold som enten 17- eller 18-åring, blir han gjenganger i én av aldersgruppene. Ved å behandle de over og under 18 år hver for seg, får vi statistikk som lar seg sammenligne mange år bakover i tid, også til den tiden hvor vi ikke hadde statistikk for gjengangere over 18 år.

Uttrekkene av kriminalitet der barn og unge er offer for lovbrudd, er gjort på tilsvarende måte, men da ved å søke etter «fornærmede» som var under 23 år på gjerningstidspunktet. Disse tallene omfatter også hendelser med voksne gjerningspersoner og ukjente gjerningspersoner

Ny straffelov trådte i kraft 1.10.2015. Dette medfører at det blir henvist både til gammel og ny straffelov der det er aktuelt å se tilbake i tid på enkelte

³ En undersøkelsessak kan også dreie seg om et straffbart forhold. I disse tilfellene vil saken på et senere tidspunkt bli kodet om til den aktuelle lovbruddskategorien.

⁴ For mer om kriminalstatistikk og om straffesaksregisteret, se Sætre, Marianne (2007).

⁵ Fra 1.1.2017 ble de "gamle" politidistriktene Oslo og Asker og Bærum slått sammen til "nye" Oslo politidistrikt. Rapporten bruker Oslo om den geografiske enheten Oslo kommune.

lovbruddskategorier. Gammel straffelov gjelder for lovbrudd med gjerningstidspunkt før oktober 2015, selv om disse ble registrert først i 2016. Ny straffelov synes ikke å gi betydelige utslag på datagrunnlaget i denne rapporten, så vidt vi kan bedømme. Der nye kategorier i straffeloven gir utfordringer i sammenligningen 2016 og tidligere år, er dette kommentert i rapporten.

1.3 Kriminalstatistikens begrensninger

De årlige SaLTo-rapportene har blitt publisert etter samme mal over mange år. Rapporten gir dermed et godt grunnlag for å se på utviklingen av den anmeldte barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo. Kriminalstatistikken har imidlertid noen svakheter. Den registrerte kriminaliteten viser kun en del av det virkelige kriminalitetsbildet.⁶ Vi må inkludere mørketallene før vi kan si noe om omfanget av den *faktiske* kriminaliteten. Mørketallene er kriminalitet som finner sted, men ikke anmeldes til politiet, såkalte falske negative. Statistikken blir også påvirket av falske positive, det vil si at statistikken også inneholder hendelser som ikke dreier seg om lovbrudd og/eller ikke dreier seg om den aktuelle aldersgruppen.⁷ Anmeldelsestilbøyeligheten og faktorer som påvirker hva som anmeldes og hva som forblir mørketall,⁸ varierer blant annet med medias dagsorden og politiets prioriteringer og ressurser. Også relasjonen mellom gjerningsperson og offer, graden av krenkelse for offeret, og ubehaget for offeret ved å anmelde, påvirker viljen til anmeldelse. Tilbøyeligheten til å anmelde lovbrudd øker dersom de begås av personer man ikke kjenner, og av personer som tilhører en gruppe majoritetskulturen vanligvis omtaler som et sosialt problem og som det er vanlig å kriminalisere.

Politiblikket er en annen faktor som kan påvirke den registrerte kriminaliteten. Politiblikket kan forklares som politiets måte å tolke en situasjon på,

politiets rolle og adferd i ulike situasjoner.⁹ Politiblikket styres av politibetjenters erfaring og etatskunnskap. Hvilke personer og hvilke handlinger som kan observeres i det offentlige rom, og som dermed er tilgjengelig for kontroll fra politiets side, er med på å påvirke statistikken.

I de offentlige etatene kan det også eksistere forskjellige fortolknings- og reaksjonsmåter overfor uønskede hendelser og lovbrudd. Mens noen ønsker å løse konflikter eller mindre lovbrudd med megling og dialog i miljøene, har andre en lav terskel for å forfølge konflikter og hendelser strafferettslig.

Innbyggerundersøkelser og offerundersøkelser kan brukes for å supplere og korrigere bildet av kriminaliteten. Imidlertid vil heller ikke de gi et fullstendig bilde av kriminaliteten i samfunnet. Vi vil også her oppleve både falske positive og falske negative.

1.4 Barne- og ungdomsbefolkningen i Oslo

Ved inngangen til 2016 var det 658 390 innbyggere i Oslo. Dette er 10 714 flere enn ved inngangen til 2015, noe som er en økning på 1,7 %. Som tilfellet har vært de senere årene, var veksten gjennom 2015 størst i indre by, som inkluderer bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, Sagene, St. Hanshaugen (inkludert "Sentrum") og Frogner.¹⁰

Ser man på utviklingen de siste 12 årene har veksten i befolkningen vært på 26,2 % for Oslo som helhet, mens den har vært på hele 41,9 % for indre by. Det har samtidig vært en stor økning i befolkningen i hele Oslo-regionen.

Figur 1 viser at befolkningsøkningen i Oslo de siste 12 årene har vært 19,1 % i aldersgruppen 10–17 år, og 41,0 % i aldersgruppen 18–22 år. Med tanke på de kommende årene bør vi merke oss økningen på 29,6 % i aldersgruppen under 10 år siden 2004. I indre by var denne økningen på hele 59,2 % i denne perioden.

Det forventes fortsatt stor vekst i befolkningen i Oslo. I Oslo kommunes befolkningsframskriving fra

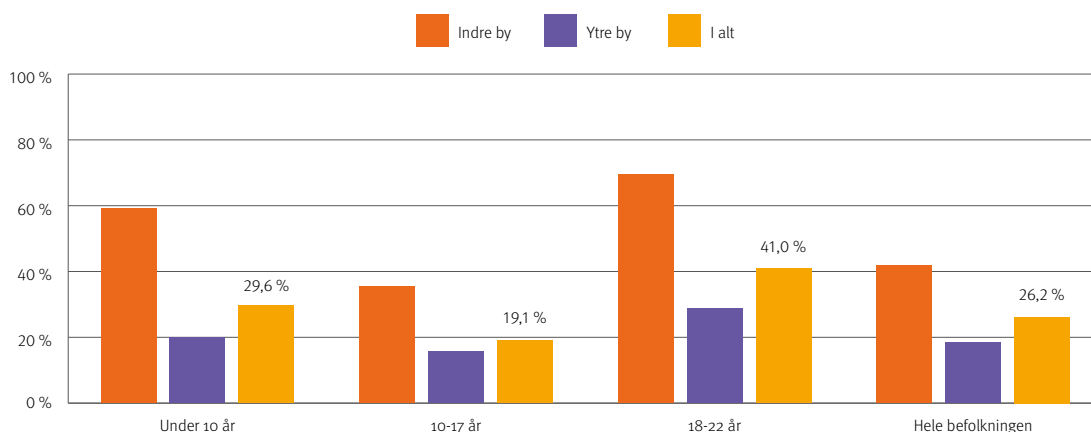
⁶ Thorsen, L.R., Lid S. & Stene, R.J. (2009).

⁷ Olaussen, L.P. (1996).

⁸ Ibid.

⁹ Finstad, Liv (2000).

I Oslo kommunes befolkningsframskriving fra 2016 til 2040 forventes det sterk vekst i barne- og ungdomsbefolkningen. Det forventes en vekst i aldersgruppen 10–14 år på 32,8 % eller mer enn 10 000 personer. For aldersgruppen 15–17 år forventes en vekst på 36,7 % eller i overkant av 6400 personer. I aldersgruppen 18-22 år forventes det også vekst på mer enn 30 %.¹¹ Befolkningsframskrivingen fra Oslo kommune er imidlertid nedskrevet betydelig fra forventningene i 2016.

Figur 1, befolkningsendring 2004-2016 etter alderskategorier. Indre by, ytre by og Oslo i alt. Prosent.

2016 til 2040 forventes det sterk vekst i barne- og ungdomsbefolkningen. Det forventes en vekst i aldersgruppen 10–14 år på 32,8 % eller mer enn 10 000 personer. For aldersgruppen 15–17 år forventes en vekst på 36,7 % eller i overkant av 6400 personer. I aldersgruppen 18-22 år forventes det også vekst på mer enn 30 %.¹¹ Befolkningsframskrivingen fra Oslo kommune er imidlertid nedskrevet betydelig fra forventningene i 2016.

Befolkningsveksten i Oslo antas å fordele seg ujevnt for bydelene. Det finnes ikke befolkningsframskriving på bydelene lenger enn til 2027, men denne framskrivingen viser bl.a. sterk vekst i indre by øst, et område som inkluderer bydelene Gamle Oslo, Grünerløkka og Sagene.¹² I aldersgruppen 15–17 år forventes en vekst på ca. 41 % i dette området. Til sammenligning forventes det kun en vekst på 14 % i ytre by øst.

¹⁰ Oslo kommune (2017).

¹¹ Oslo kommune (2017)b.

¹² Oslo kommune (2017).

Kapittel 2

Den registrerte kriminaliteten blant barn og ungdom i Oslo

Den registrerte kriminaliteten blant barn og ungdom i Oslo er de senere årene redusert, både hva gjelder antall straffbare forhold og antall personer. I dette kapitlet viser vi hvordan denne utviklingen var i 2016. Her presenteres statistikk over unge gjerningspersoner registrert i Oslo i 2016, og de straffbare forholdene de ble anmeldt for.¹³ "Gjerningsperson" brukes om personer som er mistenkt, siktet eller domfelt for straffbare forhold. Personene som omtales blir ikke nødvendigvis formelt siktet, tiltalt eller dømt (jf. kapittel 1).

2.1 Omfanget av barne- og ungdomskriminaliteten

I anmeldelser registrert i Oslo politidistrikt i 2016 var det en økning i antallet straffbare forhold med gjerningsperson under 18 år sammenlignet med året før. Dette er et brudd med nedgangen i registrerte straffbare forhold blant unge under 18 år som har vedvart siden 2009. Barn og unge under 18 år sto i 2016 bak 5,8 % av alle straffbare forhold med kjent gjerningsperson i Oslo politidistrikt. Dette er en økning fra 4,9 % i 2015. I 2012, 2013 og 2014 var tilsvarende andel 5,2 %. Andelen har tidligere vært høyere og var i 2007 oppe i 8,4 %. Dersom man inkluderer unge opp til og med 22 år, stiger andelen til 19,4 %. Dette er en økning fra 18,5 % i 2015. I 2014 var andelen lik som i 2016, altså 19,4 %.

2.1.1 Gjerningspersoner under 18 år

I 2016 var det 1201 unge (figur 2) under 18 år som

ble anmeldt for ett eller flere straffbare forhold. Dette var en økning på 18,9 % fra 2015, det vil si 191 flere personer. Antallet var 1181 personer i 2014 og 1096 personer i 2013. Det var spesielt stor økning i aldersgruppen under 15 år (34,1 %). I aldersgruppen fra og med 15 til og med 17 år var økningen på 11,9 %. I 2016 ble 429 personer under 15 år anmeldt for lovbrudd. Tilsvarende tall for 2015 var 320. Av de under 18 år som ble anmeldt i 2016, var 76,0 % gutter og 24,0 % jenter. I 2007 utgjorde jentene 32,3 %. Etter dette har andelen gått jevnt nedover, men økte noe fra 2013 til 2014, og fra 2015 til 2016.

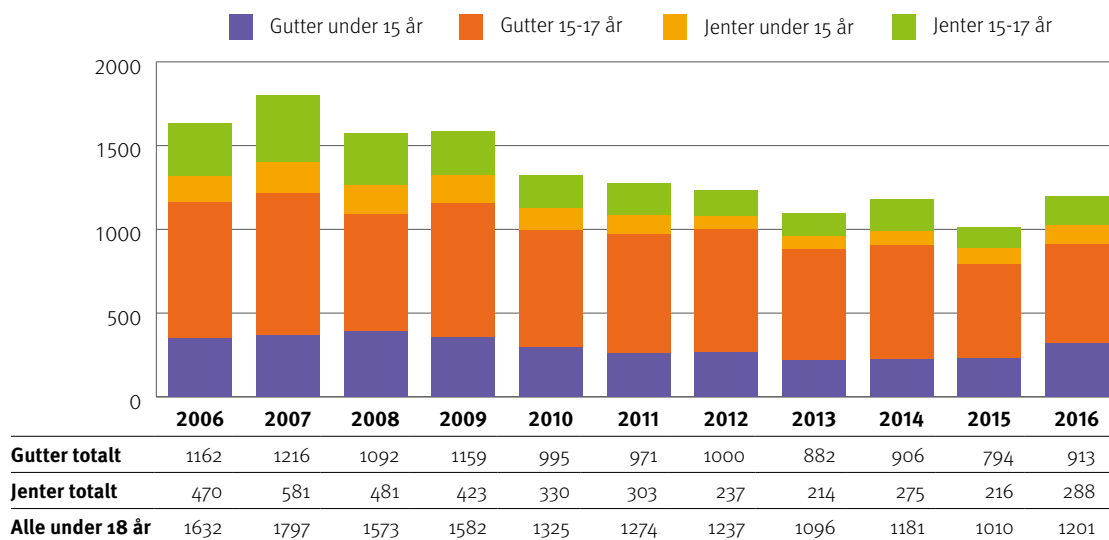
Det har fra 2006 til 2016 vært en nedgang på 26,4 % i antall unge under 18 år registrert med straffbart forhold i Oslo politidistrikt, det vil si 431 færre i 2016 enn i 2006.

Utskiftninger fra år til år

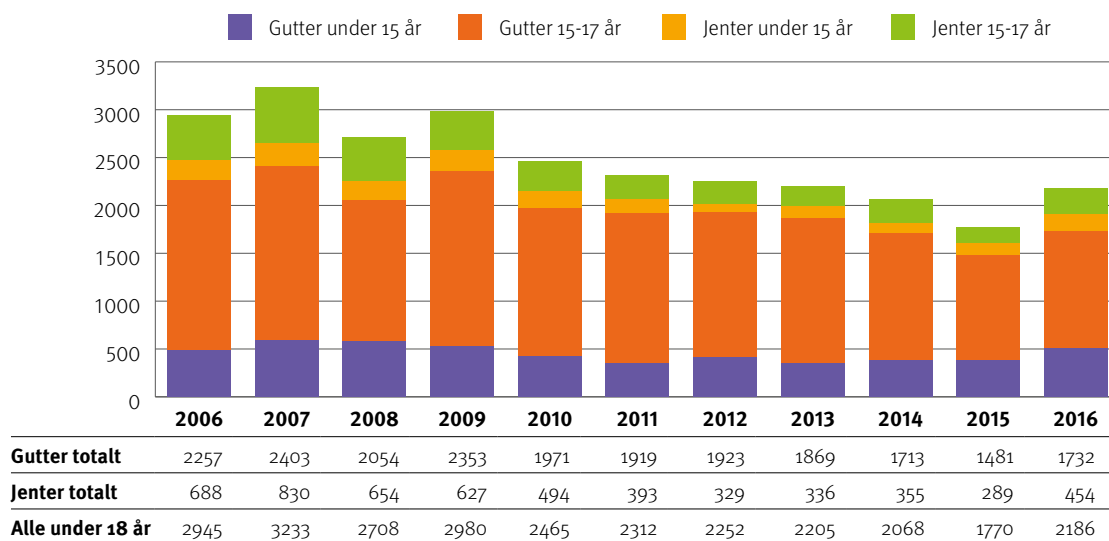
Blant de 1201 unge under 18 år med straffbare forhold i 2016 finner vi 237 (19,7 %) som også ble registrert med straffbare forhold i Oslo 2015. Dette vil si at 80,3 % av de unge under 18 år med straffbare forhold i 2016 ikke var registrert med straffbart forhold i Oslo i 2015. Det er også slik at 807 (67,2 %) ikke hadde vært registrert med straffbare forhold i Norge tidligere, og dermed kan kalles debutanter. Tilsvarende andel var 50,1 % i 2015 og 67,1 % i 2014.

Blant de 1010 under 18 år som ble registrert med straffbare forhold i Oslo i 2015, hadde 327 (32,4 %) også straffbare forhold i 2016. Dette vil si at 67,6 % av de som ble registrert i 2015 ikke ble registrert

¹³ Registrert per 2. januar 2017.

Figur 2, antall personer under 18 år registrert for straffbare forhold i Oslo i årene 2006-2016, fordelt på kjønn og aldersgrupper. Absolutte tall.

Figur 3, antall straffbare forhold i Oslo med mistenkt/siktet under 18 år i årene 2006-2016, fordelt på kjønn og aldersgrupper. Absolutte tall.

med straffbart forhold i Oslo i 2016. Blant de 1181 under 18 år som ble registrert med straffbare forhold i Oslo tilbake i 2014, hadde 300 (25,4 %) også straffbare forhold i 2015. Dette vil si at 74,6 % av de som ble registrert i 2014 ikke ble registrert med straffbart forhold i Oslo 2015. Går vi tilbake til de

1096 unge under 18 år som ble registrert med straffbare forhold i Oslo tilbake i 2013, hadde 275 (25,1 %) også forhold i 2014. Det var dermed 74,9 % av de som ble registrert i 2013 som ikke ble registrert med straffbart forhold i Oslo i 2014.

Disse tallene viser hvor stor utskifting det er fra år

til år når det gjelder unge som begår lovbrudd i Oslo.

Antall straffbare forhold

Det ble i 2016 registrert 2186 straffbare forhold (figur 3) hvor barn og unge under 18 år ble anmeldt. Dette var en økning på 23,5 % (416 forhold) fra 2015. Økningen kom både i aldersgruppen under 15 år og i aldersgruppen 15–17 år, og både blant gutter og jenter. Av forholdene i 2016 ble gutter registrert med 79,2 % (1732 forhold) og jenter med 20,8 % (454 forhold). I årene etter 2007 gikk jentenes andel av forholdene jevnt nedover til og med i 2012, deretter økte jenteandelen i 2013 og 2014, for så å gå ned igjen i 2015 og opp i 2016.

Det har fra 2006 til 2016 vært en nedgang på 25,8 % i antall straffbare forhold i Oslo politidistrikt med gjerningsperson under 18 år, dvs. 759 færre forhold i 2016 enn i 2006.

Som tidligere år ble flertallet av gjerningspersonene under 18 år kun registrert med ett straffbart forhold i løpet av 2016. Dette var tilfelle for 67,2 % av gjerningspersonene. I 2015 var tilsvarende andel 69,3 %. Fordelingen av antall forhold på den enkelte unge (tabell 1) har vært relativt stabil over flere år.

Det er forholdsvis få barn og unge under 18 år som i løpet av et år blir registrert med svært mange straffbare forhold. I 2016 ble 108 i denne aldersgruppen registrert med 4 forhold eller flere. Disse er særskilt omhandlet i kapittel 4 om "unge gjengangere".

Utvikling justert for befolkningsvekst

I denne rapporten telles straffbare forhold som har funnet sted i Oslo, og ikke alle disse forholdene involverer barn og unge som er bosatt i Oslo. I 2016 gjaldt 14,3 % av forholdene i aldersgruppen under 18 år personer som ikke var registrert bosatt i Oslo. Selv om ikke alle gjerningspersonene er bosatt i Oslo, er det likevel interessant å se utviklingen i straffbare forhold opp mot befolkningsveksten i byen. I perioden 2006–2016 var det en økning på 14,9 % Oslo-innbyggere i aldersgruppen 10–17 år.¹⁴ Samtidig hadde vi i 2016 hele 25,8 % færre straffbare forhold registrert på denne aldersgruppen enn i 2006. Målt i straffbare forhold pr 1000 innbyggere i aldersgruppen finner vi at dette var 69,7 i 2006 mot 45,2 i 2016. I tabell 2 framkommer tallene også for årene i mellom. Vi ser av tabellen at nedgangen i antall straffbare forhold sett i forhold til antall innbyggere i aldersgruppen har vært stor, særlig i de 7 siste årene. Imidlertid ser vi en liten økning fra 2015 til 2016 tilbake til nivået i 2014.

2.1.2 Gjerningspersoner 18–22 år

I 2016 var det 2425 unge (figur 4) fra og med 18 til og med 22 år som ble registrert med straffbare forhold. Dette var en nedgang på 3,2 % fra 2015. Nedgangen fra 2015 kom blant guttene. Antall jenter økte minimalt (fra 407 til 420). Jentene utgjorde 17,3 % i 2016, 16,2 % i 2015, 17,0 % i 2014 og 14,8 % i 2013.

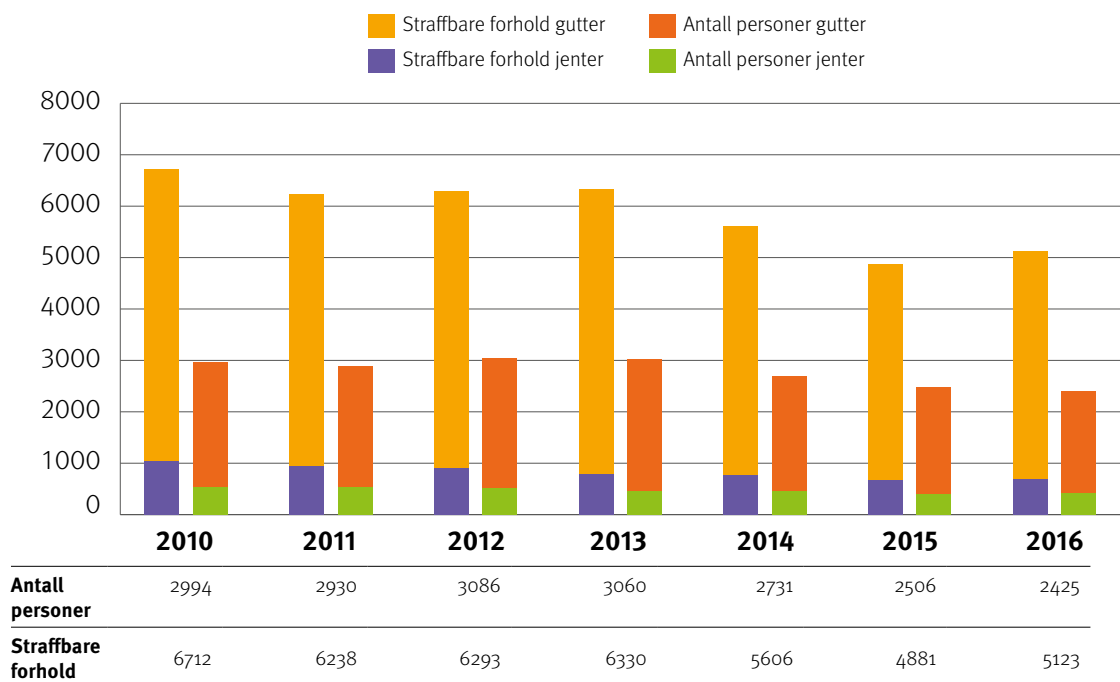
Antall forhold	1	2	3-6	7-10	11-20	Over 20	Sum
Antall personer	807	201	157	24	9	3	1201
Andel	67,2	16,7	13,1	2,0	0,7	0,3	100

Tabell 1, antall straffbare forhold begått i Oslo av den enkelte ungdom under 18 år i 2016. Absolutte tall og prosent. N=1201.

År	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Straffbare forhold pr 1000 innb	69,7	75,6	62,9	68,4	56,1	51,9	50,0	48,3	44,8	37,4	45,2

Tabell 2, antall registrerte straffbare forhold i Oslo pr 1000 innbygger i aldersgruppen 10-17 år i årene 2006-2016.

¹⁴ Innbyggertallet er pr 1. januar for hvert år. Utregnet på grunnlag av statistikk fra Oslo kommune (2017)b.

Figur 4, registrert kriminalitet i Oslo med gjerningsperson 18-22 år i årene 2010-2016. Antall straffbare forhold og antall personer, fordelt på kjønn. Absolutte tall.

Antall straffbare forhold i 2016 med gjerningsperson i denne aldersgruppen var 5123, en økning på 5,0 % fra 2015. I 2015 var antallet 4881 straffbare forhold. Gutter sto for 86,7 % av forholdene i 2016, mens jenter sto for 13,3 %. Den lille økningen i 2016 kom både blant guttene (223 flere forhold) og blant jentene (19 flere forhold).

Blant ungdommene med lovbrudd i denne aldersgruppen ble 60,8 % anmeldt for kun ett straffbart forhold i 2016. Andelen som ble registrert med 1 eller 2 forhold var 79,8 %. Det var 295 personer som ble registrert med 4 forhold eller flere. Disse omtales nærmere i kapittel 4.

2.2 Hvilke lovbrudd begår de unge?

2.2.1 Gjerningspersoner under 18 år

Blant unge **jenter under 15 år** er vinningslovbruddene i stor overvekt med 62,6 % (109 forhold) av lovbruddene. Hoveddelen av disse var det som i gammel straffelov het "naskeri" og "butikkyveri",

nå "mindre tyveri" og "butikkyveri". I 2016 utgjorde mindre tyveri og butikkyveri 93,6 % av alle anmeldte vinningslovbrudd for denne yngste gruppen av jentene. Andelen var 70,6 % i 2015, 78,4 % i 2014 og nede i 59,3 % i 2013. Antall forhold for vold/trusler var 38 i 2016 (21,8 %). I 2015 var det 25 forhold (19,8 %), og i 2014 var det 3 forhold (3,1 %). Jenter under 15 år ble i 2016 registrert med totalt 174 forhold, og antall forhold innen de ulike lovbruddstypene blir dermed lave.

Blant **guttene under 15 år** var andelen vinningslovbrudd 36,5 % (186 forhold) og andelen vold/trusler 29,1 % (148 forhold). Som tilfellet er for de yngste jentene, utgjør ikke narkotikaforhold noen stor andel av forholdene for de yngste guttene (2,8 %). Guttene sto bak 43 av 45 forhold som gjaldt skadeverk i aldersgruppen, skadeverk utgjorde 8,5 % av guttenes forhold, en kriminalitetstype som svært få jenter anmeldes for.

Blant **jentene i aldersgruppen 15-17 år** var det også en stor andel vinningslovbrudd med 45,4 %

(127 forhold) av lovbruddene. Andelen vinningslovbrudd var større i 2015, da 55,9 %. Blant jentene i denne aldersgruppen var det en stabil andel forhold for vold/trusler (24,5 % i 2015 og 25,7 % i 2016), men antallet økte fra 40 i 2015 til 72 i 2016. Antall og andel narkotikaforhold gikk opp. I denne aldersgruppen blir fordelingen av ulike typer forhold blant jentene mer lik den fordelingen vi finner blant guttene.

Blant **gutter i alderen 15–17 år** utgjorde vinningslovbruddene 21,8 % av forholdene i 2016, en nedgang både i antall og andel (27,3 % i 2015). Vold/trusler utgjorde 23,5 % som er relativt stabilt med 2015 (da 24,3 %). Antall forhold økte litt fra 266 i 2015 til 287 i 2016. Narkotikalovbrudd utgjorde 21,6 % av forholdene, opp fra 17,1 % i 2015.

I samlekategorien «Andre typer lovbrudd» i tabell 3 finner vi blant annet ordensforstyrrelser, skremmende/plagsom oppførsel, seksuallovbrudd og brudd på henholdsvis Utlendingsloven og Politiloven.

2.2.2 Gjerningspersoner 18–22 år

Blant guttene i denne aldersgruppen utgjorde narkotikalovbrudd den største kategorien forhold. Andelen dette utgjorde gikk litt ned fra 2015 til 2016 (fra 26,2 % til 23,8 %). Vold/trusler var den nest største lovbruddskategorien for guttene. Fra 2015 til 2016 var det en økning i antall volds- og trussel- lovbrudd (fra 653 i 2015 til 879 i 2016), og andelen gikk fra 15,5 % i 2015 til 19,8 % i 2016. Blant jentene utgjorde vinningslovbrudd den største gruppen. I denne aldersgruppen utgjorde vold/trusler en mindre andel av forholdene både for gutter og jenter enn blant de yngre i alderen under 15 år og 15–17 år.

I samlekategorien «Andre typer lovbrudd» i tabell 4 finner vi blant annet skremmende/plagsom oppførsel, seksuallovbrudd og brudd på henholdsvis Vegtrafikkloven, Utlendingsloven og Politiloven.

Type lovbrudd	Under 15 år		15–17 år		Alle under 18 år
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	
Vinning	62,6	36,5	45,4	21,8	31,5
Vold/trusler	21,8	29,1	25,7	23,5	24,9
Narkotika	0,6	2,8	9,3	21,6	14,0
Skadeverk	1,2	8,5	3,9	2,8	4,1
Andre typer lovbrudd	13,8	23,1	15,7	30,3	25,5
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n=antall forhold	174	509	280	1223	2186

Tabell 3, straffbare forhold i Oslo i 2016 med gjerningsperson under 18 år etter type lovbrudd, fordelt på kjønn, alder og totalt. Prosent.

Type lovbrudd	Jenter	Gutter	Totalt
Vinning	31,2	13,5	15,8
Narkotika	14,6	23,8	22,6
Vold/trusler	15,2	19,8	19,1
Skadeverk	3,5	4,0	4,0
Ordensforstyrrelser	4,0	5,2	5,1
Andre typer lovbrudd	31,5	33,7	33,4
Sum	100,0	100,0	100,0
n=antall forhold	683	4440	5123

Tabell 4, straffbare forhold i Oslo i 2016 med gjerningsperson 18-22 år etter type lovbrudd, fordelt på kjønn og totalt. Prosent.

Kapittel 3

Vold og ran blant unge

Ran og vold er to lovbruddskategorier som er alvorlige i seg selv, og de gir grunn til spesiell oppmerksomhet som faresignal for framtidig kriminalitet og sosial marginalisering. De betraktes i tillegg som såkalte strategiske lovbrudd¹⁵ og kan være en indikator på forhøyet sannsynlighet for tilbakefall. Disse to kategoriene av lovbrudd utdypes her nærmere med hensyn til omfang og utvikling, primært blant unge under 18 år. Hovedfokuset vil være på vold, siden straffbare forhold innenfor denne lovbruddskategorien har økt siden 2011.

3.1 Ran med unge gjerningspersoner

Det ble i 2016 registrert 84 straffbare forhold som gjaldt ran, eventuelt utpressing, med gjerningsperson under 18 år. I 2015 ble det registrert 101 straffbare forhold som gjaldt ran, i 2014 ble det registrert 132 straffbare forhold som gjaldt ran, og i 2013 var antallet 227.

Ran begås ofte av flere unge sammen, slik at antallet ran og ransanmeldelser er betydelig lavere enn antallet gjerningspersoner og ransforhold. I figur 5 framstilles utviklingen for ran med unge gjerningspersoner i form av antall anmeldelser, ikke antall forhold. Dette fordi ran som nevnt er en type kriminalitet som ofte utøves av flere sammen, og en anmeldelse vil da i større grad gjenspeile det vi i dagligtalen kaller «et ran». De 84 ransforholdene i 2016 var knyttet til 44 ran (anmeldelser).¹⁶ Det tilsvarende antallet i 2015 var 49 (anmeldels-

er), i 2014 var det 41 ran (anmeldelser), mens det i 2013 var hele 103 ran (anmeldelser). Figuren viser at det i perioden etter 2005 ikke har vært registrert et så lavt antall anmeldelser for ran med gjerningsperson under 18 år som i 2014, men at dette tallet har økt litt igjen etter 2014.

Enkelte unge ble registrert for flere ran i løpet av året. Det ble til sammen registrert 62 ulike personer under 18 år for slike forhold i 2016. Både i 2015, 2014 og 2013 ble det registrert 81 ulike personer under 18 år. I 2013 var imidlertid antall ran (anmeldelser), og også antall ransforhold, betraktelig høyere. Av de 62 unge som var mistenkt/siktet for ran i 2016 var det kun 3 jenter.

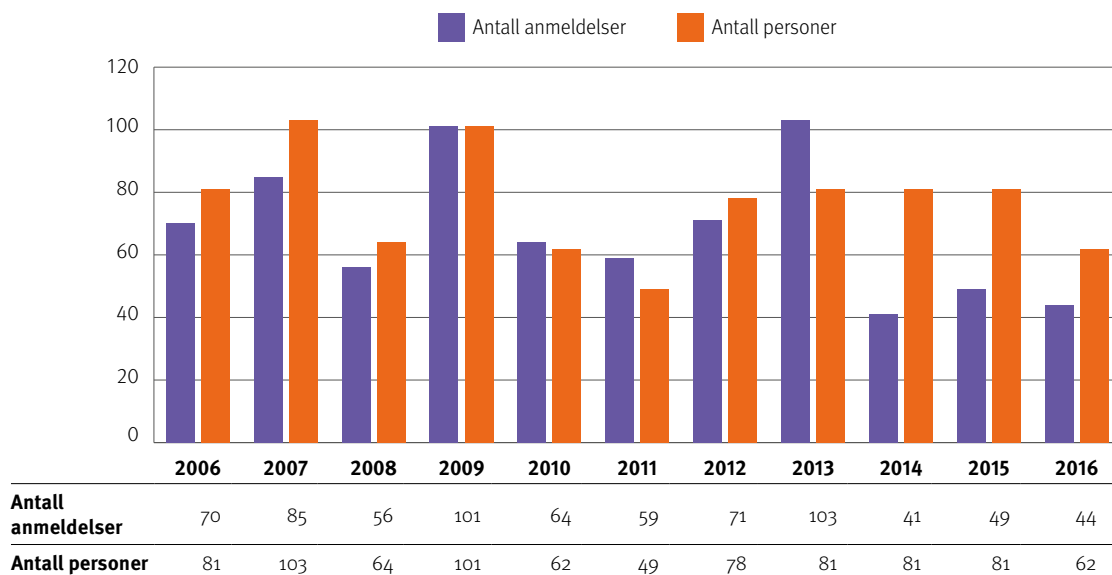
Tabell 5 viser at det var 20 ranere under 15 år. I 2015 var det 18 unge under 15 år, i 2014 var det 17 under 15 år og i 2013 var det 9 under 15 år.

Flere av de unge ble anmeldt for ran mer enn én gang. 7 personer ble anmeldt for 3 eller 4 ran. Ingen ble anmeldt for flere enn 4 ran. I 2015 ble 5 personer anmeldt for 3 eller flere ran. 1 person ble anmeldt for 5 ran. I 2014 ble 15 personer anmeldt for 3 eller flere ran. I 2013 var det hele 29 unge under 18 år som ble anmeldt for ran 3 eller flere ganger.

Det var 81 unge under 18 år som ble anmeldt for ran i Oslo tilbake i 2015. Blant disse var det 14 som ble anmeldt for ran i Oslo også i 2016. Samtlige 14 var fortsatt under 18 år da de ble anmeldt for ran i 2016.

¹⁵ Les mer om strategiske lovbrudd i BRÅ-rapport 2011:21.

¹⁶ Basert på «Lokalt arkivnummer» i politiets straffesaksregister.

Figur 5, anmeldelser for ran i Oslo med mistenkt/siktet under 18 år i årene 2006-2016. Antall anmeldelser og antall personer.

Alder	Antall personer
11 år	1
12 år	4
13 år	3
14 år	12
15 år	12
16 år	12
17 år	18
Totalt antall personer	62

Tabell 5, unge under 18 år anmeldt for ran i Oslo i 2016 fordelt etter alder ved siste registrerte ran. Absolutte tall. N=62

3.2 Vold med unge gjerningspersoner

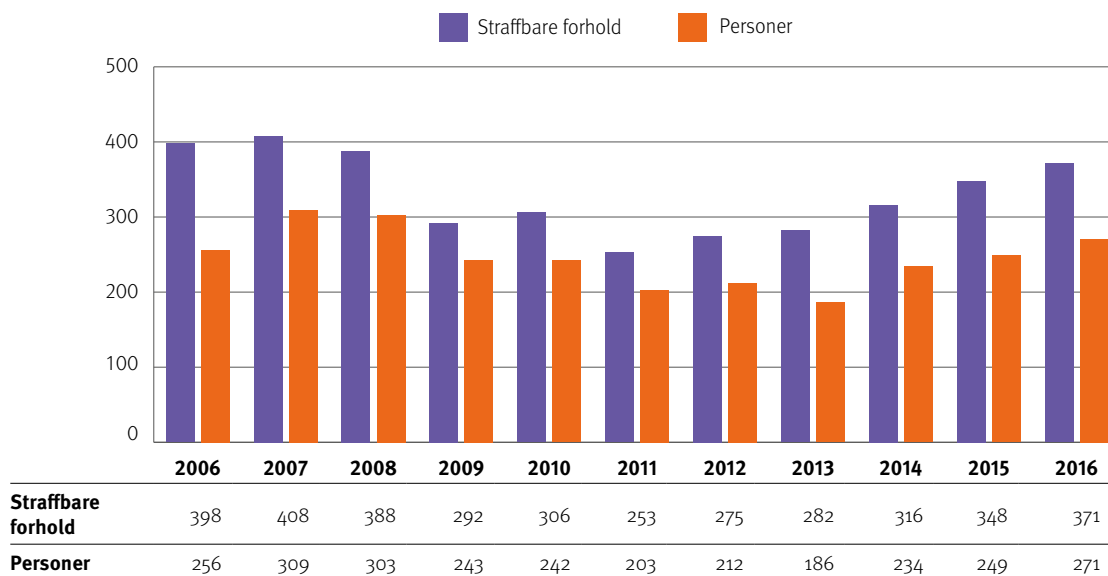
Som det framkommer av figur 6, har antall straffbare forhold med gjerningsperson under 18 år som gjelder fysisk vold, vist en avtagende tendens i Oslo i årene 2008–2011. Deretter har antallet forhold økt jevnt de neste 5 årene. Antall personer som ble anmeldt for fysisk vold i denne aldersgruppen var rundt 200 i årene 2011–2013, etter å ha vært noe høyere i årene før. Dette antallet har også økt etter

2013. På grunn av økning i antall forhold og antall personer de siste årene, kan det være interessant å se nærmere på denne typen kriminalitet, inkludert litt mer om gjerningspersonene. Unge under 18 år er prioritert. Vi minner om at benevnelsen "gjerningsperson" brukes synonymt med mistenkt/siktet, og altså uavhengig av hva den videre prosessen i rettsapparatet fører til.

Vi presiserer at utvalget her avgrenses til å gjelde **fysisk vold** innen det som i den gamle straffeloven het «liv, legeme, helbred», men med tillegg av mishandling i nære relasjoner med legemskrenkelse (eventuelt grov sådan), samt vold mot politi eller annen offentlig tjenesteperson. Etter ny straffelov er alle disse kategoriene inkludert i «Voldslovbrudd mv. (kap. 25)». Dermed inkluderes for eksempel ikke psykisk vold, trusler eller seksualforbrytelser med fysiske og/eller psykiske overgrep.

3.2.1 Omfang og utvikling

Det ble i 2016 registrert 371 straffbare forhold som gjaldt fysisk vold der antatt gjerningsperson var un-

Figur 6, fysisk vold i Oslo med mistenkt/siktet under 18 år i årene 2006-2016. Antall straffbare forhold og antall personer.

der 18 år. Dette var en økning på 23 forhold fra 2015 og 55 flere forhold enn i 2014. Fra 2015 til 2016 var det en liten økning både i aldersgruppen under 15 år (16 forhold) og for de fra 15 til 17 år (7 forhold). Økningen for de under 15 år kom jevnt fordelt på guttene og jentene (8 forhold for både jentene og guttene), mens for aldersgruppen 15-17 år var det en nedgang blant guttene (10 forhold færre) og en betydelig økning blant jentene (17 forhold).

Noen ganger er unge sammen om å utøve vold mot en annen, og de kan da bli anmeldt sammen. Antall anmeldelser blir derfor nesten alltid lavere enn antall forhold. De 371 straffbare forholdene fordeler seg på 251 anmeldelser, noe som også er et litt høyere antall enn de 3 foregående årene. I 2016 var det 16 anmeldelser der 4 eller flere under 18 år ble anmeldt for vold sammen, og 1 anmeldelse gjaldt 6 unge under 18 år i samme anmeldelse med fysisk vold. I begrenset grad ble de unge under 18 år anmeldt sammen med noen i aldersgruppen 18–22 år. (Dette gjaldt kun i 16 av de 251 anmeldelsene for fysisk vold i 2016.)

Av de totalt 371 straffbare forholdene som gjaldt fysisk vold med mistenkt/siktet under 18 år, var 281 (75,7 %) kroppskrenkelser.¹⁷ Det var 63 forhold (17,0 %) som gjaldt vold av grovere karakter, altså kroppsskader.¹⁸ Tendensen man så i 2015, som tilsa at økningen var størst for de mest alvorlige formene for voldslovbrudd, gjelder ikke for 2016. Det var i 2016 ingen anmeldelser for forsøk på drap med antatt gjerningsperson under 18 år. I 2016 var det 21 forhold som gjaldt vold mot polititjenestemann eller annen offentlig tjenestemann, i 2015 var det 18 og i 2014 var det 13.

Hvis man skal se på tid og sted for hendelser som førte til voldsanmeldelser mot unge gjerningspersoner, synes det mest hensiktsmessig å ta utgangspunkt i antallet anmeldelser, ikke forhold.¹⁹ Det totale antallet anmeldelser med (minst) én gjerningsperson under 18 år i Oslo, gir da et gjennomsnittlig antall på 20,9 anmeldelser per måned. Fordelt etter gjerningstidspunkt utpeker april, mai og september seg med flest anmeldelser (henholdsvis 31, 28 og 29), mens det i juni, juli, august

¹⁷ Kroppskrenkelser etter ny strl. § 271 og 272. Dette tilsvarer legemsfornærmelser jf. strl. § 228, 1. og 2. ledd i gammel straffelov

¹⁸ Kroppsskader etter ny strl. § 273. Dette tilsvarer legemsbeskadigelser jf. strl. § 229 i gammel straffelov

¹⁹ Selv om flere anmeldelser kan knytte seg til den samme episoden/hendelsen, vil antall anmeldelser likevel være et bedre uttrykk for dette.

og desember var færre anmeldelser (henholdsvis 14, 7, 16 og 16). Fordelingen på årets måneder gir relativt lave tall som ikke er grunnlag for annen konklusjon enn at vold i denne aldersgruppen fant sted i alle årets måneder og for øvrig viser en tendens til å avta i skolens feriemåneder. Erfaringsmessig er det skolen som anmelder en stor andel av voldslovbruddene som finner sted på skolen. Det kan bemerkes at det for aldersgruppen 18–22 år ikke er samme tendensen til nedgang i ferien. Det samme mønsteret var å finne også i 2014 og 2015.

De bydelene som utmerker seg som gjerningsbydel for et påfallende høyt antall anmeldelser for fysisk vold med unge gjerningspersoner er Bydel Østensjø (32), Bydel St.Hanshaugen²⁰ (30), Bydel Gamle Oslo (28) og Bydel Søndre Nordstrand (26). En fordeling på bydeler gir imidlertid små tall som påvirkes av et lite antall personer, og som endres fra år til år. I dette ligger også at det for mange bydeler dreier seg om svært få voldsanmeldelser med så unge gjerningspersoner i løpet av et år. Alle Oslos bydeler var for øvrig gjerningssted i minst én av anmeldelsene.

3.2.2 Unge gjerningspersoner under 18 år

Totalt ble 271 ulike personer under 18 år anmeldt for fysisk vold i Oslo i 2016, mot 249 i 2015, 234 i 2014 og 186 i 2013. Dette var en økning på 22 (8,8 %) fra 2015. Vi så av figur 6 at dette er et høyere antall personer enn i de øvrige årene etter 2008, men lavere enn i 2006, 2007 og 2008. I 2016 var 57 av de 271 jenter (21,0 %). De yngste som ble anmeldt for fysisk vold i 2016 var 10 år på gjerningstidspunktet. Dette gjaldt 3 gutter (tabell 6). I 2016 var det hele 98 unge under 15 år som ble anmeldt for fysisk vold. Av disse var 80 gutter og 18 jenter. I 2015 var det 82 unge under 15 år som ble anmeldt for fysisk vold, av disse var 66 gutter og 16 jenter. I 2014 var det 56 unge under 15 år som ble anmeldt for fysisk vold, hvorav 54 gutter og 2 jenter. I 2013 gjaldt det 58 personer, hvorav 54 gutter og 4 jenter (tabell 7).

²⁰ Bydel St.Hanshaugen inkluderer det geografiske området "sentrum".

Alder	Antall personer
10 år	3
11 år	2
12 år	13
13 år	23
14 år	57
15 år	41
16 år	48
17 år	84
Totalt antall personer	271

Tabell 6, unge under 18 år mistenkt/siktet i forhold som gjaldt fysisk vold i Oslo i 2016, fordelt etter alder ved siste forhold. Absolutte tall. N=271.

	Jenter	Gutter	Totalt
Antall	57	214	271
Andel	21,0	79,0	100,0

Tabell 7, unge under 18 år mistenkt/siktet i forhold med fysisk vold i Oslo i 2016 fordelt etter kjønn. Prosent og absolutte tall. N=271.

De fleste av disse unge gjerningspersonene under 18 år hadde bostedsadresse i Oslo (88,2 %), men de fordeler seg ulikt på bydelene. Alle bydelene i Oslo var bostedsbydel for noen unge som i 2016 ble anmeldt for vold, men med et mønster som viser et lavere antall gjerningspersoner bosatt i de vestlige bydelene. I de mest sentrale delene av byen er Bydel Gamle Oslo og Bydel Grünerløkka bostedsbydel for et høyere antall gjerningspersoner enn gjennomsnittet for alle bydelene. Bydel Gamle Oslo utpeker seg som bostedsbydel for det største antallet av unge gjerningspersoner. Gamle Oslo er imidlertid bare én av flere bydeler som topper lista som gjerningssted for voldsanmeldelsene (jf. kapittel 3.2.1). Østensjø og Søndre Nordstrand, som også lå høyt på lista over bydeler som er gjerningssted for mange voldsanmeldelser, ligger også høyt på

lista over gjerningspersonenes bostedsbydel. Bydel St. Hanshaugen kommer imidlertid langt nede på denne lista, selv om den bydelen var gjerningssted for mange voldsanmeldelser. Det er også andre bydeler sentralt i Oslo hvor det bor relativt få unge som ble anmeldt for vold dette året. Vi minner om at bydelene er ulike med hensyn til både innbyggertall og alderssammensetning i befolkningen.

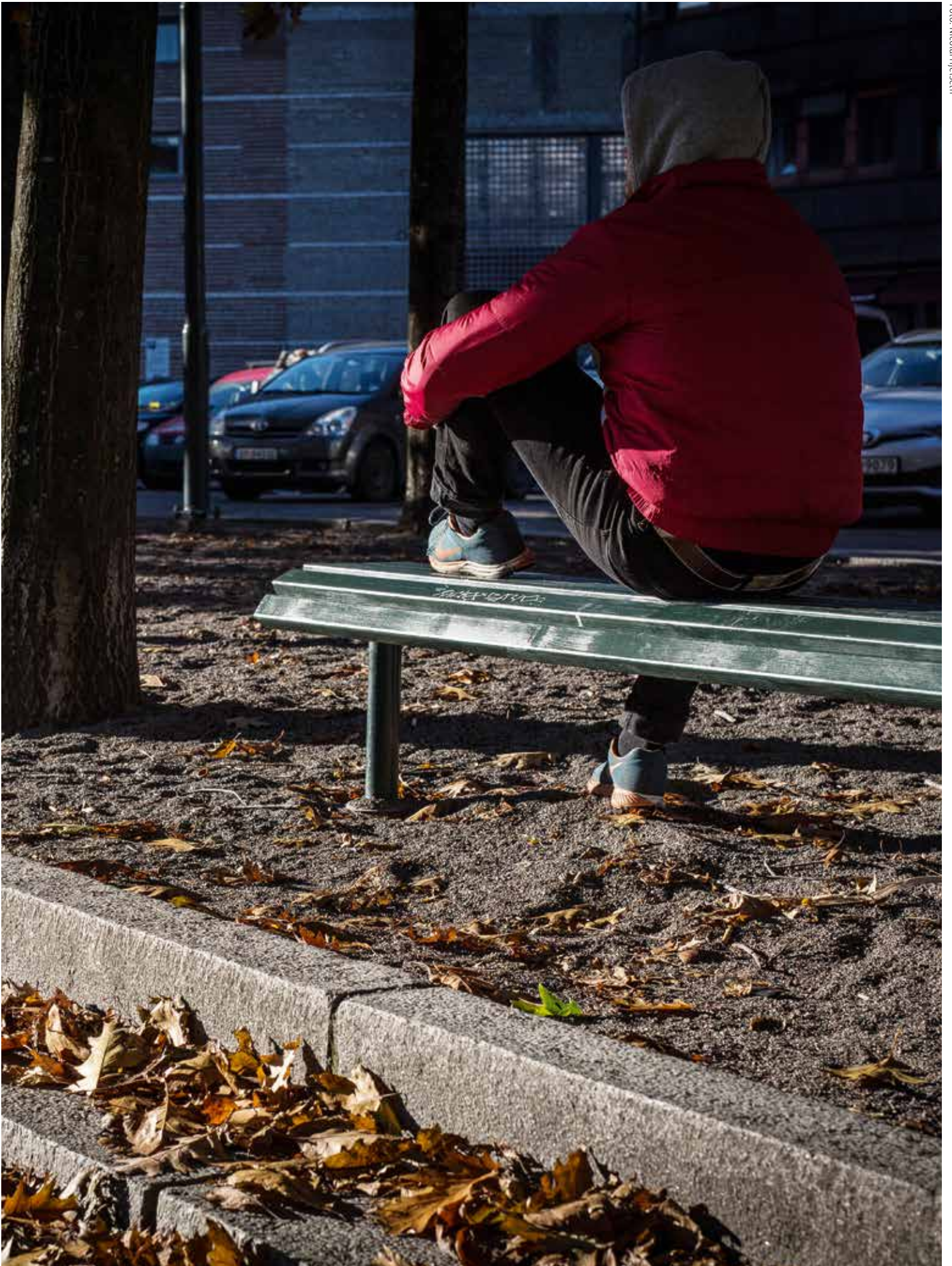
Noen av gjerningspersonene var gjengangere anmeldt for vold flere ganger. Det var 7 unge under 18 år som var registrert med 4 voldsforhold eller flere i løpet av året. Ingen hadde flere enn 4 anmeldelser for vold. Blant de 271 unge under 18 år reg-

istrert med voldsforhold, var det samtidig 197 (72,7 %) som kun hadde ett forhold som gjaldt fysisk vold i løpet av året.

Blant de 271 unge som ble anmeldt for fysisk vold var det 129 (47,1 %) som også ble anmeldt for andre lovbrudd i løpet av året. Det var 35 (12,9 %) som også ble anmeldt for narkotikalovbrudd, og 33 (12,1 %) som også ble anmeldt for ran.

Det er ikke nødvendigvis andre barn eller unge disse gjerningspersonene skal ha utøvd vold mot. I overkant av halvparten (56,2 %) av alle anmeldelsene med gjerningsperson under 18 år (141 av 251) gjaldt vold utøvd mot andre under 18 år.

Kapittel 4

Unge gjengangere

Av de unge som blir anmeldt for straffbare forhold er det noen som blir anmeldt gjentatte ganger. Unge gjengangere er de som blir registrert med 4 eller flere straffbare forhold i Oslo i løpet av et kalenderår. I det følgende ser vi nærmere på de unge gjengangerne under 18 år i 2016. Videre ser vi på utviklingen for de som var unge gjengangere de 4 foregående årene.

4.1 Unge gjengangere under 18 år

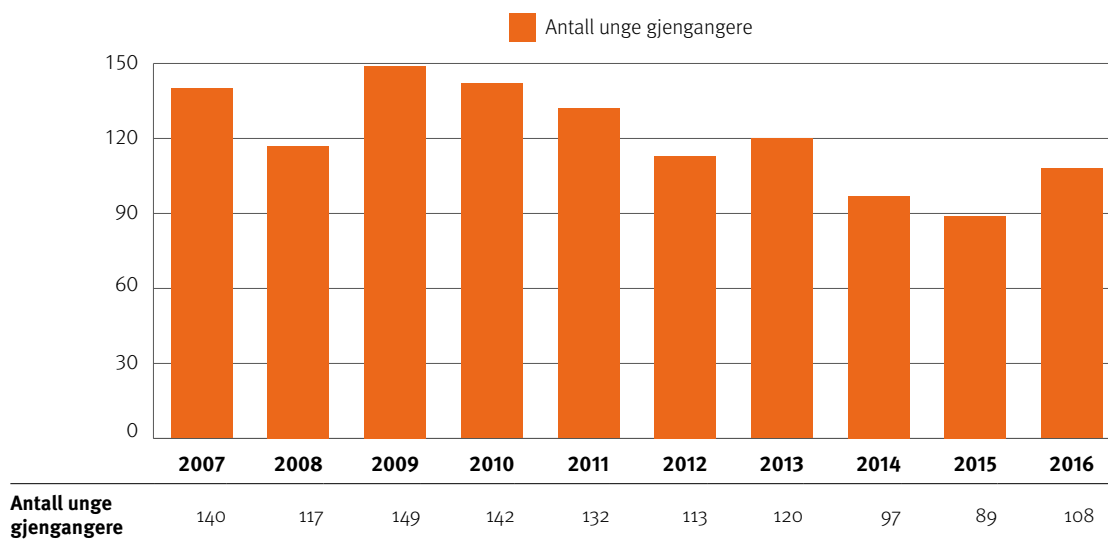
4.1.1 Antall, alder og kjønn

Det var 108 personer under 18 år som ble registrert for 4 eller flere flere enn i 2015. De 108 unge gjengangerne i 2016 (figur 7) utgjorde 9,0 % av de 1201 personene under 18 år som ble registrert med straffbart forhold i Oslo dette året.

Av de unge gjengangerne i 2016 var 83,3 % gutter (90 i antall) og 16,7 % jenter (18). Dette tilsier at fra 2015 økte antall jenter med 11, mens antallet gutter økte med 8. Kjønnfordelingen har i store trekk ikke endret seg nevneverdig fra 2009 fram til og med 2015. Jentenes andel økte imidlertid noe fra 2015 til 2016.

Aldersfordelingen for de 108 unge gjengangerne i 2016 framkommer i tabell 8. Det var 22 av de 108 unge gjengangerne som var under 15 år, mens 86 var 15–17 år (utifra alder ved siste gjerning). Blant de unge under 15 år var det 9 gjengangere flere i 2016 enn i 2015, og her var det en spesielt stor økning blant 14-åringene (fra 9 i 2015 til 19 i 2016).

Blant de 108 unge gjengangerne i 2016 finner vi 57 (52,8 %) som var blitt anmeldt for straffbare handlinger i Oslo også i 2015. Det vil si at litt under

Figur 7, antall unge under 18 år med 4 eller flere forhold per år (unge gjengangere) i Oslo årene 2007-2016.

Alder	Antall unge gjengangere	Andel (%)
13 år	3	2,8
14 år	19	17,6
15 år	24	22,2
16 år	20	18,5
17 år	42	38,9
Totalt	108	100,0

Tabell 8, aldersfordeling for unge gjengangere under 18 år i Oslo i 2016 ut fra alder ved siste gjerning. Absolutte tall og prosent. N=108.

halvparten av de unge gjengangerne i 2016 ikke ble registrert med straffbart forhold i Oslo i 2015.

4.1.2 De unge gjengangernes straffbare forhold

Til sammen sto de 108 unge gjengangerne bak 722 straffbare forhold i 2016. Dette utgjorde 33,0 % av de totalt 2186 forholdene registrert med gjerningsperson i denne aldersgruppen. Dette er en tilnærmet lik andel som i 2015, dengang 32,0 %.

Tabell 9 viser fordelingen av antall forhold for de 108 ungdommene med 4 eller flere straffbare forhold i 2016. Det var 34 ungdommer som ble registrert med 4 straffbare forhold, det vil si 31,5 % av de unge gjengangerne. Videre var det 38 (35,2 %) som ble registrert med 5–6 forhold. Det var 12 som ble mistenkt/siktet for mer enn 10 forhold, dette er 5 flere enn i 2015, men færre enn både 2014 (da 14 personer) og 2013 (da 18 personer).

Ved inndeling etter ulike typer kriminalitet ble de 108 unge gjengangerne i løpet av 2016 registrert med til sammen 135 forhold med fysisk vold, 51 ransforhold og 101 narkotikaforhold. Til sammenligning var tallene for de unge gjengangerne i 2015 som følger: 128 forhold med fysisk vold, 39 ransfor-

hold og 58 narkotikaforhold. Det var særlig antallet forhold som gjaldt narkotika som økte blant de unge gjengangerne i 2016. De unge gjengangerne i 2016 sto bak 36,4 % av de straffbare forholdene som gjaldt fysisk vold i aldersgruppen og 60,7 % av ransforholdene. Til sammenligning sto de unge gjengangerne i 2015 bak 38,6 % av ransforholdene i aldersgruppen. Det var likevel omtrent en lik andel av de unge gjengangerne som ble anmeldt for minst ett ran begge årene. I 2016 gjaldt det 34 (31,5 %) av de 108 unge gjengangerne. I 2015 var det 26 (29,2 %) av de 89 unge gjengangerne, i 2014 34 unge gjengangere (35,1 %) og i 2013 var det 50 unge gjengangere (41,7 %).

4.1.3 Tilknytning til Norge og Oslo

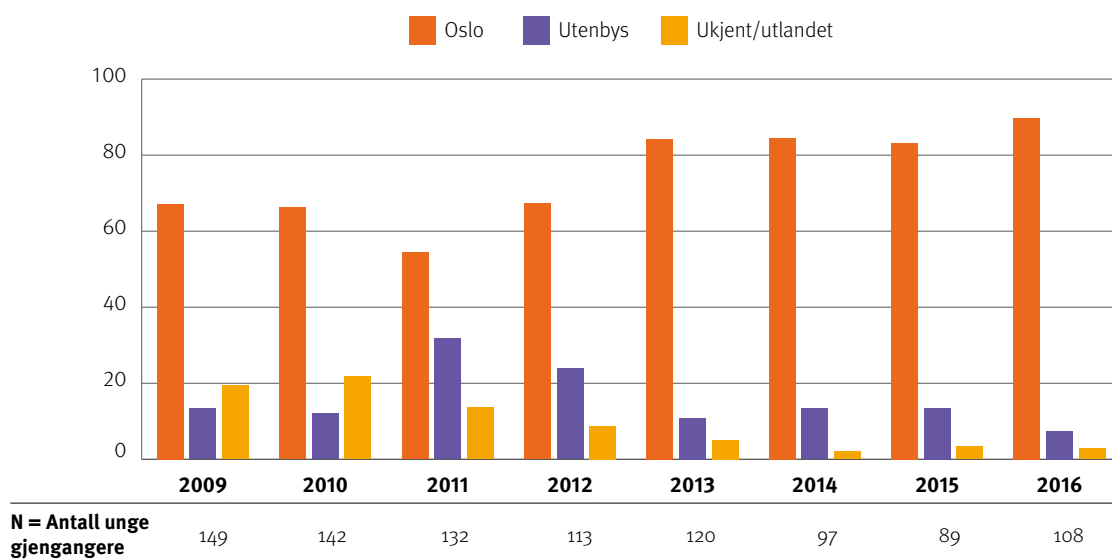
Ikke alle med gjentatte lovbrudd i Oslo er bosatt her. Figur 8 viser de unge gjengangernes bostedstilhørighet de siste 8 årene, fordelt etter hvorvidt de ved siste straffbare forhold var registrert med en adresse i Oslo, en adresse i en annen norsk kommune («utenbys») eller var uten adresse i Norge. Bostedsadresse kan i noen tilfeller være en institusjon.

Blant de unge gjengangerne i 2016 hadde 89,8 % bostedstilhørighet i Oslo. Denne andelen var høy også i 2013, 2014 og 2015. Det var 7,4 % som hadde bostedstilhørighet i en kommune utenfor Oslo. I tillegg var det 2,8 % som hadde bostedstilhørighet kategorisert som «Ukjent/utlandet», det vil si de som ikke hadde noen registrert adresse i Norge. Denne andelen har gått gradvis ned fra og med 2011, bortsett fra en liten økning fra 2014 til 2015.

Majoriteten av de 108 unge gjengangerne hadde norsk statsborgerskap (75,9 %). Dette er en tilnærmet lik andel som i 2015 (78,7 %). Tilbake i 2011 var andelen 54,5 %. De 26 unge gjengangerne

Antall forhold	4	5-6	7-10	11-20	21-30	Sum
Antall personer	34	38	24	9	3	108
Andel	31,5	35,2	22,2	8,3	2,8	100

Tabell 9, unge gjengangere under 18 år med 4 eller flere straffbare forhold i 2016, fordelt etter antall straffbare forhold. N=108.

Figur 8, unge gjengangere med 4 eller flere straffbare forhold i Oslo i årene 2009-2016; prosentvis fordeling på bostedstilhørighet for de enkelte årene.

i 2016 som ikke var norske statsborgere, hadde statsborgerskap fra i alt 11 ulike land.

Av de 108 unge gjengangerne var 63 (58,3 %) født i Norge. Denne andelen er litt høyere enn i 2015 (53,7 %) og 2014 (53,6 %), og nesten like høy som andelen i 2013 (61,7 %). I 2016 var det 7 unge gjengangere (6,5 %) uten norsk personnummer. I 2015 var det 9 uten norsk personnummer, i 2014 var det 6 og i 2013 var det 12 unge gjengangere uten norsk personnummer.

Som tilfellet har vært tidligere år, var altså majoriteten av de unge gjengangerne i Oslo norske statsborgere. Litt over halvparten var født i Norge. Få var uten norsk personnummer. Vi vet imidlertid ikke i hvor lang tid de som er født i andre land, har bodd i Norge og/eller Oslo.

4.1.4 De 20 unge gjengangere med flest forhold

Blant de 20 unge under 18 år som ble registrert med flest straffbare forhold, var det 18 gutter og 2 jenter. I tillegg til alder ved siste registrerte forhold²¹ viser tabell 10 hvor mange straffbare forhold de ble registrert med totalt i 2016, og hvor mange forhold

hver enkelt av disse hadde innenfor lovbruddskategoriene ran, fysisk vold og narkotika dette året. Disse tallene gjelder straffbare forhold i Oslo. I tillegg viser tabellen antall straffbare forhold andre steder i Norge i 2016, det totale antallet forhold vedkommende er registrert med i Norge, hvilket år vedkommende ble registrert med straffbart forhold i Oslo første gang, og hvorvidt vedkommende var gjenganger i Oslo også i 2015.

Disse 20 unge ble i 2016 anmeldt for til sammen 267 straffbare forhold i Oslo. Dette utgjorde 12,2 % av alle straffbare forhold barn og unge under 18 år ble anmeldt for. Dette er tilnærmet samme andel som blant de 20 med flest forhold i 2015 (da 12,9 %). De 10 mest registrerte unge gjengangerne sto for 7,9 % av forholdene i både 2016 og 2015. Tilsvarende tall for 2014 var 8,0 %, og i 2013 var det 11,2 %.

Ser vi på hele kriminalitetshistorikken, var disse 20 unge anmeldt for totalt 517 straffbare forhold i Norge. Dette er 62 flere forhold enn hva de 20 mest registrerte unge gjengangerne i 2015 var registrert med totalt. Blant de 20 var det 7 som var gjengangere også i 2015. Blant de 10 med aller flest forhold

²¹ Når det gjelder 17-åringene bør det legges til at dette gjelder siste registrerte forhold i alderskategorien under 18 år. Disse unge kan ha fylt 18 år på et senere tidspunkt i 2016.

Nr	Kjønn	Alder siste forhold i Oslo	Antall forhold i Oslo 2016	Forhold for ran i Oslo 2016	Forhold for fysisk vold i Oslo 2016	Narkotika-forhold i Oslo 2016	Forhold i andre distrikter i 2016	Totalt antall forhold i Norge	Anmeldt første gang i Oslo	Ung gjenganger i Oslo i 2015
1	Gutt	17	27	0	0	2	4	36	2016	
2	Gutt	17	25	1	3	5	0	52	2015	X
3	Gutt	16	21	1	4	8	0	59	2014	X
4	Gutt	16	17	1	0	5	2	23	2010	
5	Gutt	15	16	0	0	0	0	16	2016	
6	Gutt	17	15	0	0	0	2	25	2015	X
7	Gutt	17	14	1	1	6	0	45	2010	
8	Gutt	15	13	3	4	0	0	15	2015	
9	Gutt	15	13	1	1	2	0	17	2013	
10	Gutt	16	12	0	0	9	0	22	2014	X
11	Jente	16	11	0	0	0	0	20	2014	X
12	Gutt	14	11	3	3	0	1	14	2015	
13	Gutt	16	10	4	1	1	0	10	2016	
14	Gutt	17	10	1	4	1	0	22	2016	
15	Gutt	17	10	0	2	2	0	31	2011	X
16	Gutt	17	9	1	1	1	0	47	2008	X
17	Jente	17	9	0	1	0	2	11	2016	
18	Gutt	14	8	3	3	0	0	17	2013	
19	Gutt	17	8	0	0	3	1	12	2010	
20	Gutt	17	8	0	1	1	1	23	2015	
Sum			267	20	29	46	13	517		

Tabell 10, de 20 unge under 18 år med flest registrerte straffbare forhold i Oslo i 2016, med diverse opplysninger.

var det 4 som var gjengangere også i 2015.

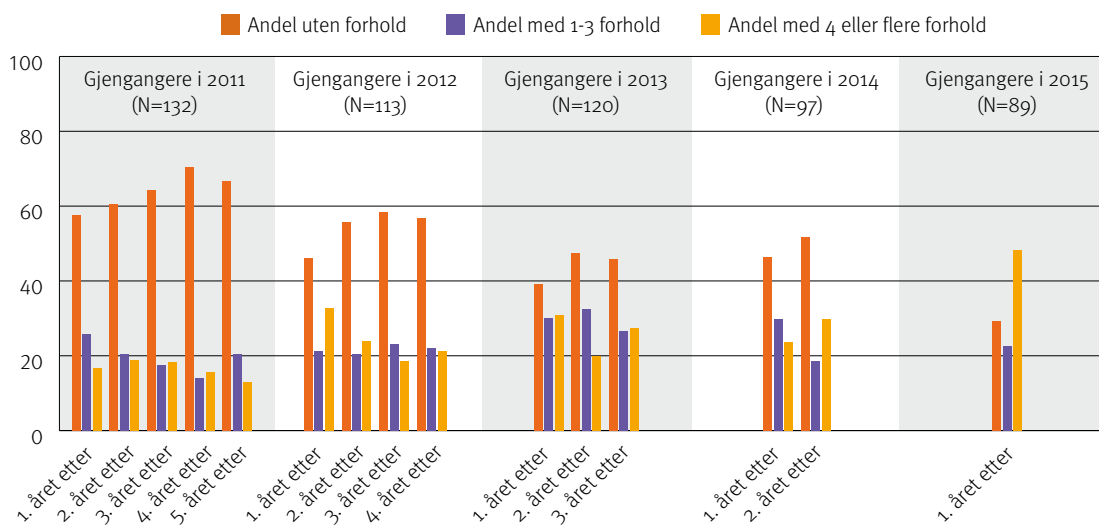
Blant disse 20 finner vi 18 som var registrert med bostedsadresse i Oslo, 1 med utenbys adresse og 1 under kategorien ukjent/utlandet. 14 av de 20 var norske statsborgere, mens 9 var født i Norge.

4.2 Unge gjengangere i 2011 til 2015 – status i 2016

Vi har data som kan si noe om hvordan det har gått med de unge gjengangerne i Oslo når det gjelder lovbrudd i årene etter at de var gjengangere. Figur 9 gir en oversikt over hvor stor andel av de unge gjengangerne i årene 2011–2015 som ble registrert med henholdsvis ingen forhold, 1-3 forhold og 4 eller flere forhold i Oslo de påfølgende årene.²²

Figuren viser prosentvise andeler. For å sammenligne unge gjengangere fra de forskjellige årene, må også antall unge gjengangere for hvert år være med i vurderingen. For hele perioden 2011-2015 har vi kun data for hvordan det har gått med de unge gjengangerne året etter at de ble registrert som unge gjengangere. Andelen som var uten registrerte forhold året etter var på hele 57,5 % for unge gjengangere fra året 2011. Dette resultatet ble svakt dårligere de neste årene, før andelen steg kraftig for unge gjengangere fra 2014. Resultatet for de unge gjengangerne fra 2015 er dessverre mye dårligere enn noen av de foregående årene. Kun 29,3 % var uten forhold i 2016. Ser vi på andelen som ble gjengangere (4 forhold eller mer), viser figuren

²² Her inkluderes også forhold etter fylte 18 år.

Figur 9, unge under 18 år med 4 eller flere straffbare forhold i Oslo i 2011 - 2015, fordelt etter antall straffbare forhold de påfølgende årene.

også en lignende utvikling. Etter en andel på 16,7 % i for unge gjengangere fra 2011, ble 48,3 % av de unge gjengangerne fra 2015 også gjengangere i 2016. Antall gjengangere i 2015 var på det laveste i SaLTo sin historie, med kun 89 personer. Likevel er det en klart negativ utvikling at hele 43 av de 89 personene også ble gjengangere i 2016, mens kun 26 av de 89 var helt uten straffbare forhold i 2016.

Figuren gir også grunnlag for å sammenligne den videre utviklingen for de unge gjengangerne i flere år etter. Naturlig nok har vi data for færre år jo nærmere vår tid personene under 18 år var unge gjengangere. For 2011 kan vi se utvikling i 5 år framover, og for 2015 kun i ett år. Figuren viser en tendens til at nivået av unge gjengangere som ikke begår kriminalitet året etter, er avgjørende for nivået i årene etter. Det blir enda litt flere som ikke er registrert med straffbare handlinger to år etter, før tendensen er at nivået flater ut.

For andelen som også blir unge gjengangere i årene som følger er det stor variasjon for de forskjellige "kullene" med unge gjengangere. Man bør likevel her merke seg at for unge gjengangere fra

2013 og 2014, steg andelen som fortsatt var unge gjengangere fra 2015 til 2016. Henholdsvis 27,5 % (33 personer) av de unge gjengangerne fra 2013 og 29,9 % (29 personer) fra 2014, var også unge gjengangere i 2016.²³

Utviklingen kan delvis forklares med at det i disse årene har vært en stadig større del av de unge gjengangerne som har vært bosatt i Oslo. Denne andelen gikk litt ned i 2015 (jf. figur 8), men økte igjen i 2016. Tilbake i 2011 var nærmere halvparten av de unge gjengangerne uten bostedsadresse i Oslo. Andelen har steget kraftig i årene etter, og i 2016 var hele ni av ti unge gjengangere registrert med bostedsadresse i Oslo. Bl.a. var det 18 unge gjengangere i 2011 som ikke hadde kjent adresse i Norge. Med en sterkere tilknytning til Oslo kan man forvente at flere også begår kriminalitet i Oslo i årene etter.

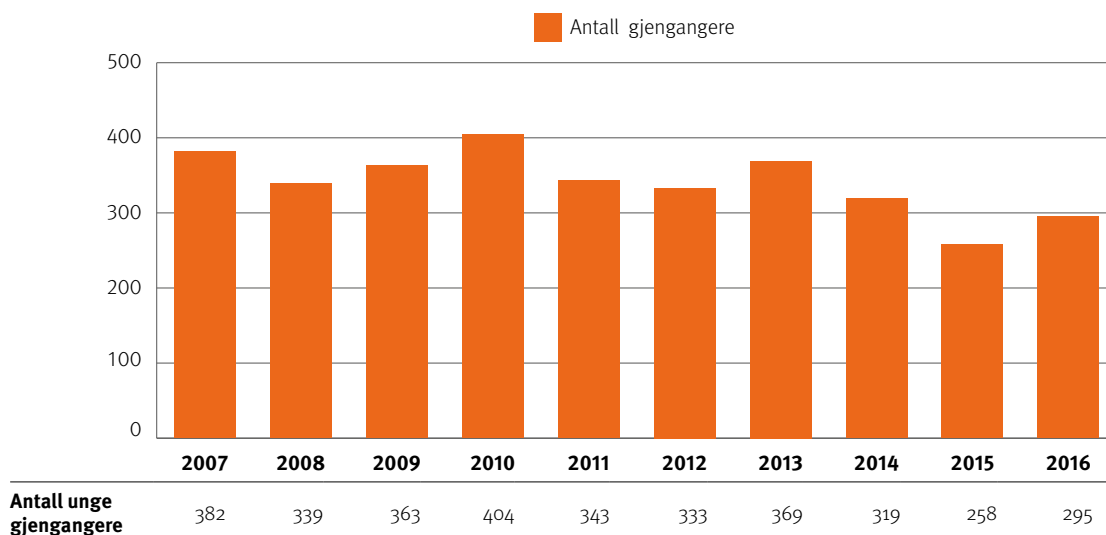
4.3 Gjengangere 18–22 år

I aldersgruppen fra og med 18 år til og med 22 år, ble det i 2016 registrert 295 ulike personer med 4 eller flere straffbare forhold i Oslo (figur 10).

²³ Antall individ kan ikke summeres, da en og samme person kan være gjenganger i hvert av årene fra 2013-2016

Figur 10, antall unge 18-22 år med 4 eller flere forhold per år (gjengangere) i Oslo årene 2007-2016.

Det tilsvarende antallet i 2015 var 258, altså var det en økning på 37 gjengangere i 2016. I gjennomsnitt har det vært 341 gjengangere i denne aldersgruppen i årene 2007–2016. Av de 295 gjengangerne i 2016 var 91,9 % gutter (271) og 8,1 % jenter (24). Denne kjønnsfordelingen er tilnærmet den samme som de foregående fire årene. De 295 gjengangerens alder ved siste straffbare forhold framkommer av tabell 11. Det framgår her at antallet personer på hvert alders-trinn var økende, sett bort fra litt færre 20-åringer

Alder	Antall gjengangere	Andel (%)
18 år	33	11,2
19 år	60	20,3
20 år	57	19,4
21 år	70	23,7
22 år	75	25,4
Totalt	295	100,0

Tabell 11, antall gjengangere 18-22 år i Oslo i 2016 fordelt på alder ved siste straffbare forhold. (N=295)

enn 19-åringer. Vanligvis øker andel personer med alder, men fordelingen kan variere litt fra år til år.

Til sammen sto de 295 gjengangerne i alder fra 18-22 år bak 2142 straffbare forhold i 2016. Dette utgjorde 41,8 % av de straffbare forholdene i denne aldersgruppen. Gjengangerne utgjorde 12,2 % av personene registrert for straffbare forhold i denne aldersgruppen. (Det var totalt 2425 personer med til sammen 5123 straffbare forhold i denne aldersgruppen i 2016.) Både antallet forhold gjengangerne er registrert med, og deres andel av det totale antallet forhold i aldersgruppen, gikk opp fra 2015 til 2016.

Det var 102 gjengangere i denne aldersgruppen som var registrert med 4 forhold, og 48 var registrert med 5 forhold. Til sammen utgjør dette 50,9 % av gjengangerne i aldersgruppen. 27 var registrert med 15 straffbare forhold eller flere. Det var 2 gjengangere registrert med over 30 forhold, og disse personene ble registrert med henholdsvis 31 og 34 forhold. Til sammenligning var det ingen unge gjengangere under 18 år som hadde flere enn 27 forhold.

4.4 Gjengangere og nettverk

Som i de foregående årene, ble det heller ikke i 2016 avdekket noen nye nettverk som framstår som «gjeng» med identitetsmarkører som eget navn eller lignende i aldersgruppen under 18 år. Innen SaLTo-samarbeidet er det likevel kjennskap til belastede og sårbare ungdomsmiljøer som omfatter unge under 18 år. Slik kunnskap er resultat av tett oppfølging lokalt, både fra kommunen og politiet. Når det gjelder ungdom over 18 år, har vi ikke samme kunnskap om miljøer, nettverk eller enkeltpersoner. Unge over 18 år har ikke plikt til å gå på skole eller til å ta imot barneverntjenester. De unge voksne er mer mobile og glir lettere ut av forebyggende tjenester og tiltak. Det er derfor en utfordring for SaLTo å avdekke nettverk blant unge i alderen 18–22 år.

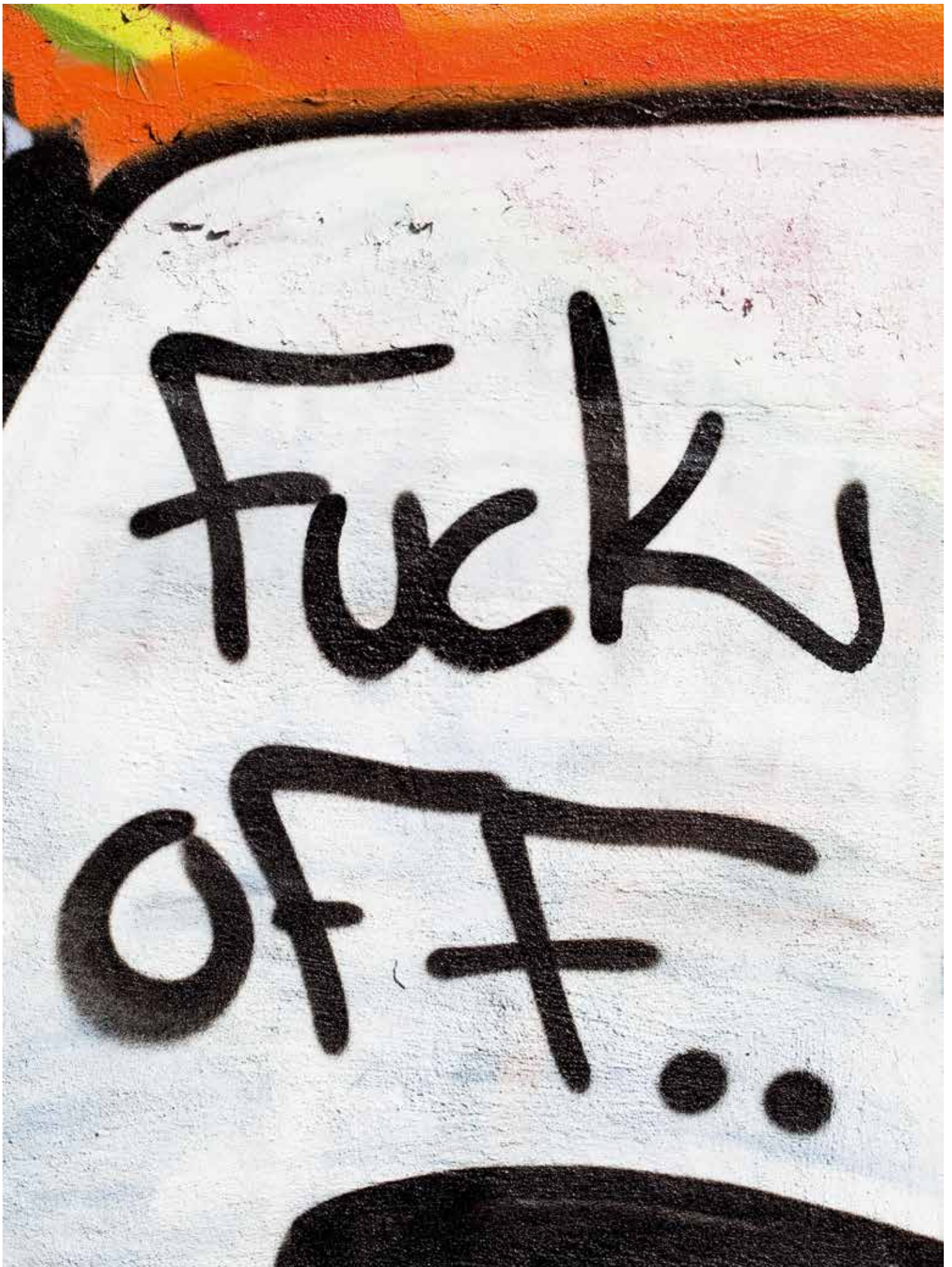
Politiets forebyggende enheter og ansatte i kommunen opplever flere steder i byen at det finnes utfordringer knyttet til ulike miljøer og grupperinger av unge personer. Enkelte unge oppleves å ha en provoserende oppførsel og lite respekt for autoriteter. Enda mer bekymringsverdig er det når de unge lovbrysterne blir rekruttert inn i mer etablerte krimi-

nelle nettverk av eldre ungdommer og unge voksne.

Et eksempel på dette i løpet av 2016 finner vi i Oslo ytre by sør. Der finnes det flere miljøer med et mindre antall gutter og unge menn, hovedsakelig over 18 år, som har vokst opp sammen. På tross av at de har vært forsøkt fulgt tett av politi og hjelpeapparat, har de over flere år har begått kriminalitet, blant annet salg av narkotika. I de siste to årene er flere unge menn i disse miljøene anmeldt for alvorlige voldslovbrudd, og politiet mistenker i noen tilfeller at de unge mennene har utført handlinger på oppdrag fra et mer etablert kriminelt nettverk. De unge mennene har vært svært synlige i lokalmiljøet og har tiltrukket seg unge gutter under 18 år som også trekkes inn i kriminalitet. Noen av de mindreårige er å finne på listen over unge gjengangere. Av de 86 unge gjengangerne i aldersgruppen 15-17 år i Oslo i 2016, er det 9 som politiet vet har relasjoner til de belastede og sårbare miljøene nevnt over. Disse 9 ble registrert med 64 straffbare forhold i Oslo i 2016.

I andre ungdomsmiljøer i Oslo tar utfordringene andre former. Et guttemiljø i Oslo ytre by øst utmerker seg med bruk av vold, til dels svært grov vold. Enkelte av de involverte i dette miljøet er svært unge.

Kapittel 5

Unge lovbrøyttere under 18 år uten bostedsadresse i Oslo

Innledningsvis skrev vi at denne rapporten omfatter lovbrudd med gjerningssted i Oslo, men at personene bak lovbruddene også er bosatt andre steder enn i Oslo. I kapittelet om unge gjengangere delte vi de unge inn etter lovbrøytternes bostedstilhørighet, og brukte en inndeling etter henholdsvis ungdom med bostedsadresse i Oslo, ungdom med bostedsadresse i en annen norsk kommune (utenbys) og ungdom uten registrert adresse i Norge (kategorien «Ukjent/utlandet»). Denne inndelingen gjentas flere steder i rapporten, blant annet i kapittelet om barne- og ungdomskriminaliteten i sentrum.

For å komme fram til mest mulig korrekte adresser har vi tatt utgangspunkt i adressen registrert i straffesaksregisteret, men gjort korrigeringer ut fra andre opplysninger der dette har framkommet. Adressen gjelder for gjerningstidspunktet, eventuelt for tidspunkt for siste lovbrudd hvis flere. Adresse utenbys kan vise til en adresse på institusjon, inkludert asylmottak.

Tabell 12 viser at 84,8 % av unge under 18 år med lovbrudd i Oslo i 2016 hadde registrert bostedstilhørighet i byen. Dette betyr at 15,2 % ikke var registrert bosatt i byen. Den tilsvarende andelen var 19,1 % i 2015, 19,4 % i 2014, 22,2 % i 2013, og enda litt høyere i 2012 og 2011. SaLTø-samarbeidet er opprettet primært for byens bosatte barn og unge. Når en del av de unge som er registrert for lovbrudd, også av de som har vært involvert i gjentatte lovbrudd i Oslo, ikke har registrert bosted her, utfordrer det de involverte tjenestene. Det handler

om å tilrettelegge for at unge som bor utenbys, blir fulgt opp i sine hjemkommuner, samt å bidra til at unge uten en registrert adresse blir fulgt opp. Både blant de med en registrert adresse og de uten, kan det befinne seg barn og unge som reelt sett ikke har noen avklart og stabil bostedstilknytning. Det er disse det er størst grunn til å bekymre seg for.

Bostedstilhørighet	Antall	Andel (%)
Oslo	1019	84,8
Utenbys	149	12,4
Utlandet/ukjent	33	2,8
Totalt	1201	100,0

Tabell. 12, unge under 18 år med lovbrudd i Oslo i 2016 etter bostedstilhørighet ut fra registrert adresse. Antall og prosent. N=1201.

5.1 Unge lovbrøyttere med adresse utenfor Oslo

Både unge uten registrert adresse og for unge registrert med utenbys adresse er sammensatte grupper. De kan ha ulikt oppholdsgrunnlag, ulik grad av familietilknytning, ulik tilknytning til Norge, ulik tilknytning til en kommune, eventuelt tilknytning til en institusjon. Noen kan ha vokst opp i en familie i en nabokommune, mens andre kan være asylsøkere som i liten grad har hatt tilknytning til noen norsk kommune. Politiet og de kommunale tjenestene i Oslo må ha gode rutiner for kontakt og samarbeid med de unges hjemkommuner for at de unge lovbrøytterne skal

sikres oppfølging. Samtidig kan det i denne gruppen finnes ungdommer som oppholder seg så lite i sin registrerte bostedskommune at tett oppfølging der kan være vanskelig. Kontakt med registrert bostedskommune kan i noen tilfeller mangle helt, for eksempel kan dette gjelde for unge asylsøkere som ikke oppholder seg på det asylmottaket hvor de er registrert.

Tabell 12 viser at det i 2016 var 149 unge lovbrύτε under 18 år med straffbart forhold i Oslo som hadde utenbys adresse. Blant disse var 121 i alderen 15–17 år, mens 28 var under 15 år. Den yngste var 11 år. Mange av disse 149 hadde bostedsadresse i en kommune i Oslo-regionen, men samtidig var hele 64 kommuner representert. Det var 4 som ikke hadde norsk personnummer.²⁴

Av de 149 unge med utenbys adresse var flertallet, 106 personer, registrert med ett lovbrudd. Det var kun 8 som var unge gjengangere i Oslo dette året, det vil si at de hadde 4 lovbrudd eller flere. Blant disse 8 unge gjengangere med en norsk adresse utenfor Oslo, var 2 jenter og 6 gutter. En var under 15 år ved siste straffbare forhold. Kun 3 var oppført med adresse i Oslos nabokommuner, mens de resterende 5 unge personene var registrert på bostedskommuner spredt utover Sør- og Østlandet. Av de 8 var det 1 person som var registrert med adresse på et asylmottak.

Med hensyn til statsborgerskap var 4 av de 8 unge gjengangerne norske statsborgere. Blant de 4 utenlandske statsborgerne var det 2 med norsk personnummer. Antallet utenlandske statsborgere blant utenbys bosatte unge kriminelle gjengangere i Oslo, var 4 i 2016, 6 i 2015 og 4 i 2014 og 2013, noe som er langt lavere enn i 2012 (10) og 2011 (23).

Tallene som har blitt framlagt i dette kapittelet belyser i noen grad grunnlaget for spørsmål om blant annet omsorg, menneskerettigheter, utlendingspolitikk og juridiske spørsmål i skjæringspunktet mellom barnevernloven, utlendingsloven og straffeloven.

5.2 Unge lovbrύτε uten adresse i Norge

Personer som begår lovbrudd i Norge uten å ha noen registrert adresse her betraktes i utgangspunktet som en sammensatt gruppe. De vil kunne ha ulik tilknytning til Norge, ulikt oppholdsgrunnlag, ulik grad av familietilknytning og i ulik grad ha noen bostedstilknytning overhodet. Her finnes bostedsløse, asylsøkere, tidligere asylsøkere, illegale immigranter, turister og andre tilreisende utenlandske statsborgere. Tabell 12 viser at blant unge lovbrύτε under 18 år var det 33 unge uten registrert adresse i Norge som ble anmeldt for lovbrudd i Oslo i 2016. I 2015 var tilsvarende tall 49. Antallet har vært synkende siden 2012.

De 33 unge lovbrύτεne i 2016 som var uten adresse i Norge, var registrert med til sammen 53 forhold, noe som utgjør 2,4 % av alle forholdene i aldersgruppen.²⁵ Blant de 33 var 27 registrert med kun ett lovbrudd. Det var 3 som ble registrert med 4 eller flere lovbrudd (se under).

Ved siste registrerte forhold var 4 av de 33 uten adresse i Norge under 15 år. Den yngste var 13 år. Av de 33 var det 7 unge som hadde norsk personnummer.²⁶ Det var 5 som hadde norsk statsborgerskap, hvorav 4 som var født i Norge. I alt var det 16 ulike statsborgerskap representert blant de 33²⁷ unge lovbrύτεne uten adresse i Norge, hvorav antallet fra EU-land har gått ned fra 14 til 6 siden 2015, (inkludert 1 fra Romania). Antallet fra nordafrikanske land var 9, en reduksjon fra 15 i 2015.

Vi har tidligere sett at det blant 108 unge gjengangere under 18 år i 2016, var 3 uten kjent adresse i Norge. I 2015 var antallet også 3, i 2014 var det tilfelle for 2 unge gjengangere, mens det i 2013 og 2012 gjaldt 8 unge gjengangere. Tilbake i 2011 var det 18.

5.3 Økt antall asylsøkere til Oslo

Sensommeren og høsten 2015 kom det et stort antall flyktninger og asylsøkere til Oslo og Norge.

²⁴ For de uten personnummer kan alder være basert på hva de selv oppgir, uten at de har gjennomgått noen aldersundersøkelser.

²⁵ Til sammenligning hadde unge uten registrert adresse i Norge 74 forhold i Oslo i 2015, 81 forhold i Oslo i 2014, 148 forhold i Oslo i 2013 og 183 forhold i Oslo i 2012.

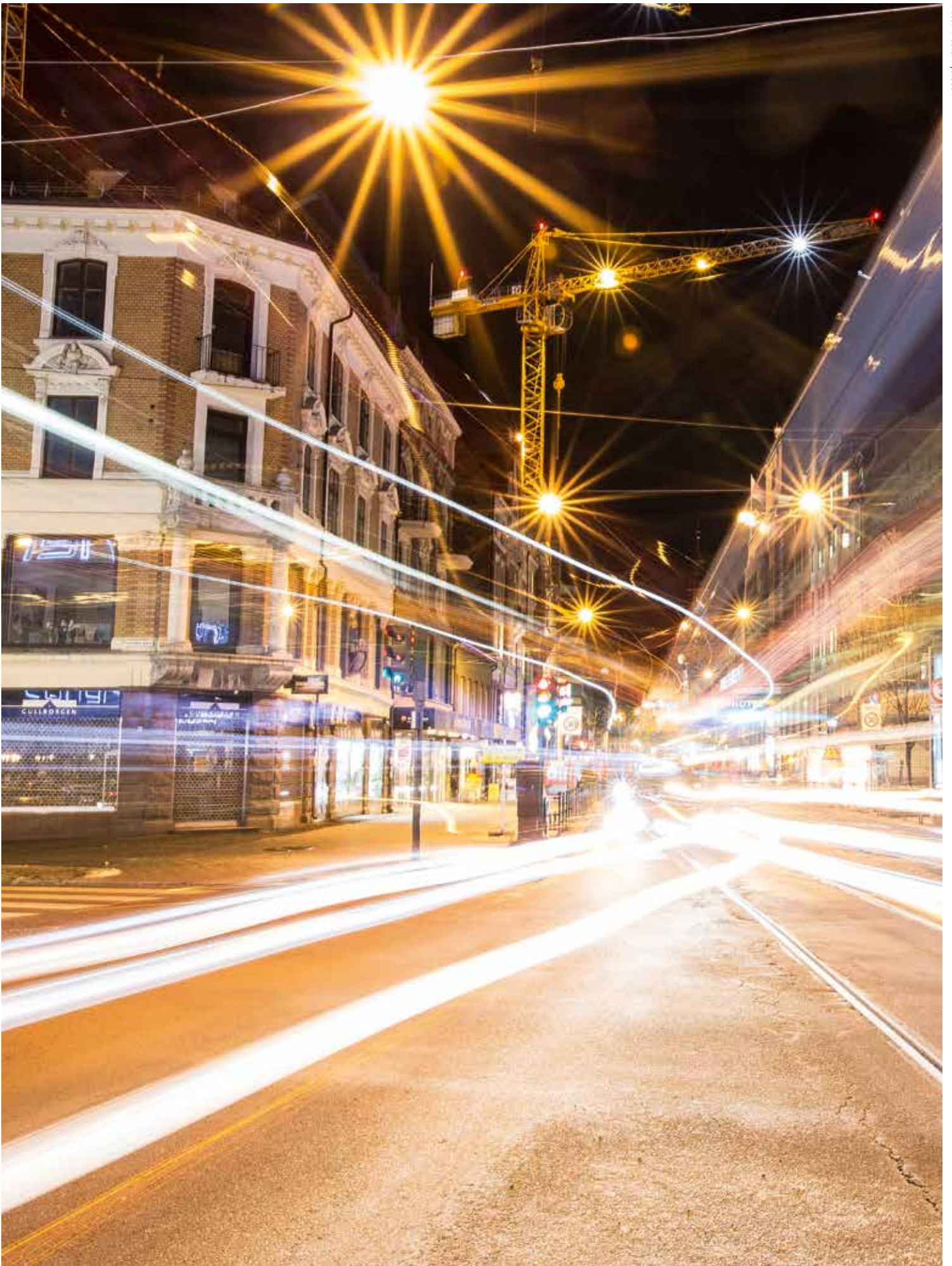
Mange av dem var mindreårige, noen også enslige mindreårige asylsøkere (EMA). Den registrerte kriminaliteten for barn og unge i Oslo politidistrikt i 2015 syntes ikke å samvariere med den økte tilstrømmingen, verken for offer eller gjerningspersoner. Det ser heller ikke ut til å være noen sammenheng for 2016. Les mer om Uteseksjonens erfaringer i pkt. 6.2.5.

Det er en utbredt bekymring for at enslige mindreårige asylsøkere kan være spesielt sårbare for kriminalitet, både som offer og gjerningspersoner.

Det er viktig å jobbe for at disse ungdommene ikke kommer i kontakt med miljøer som vil utnytte dem. Særlig kan de utnyttes og utsettes for seksualforbrytelser, menneskehandel, tvangsarbeid, hatkriminalitet, vinningslovbrudd og narkotikaomsetning. Når det gjelder vinningslovbrudd, vil ungdommene kunne bli både offer og gjerningspersoner. Det samme gjelder narkotikaomsetning, hvor man må være oppmerksom på både bruk og salg.

26 Samlet sett blant alle 1201 registrerte under 18 år med straffbare forhold i Oslo i 2016 var 35 uten norsk personnummer. Dette antallet har gått kraftig ned de siste årene. 27 7 personer har et statsborgerskap med status "ikke klarlagt".

Kapittel 6

Kriminalitet og rus i sentrum

Sentrum av Oslo tiltrekker seg barn, unge og eldre både fra Oslo og områdene rundt, så vel som fra andre deler av landet og utlandet. Bysentrum brukes av ungdom som møte- og oppholdssted, festarena og turistattraksjon. Høy konsentrasjon av mennesker kan gi flere muligheter for lovbrudd, og også større mulighet for anonymitet. Som landets hovedstad og desidert største by, har Oslo særegne storbyutfordringer innen kriminalitets- og rusproblematikk. Det er ekstra grunn til å rette oppmerksomhet mot dette i en periode hvor både byen og hele regionen har stor befolkningsvekst. Samtidig bygges sentrumsområdet ut rent fysisk og deler av byen gjennomgår endringer som kan forventes å ha betydning for hvordan sentrum brukes av både unge og eldre. Dette kan også ha betydning for hvordan kriminalitetsbildet utvikler seg.

I kapittel 6.1 gis en oversikt over omfang og utvikling når det gjelder lovbrudd i Oslo sentrum, med særlig utdyping av gjerningspersonenes bostedstilørighet.

I kapittel 6.2 brukes Uteseksjonens registerdata, kartlegginger og observasjoner for å gi et bilde av utviklingen i Oslo sentrum når det gjelder utfordringer knyttet til unge som oppholder seg der.

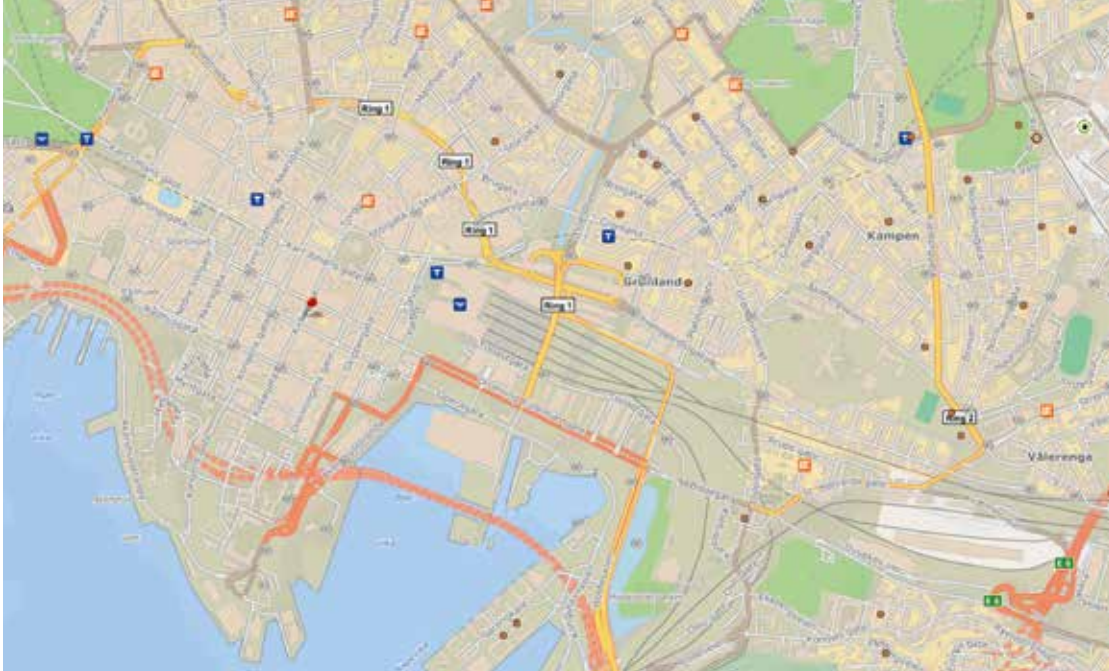
6.1 Barne- og ungdomskriminalitet i sentrum

6.1.1 Straffbare forhold med gjerningsperson under 18 år

I SaLTo sin rapport om barne- og ungdomskriminalitet i Oslo i 2011 (utgitt i 2012) ble det definert et geografisk sentrumsområde (jf. figur 11). Det ble undersøkt hva slags kriminalitet barn og ungdom under 18 år ble registrert for i området, og hva vi ut fra søk i straffesaksregisteret kan si om de unge som ble anmeldt for lovbrudd i sentrum. Dette ga sammenligningsgrunnlag for utviklingen i barne- og ungdomskriminaliteten i dette området.

Den geografiske avgrensingen av sentrumsområdet er skjønnsmessig. Det har blitt tilstrebet å finne det området unge drar til når de reiser til bysentrum, inkludert områder for shopping og uteliv, transportknutepunkter og kjente oppholdssteder for ungdom. Vi har også i stor grad utelukket bomiljøer som er naturlige områder for lokale nærmiljøtiltak da kunnskap om disse gjerne har blitt framskaffet på nærmiljøplan. De endelige grensene er også avhengig av grensene til de geografiske enhetene «politisoner» da disse brukes for å gjøre utvalg i datamaterialet.

Av de 2186 straffbare forholdene registrert med gjerningsperson under 18 år i Oslo i 2016, finner vi at 593 fant sted i dette sentrumsområdet. Dette utgjør 27,1 % av alle forholdene i aldersgruppen. Andel forhold i sentrumsområdet var tilnærmet lik i 2014 og 2015. Med bakgrunn i den generelle økningen i

Figur 11. Kart over sentrumsområdet.

straffbare forhold for gjerningspersoner under 18 år, tilsier det at det har vært en økning fra 2015 (475 forhold). Dette etter en jevn nedadgående tendens i årene før, fra 935 forhold i 2011 til 537 i 2014.

Bak disse 593 straffbare forholdene finner vi 376 ulike gjerningspersoner, mot 314 i 2015. Antall unge under 18 år med minst ett lovbrudd i sentrum økte altså fra 2015 til 2016, i likhet med økning i antall straffbare forhold i området. Antall unge under 18 år registrert med straffbart forhold i sentrumsområdet var likevel høyere i 2014, da 421.

De 376 unge med straffbart forhold i sentrumsområdet utgjør 31,3 % av alle registrert med straffbart forhold i aldersgruppen under 18 år. Denne andelen er den samme som i 2015. Nesten 3 av 4 (74,5 % av de med straffbare forhold i sentrum hadde kun ett forhold der. Denne andelen er tilnærmet den samme som i 2015. Antall personer med mer enn ett forhold i sentrumsområdet økte fra 85 i 2015 til 96 i 2016. I 2014 var dette antallet oppe i 179. Det var 17 unge under 18 år registrert med 4 eller flere forhold i sentrumsområdet. Til sammenligning var antallet 12 i 2015, 16 i 2014 og 31 i 2013. Blant straffbare forhold med gjerningsperson under 15 år, hadde 148 funnet sted i sentrumsområdet. Dette utgjorde 21,7 % av forholdene blant de under 15 år, en andel som er tilnærmet uendret fra 2015 og 2014. I 2013 var den noe større (35,2 %). Disse 148 forholdene var fordelt på 122 personer. Det var ingen unge under 15 år som hadde mer enn tre forhold i sentrumsområdet.

Blant straffbare forhold i aldersgruppen 15–17 år fant 445 forhold sted i sentrum. Dette utgjorde 29,6 % av alle forholdene i denne aldersgruppen, omtrent samme andel som i 2014 og 2015.

Unge gjengangere har de siste to årene stått bak ca. 1/3 av de registrerte straffbare forholdene under 18 år i Oslo (se kap. 4). I 2016 stod unge gjengangere for 28,4 % av de straffbare forholdene i sentrumsområdet, en andel som var omtrent lik i 2015 og 2013. Denne var enda lavere i 2014 (23,1 %), men tilbake i 2011 fant over halvparten av forholdene til de unge gjengangerne under 18 år sted i sentrumsområdet.

Tabell 13 viser hvor mange straffbare forhold unge under 18 år ble registrert med i 2016 innen utvalgte lovbruddskategorier i Oslo som helhet og i det omtalte sentrumsområdet. Videre viser tabellen hvilken prosentvis andel forholdene i sentrum utgjør av alle forholdene i de aktuelle lovbruddskategoriene. Tabell 13 viser at en relativt stor del av vinningslovbrudd generelt, og naskeri og butikktyveri spesielt, fant sted i sentrum. Både i antall og andeler var det her økning i 2016 sammenlignet med de tre foregående årene. Antall ransforhold i sentrumsområdet var 17 i 2016, mot 12 i 2015 og 18 i 2014. I 2013 var antallet oppe i 80. De 17 ransforholdene i 2016 var knyttet til 12 ulike ran (anmeldelser).

Straffbare forhold med fysisk vold økte blant unge under 18 år i Oslo som helhet. Antallet slike forhold i sentrumsområdet var derimot relativt sta-

Lovbruddstyper	Antall hele Oslo	Antall i sentrum	Andel i sentrum (%)
Fysisk vold	371	58	15,6
Narkotika	305	97	31,8
Ran/utpressing	84	17	20,2
Naskeri og butikktveri	450	232	51,6
Øvrige simple og grove tyverier	111	25	22,5
Vinningslovbrudd totalt	688	282	41,0
Skadeverk	90	13	14,4

Tabell 13, utvalgte lovbruddskategorier 2016; antall straffbare forhold i hele Oslo, antall straffbare forhold i sentrum og andel forhold (%) i sentrum av alle i Oslo. Gjelder for gjerningspersoner under 18 år.

Gjerningsområde/ Bostedstilhørighet	Oslo	Utenbys	Utland/ukjent
Sentrumsområdet	22,2	52,2	77,2
Ikke sentrum	77,8	47,8	22,8
Sum prosent	100,0	100,0	100,0
n (bostedstilhørighet)	1874	255	57

Tabell 14, straffbare forhold i Oslo i 2016 med gjerningsperson under 18 år; geografisk område for gjerning etter gjerningspersonenes bostedstilhørighet. N=2186.

bilt fra 2015 (61) til 2016 (58). Andelen av narkotikaforhold som fant sted i sentrum var relativt stabil, men antallet gikk opp både i sentrum og Oslo generelt. Antall narkotikaforhold i aldersgruppen var samtidig langt høyere i sentrumsområdene, også i Oslo som helhet, tilbake i årene før 2015. Antallet narkotikaforhold vil i stor grad påvirkes av politiets innsats og ressurser. Antall og andel forhold som gjelder skadeverk i sentrum økte fra 2015 til 2016, men tallene for 2015 utmerket seg som lave i et lengre tidsperspektiv.

6.1.2 Gjerningspersonenes bostedstilhørighet

Tabell 14 gir en oversikt over hvordan unge under 18 år med ulik bostedstilknypning til Oslo og Norge varierer med hensyn til hvor i byen deres straffbare forhold fant sted.

Tabellen viser at 22,2 % av forholdene med gjerningsperson bosatt i Oslo ble begått i sentrumsom-

rådet. Blant de utenbys bosatte var denne andelen 52,2 %, og blant de uten registrert adresse i Norge var andelen 77,2 %. Oslo-bosatte under 18 år begikk altså sine lovbrudd hovedsakelig utenfor sentrumsområdet, mens tilreisende i større grad ble anmeldt for lovbrudd i sentrum. Dette er et mønster som har vedvart i flere år. Det kan også legges til at i 91,5 % av de straffbare forholdene utenfor sentrum, var gjerningspersonen bosatt i Oslo. Blant forholdene i sentrumsområdet var 70,2 % forhold med gjerningsperson bosatt i Oslo. Dette representerer en økning fra 2015 da andelen var 58,7 %. Tilbake i 2012 var imidlertid flertallet av forhold i sentrum begått av gjerningsperson som ikke var bosatt i Oslo. Det er mulig at dette kan knyttes til at det da var en langt høyere andel narkotikaforhold og et åpent rusmiljø som trakk unge kjøpere av narkotika til Oslo.

Flere av de unge som begikk lovbrudd i sentrumsområdet kan forventes å være bosatt der, eller

i nærheten av området. Blant de 416 straffbare forholdene begått i sentrum av unge bosatt i Oslo, finner vi at i 39,7 % av forholdene er gjerningspersonen bosatt i en av sentrumsbydelene Gamle Oslo, Grünerløkka, St. Hanshaugen eller Frogner. Denne andelen har variert mellom 31 og 42 % i de foregående 4 årene.

6.2 Unge i utsatte miljøer i Oslo sentrum

Oslo sentrum blir i all hovedsak benyttet av unge til naturlig og ønsket aktivitet. Samtidig er unge i utsatte miljøer i sentrumsområder også involvert i ulike aktiviteter hvor rus og kriminalitet inngår. I denne delen av rapporten blir det beskrevet faktorer som kan knyttes til rus, kriminalitet eller annet som kan utløse større og mindre bekymringer rundt unge i Oslo sentrum. Beskrivelsen baserer seg på nøkkeltall og kvalitative beskrivelser fra Uteseksjonen. Sammen med Barnevernvakten (Barne- og familietaten) utgjør Uteseksjonen (Velferdsetaten) en kjerne

av Oslo kommunes innsats overfor unge og unge voksne med hensyn til rus og kriminalitet i Oslo sentrum. Sentrumsområdene dekkes også av flere bydelers egne lokale tiltak, hvorav noen er bydelsovergrepene (Riverside Ungdomshus og Ung Arena). Fra 2016 har Uteseksjonen en egen SaLTo-koordinator for sentrum som koordinerer ulike innsatser fra politi, kommune og ideelle organisasjoner.

Kommunens daglige oppsøkende innsats er omfattende, med patruljevirkosomhet alle dager på dag- og kveldstid frem til midnatt, samt om natten i helgene. Gjennom systematisk og prosessrettet tilstedeværelse ute, oppfølging av unge og samarbeid med en rekke andre aktører, får Uteseksjonen unik innsikt i situasjonen i sentrum. Dette gir dybdekunnskap om de ulike unge det jobbes med. Med et særlig fokus på unge opp til 25 år får Uteseksjonen god innsikt i det problematiske som gjelder ungdom og yngre voksne, men også god innsikt i nyansene som alltid finnes.

	Under 15 år				15-17 år				18-22 år				Totalt under 23 år			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Antall jenter	24	21	23	22	130	150	129	162	158	153	146	139	312	324	298	323
Antall gutter	55	43	31	42	212	211	162	177	309	295	258	293	576	549	451	512
Totalt antall personer	79	64	54	64	342	361	291	339	467	448	404	432	888	873	749	835
Nye, jenter	10	5	6	8	45	59	52	80	51	42	49	62	106	106	107	150
Nye, gutter	28	11	14	23	79	67	54	72	88	73	105	135	195	151	173	230
Totalt antall nye	38	16	20	31	124	126	106	155	139	115	154	197	301	257	280	380
Jenter i oppfølging	15	18	20	15	84	73	82	89	98	93	104	98	197	184	206	202
Gutter i oppfølging	34	28	23	23	151	124	110	107	197	196	172	181	382	348	305	311
Totalt antall i oppfølging	49	46	43	38	235	197	192	196	295	289	276	179	579	532	511	513

Tabell 15, antall personer (under 23 år) Uteseksjonen har registrert kontakt med i årene 2013-2016, antall nye personer og antall personer i oppfølging. Fordelt på aldersgrupper og kjønn.

6.2.1 Flere unge i kontakt med Uteseksjonen

I 2016 registrerte Uteseksjonen kontakt med totalt 2038 ulike personer, hvorav 835 var under 23 år.²⁸ Dette var en økning på 86 personer under 23 år (opp 11,5 %) sammenlignet med 2015. Av 835 var 512 gutter og 323 jenter. I det totale antallet unge Uteseksjonen registrerte kontakt med, var det størst økning blant gutter i aldersgruppen 18-22 år og jenter i aldersgruppen 15-17 år. I tabell 15 framkommer det også hvor mange unge personer som var nyregistrerte i 2016, og hvor mange som fikk oppfølging av Uteseksjonen. Det er i gruppen av nyregistrerte unge vi finner det økte antallet Uteseksjonen var i kontakt med. Denne økningen fant sted i alle alderskategoriene, og både blant gutter og jenter. Antall unge i oppfølging hos Uteseksjonen er stabil fra 2015 til 2016, etter en svak nedgang fra 2014 til 2015.

I 2016 sendte Uteseksjonen 29 bekymringsmeldinger på 22 ulike personer under 18 år til barnevernet. Av de 29 personene var 7 personer under 10 år, 3 personer mellom 10 og 15 år, og 12 personer var fra 15 til 18 år. Av de 7 personene under 10 år, er 5 personer under 5 år. Alle er barn av foreldre som har hatt en tilknytning til de åpne rusmiljøene i Oslo sentrum, eller i tilfeller hvor Uteseksjonen har påtruffet foreldre i ruset tilstand. Det har vært et avtagende antall unge under 18 år Uteseksjonen har sendt skriftlig bekymringsmeldinger til barnevernet på. I 2014 var antallet 41, mens det i 2015 var 36.

Uteseksjonen mottok 294 etterlysninger på 163 ulike personer mellom 0 og 18 år i 2016. I 2015 mottok vi etterlysninger på 172 personer mellom 0 og 18 år. Det er Barnevernvakten i Oslo og forskjellige barneverninstitusjoner som står for majoriteten av etterlysningene vi mottar.

Gjennom tiltaket «Ungdom og rus» fanger Oslo legevakt opp flere unge som kommer inn med alkoholforgiftning i tilknytning til utelivsarenaen i Oslo sentrum, som oftest på natt i helgene. Dette er ofte unge som ikke er kjente av Uteseksjonen, men som

har behov for oppfølging lokalt i bydel eller hjemkommune. De kommer enten fra fester hjemme, eller i tilknytning til lokalmiljø eller utested. Det er en økning av slike tilfeller i perioder med skolestart/studiestart, skolefester, russefester og lignende. «Ungdom og rus» melder om 780 henvendelser i 2016, det er en økning på 128 henvendelser fra 2015 da tallet var 652.²⁹

6.2.2 Unge under 18 år

Det knyttes ulik grad av bekymring til de under 18 år som Uteseksjonen treffer og registrerer kontakt med i Oslo sentrum. Ofte vil enkelte oppsøke ungdomsmiljøer i sentrum for en kort periode for så å velge disse miljøene bort. Andre unge oppsøker ungdomsmiljøer i sentrum for å treffe andre de identifiserer seg med, enten det er innenfor det såkalte «alternative» ungdomsmiljøet eller det er andre grupper av ungdom. Dette ungdomsmiljøet ble beskrevet i en egen kartleggingsrapport i 2012,³⁰ og påtreffes hovedsakelig på Oslo S, en kafe i Rosenkrantzgate og en ungdomskafe i domkirken. Gjennom likepersonsarbeid i prosjektet "Perspektiv" der frivillige unge med egne erfaringer hjelper andre unge, har Uteseksjonen lyktes i å oppnå tettere kontakt og oppfølging av unge i dette miljøet.

De andre ungdomsmiljøene samles i stor grad i tilknytning til Oslo S og hamburgerrestauranter i området. En hamburgerrestaurant som ligger i Storgata og Pløens gate blir trukket frem som mye besøkt av ungdom, særlig siste halvdel av 2016. Aldersmessig er hovedvekten av ungdommene mellom 12 og 16 år. Det er ulik grad av bekymring knyttet til ungdom som oppholder seg her. Enkelte er det knyttet stor bekymring til, med involvering av barneverntjeneste, utekontakter, foresatte og institusjoner.

Enkelte mindreårige treffes også i de åpne rusmiljøene på Vaterland og Storgata/Brugata. I 2016 registrerte Uteseksjonen kontakt med 61 ulike mindreårige i tilknytning til disse rusmiljøene, 52

²⁸ Tallet representerer alle registrerte personer – inkludert personer som ikke har et klientforhold til Uteseksjonen.

Sistnevnte gruppe registreres i interne arbeidsnotater som slettes jevnlig dersom det ikke opprettes et formelt klientforhold.

²⁹ Berge, Rumohr Stina (2016).

³⁰ Utheim, Mari Nythun (2012).

Fra Uteseksjonens patruljerapport 23.03.16

... "går sammen med utekontakt fra Bydel Bjerke på Oslo S. Vi påtreffer en ungdom, som kommer bort og hilser. Gutten har tidligere bodd i bydel Bjerke, og kjenner derfor til utekontakten derfra. Han hilser med navn, og vi får en god samtale. Gutten er en som har vært påtruffet en del i Oslo sentrum tidligere, men som ikke har vært interessert i kontakt. I tiden etter vi hilste sammen med bydel Bjerke har gutten blitt påtruffet ved flere anledninger på Oslo S og også på Grønland, i tilknytning til salgsmiljøet. Vi har lyktes i å etablere kontakt med gutten, og følger han opp i samarbeid med barneverntjenesten og institusjonen han har flyttet til."

av dem i tilknytning til rusmiljøet på Vaterland og 9 av dem i tilknytning til rusmiljøet i Storgata/Brugata. Dette er en økning fra 2015 da tilsvarende tall var 33 for Vaterland og 8 for Storgata/Brugata. En mulig forklaring på økningen ved Vaterland kan være økt fokus på miljøet gjennom kartleggingen som ble gjennomført andre halvdel av 2016.³¹ Det kan også være en reell økning av mindreårige i miljøet. Mange er mellom 15 og 25 år, men vi har også påtruffet ungdom helt ned i 12-årsalderen. De som oppholder seg i dette området er stort sett involvert i salg av illegale rusmidler, hovedsakelig cannabis.

Mindreårige i åpne rusmiljø vil ofte anstrenge seg for ikke å bli identifisert. Ofte vil Barnevernvakten og politiet bli involvert, og i denne type akuttarbeid er det etablert et godt og tett samarbeid mellom Uteseksjonen, Barnevernvakten og politiet. Uteseksjonen har det siste året jobbet enda tettere med utekontaktene i bydelene, noe som har resultert i et bedre samarbeid rundt og med ungdommene.

6.2.3 Unge voksne

I aldersgruppen 18 til og med 22 år registrerte Uteseksjonen kontakt med totalt 432 personer i 2016, det er en økning på 28 personer fra 2015. Det var en økning på 43 personer i antall nyregistrerte. Totalt har 279 mottatt regelmessig oppfølging, 181 gutter

og 98 jenter. Tilsvarende tall for 2015 var 172 gutter og 104 jenter. Det er grunn til å tro at andelen med utenbys tilknytning er høyere i denne aldersgruppen enn blant de yngste. I 2016 fikk 12 personer i denne aldersgruppen hjelp til hjemreise til hjemkommune og videre oppfølging i samarbeid med lokalt hjelpeapparat. Tilsvarende tall for 2015 var 29, mens det i 2014 gjaldt 27 personer.

Uteseksjonen påtreffer målgruppen på ulike arenaer i Oslo sentrum. For tiden er et av de åpne rusmiljøene sentralisert i Storgata/Brugata. Her påtreffer vi unge med omfattende rusproblematikk. En tidligere rapport fra Uteseksjonen fant ingen som debuterte med rusmidler ved å oppsøke dette rusmiljøet, men beskriver at de står i fare for å utvikle et mer alvorlig og omfattende misbruk ved å bli værende i miljøet over tid.³² De kan også bli introdusert for andre og mer potente rusmidler enn de vanligvis bruker.

Vi ser at de unge som etter hvert får tilknytning til dette miljøet ofte blir brukere av byens lavterskeltiltak, og kan ende opp med å bo på lavterskeltiltakene til Velferdsetaten. Dette er svært uheldig med tanke på somatisk og psykisk helse, og risiko for utvikling av identitet som rusavhengig.

Uteseksjonen gjennomførte i 2016 en kartlegging av det åpne rusmiljøet – området ved Vater-

³¹ Sundbø, Stine Marit (2016).

³² Sundsbø, Stine Marit (2013).

Foto: Nicolai Hjelseth

landsparken og Grønland T-bane.³³ Dette miljøet består fortrinnsvis av unge menn med minoritetsbakgrunn, flere fra levekårsutsatte familier. De fleste er født i Norge eller har kommet på familiegjengforening i ung alder. Det er også personer i dette miljøet som oppholder seg i Norge ulovlig, enten ved at de har fått avslag på asylsøknad eller har unnlatt å registrere seg da de kom til landet. Det er også i dette miljøet vi fortrinnsvis treffer enslige mindreårige asylsøkere. Uteseksjonen var i kontakt med 92 personer i miljøet i aldersgruppen 18-22 år i 2016. Vi ser en økning på 14 personer siden 2015 da antallet personer registrert i miljøet var 78.

Dette miljøet er preget av salg av illegale rusmidler, fortrinnsvis cannabis, men vår erfaring er også at selgerne i stor grad har utfordringer knyttet til egen rusbruk. Det er en utfordring å jobbe opp mot dette miljøet grunnet en generell mistillit til hjelpeapparatet, samt lite egnede hjelpetiltak spesifikt rettet mot denne gruppen. De fleste har utfordringer knyttet til bosituasjon, skole eller arbeid og psykisk helse i tillegg til rus. Vår erfaring er at de eksisterende

lavterskeltiltakene i liten grad gir eller treffer med tjenester til disse unge voksne.

Også i aldersgruppen 18-22 år vil det være unge som er tilknyttet andre sentrumsmiljøer enn de åpne rusmiljøene. Gjennom likepersonsarbeid i prosjektet "Perspektiv" fanger vi også opp noen av disse. Det er hensiktsmessig å utvikle nye tilnæringer som i større grad fanger opp utsatte unge under 23 år i Oslo sentrum.

6.2.4 Bekymringsatferd på tvers av aldersgruppene

I 2016 er det, som tidligere, i perioder knyttet bekymring til enkeltpersoner og ulike ungdomsgrupperinger i Oslo sentrum. Ofte bygger bekymringen på atferd preget av avvising, aggresjon, vold og trusler. Dette fordrer samarbeid på tvers, systematisk og langsiktig innsats for å bygge tillit og relasjon. Politiet og Oslo kommune har gjennom sin systematiske tilstedeværelse hatt god oversikt over situasjonen i sentrum, og bekrefter i stor grad hverandres beskrivelser. Andre aktører har til tider hatt

³³ Sundsbø, Stine Marit (2016).

Foto: Nicolai Hjelseth

oppfatninger om omfang og problematikk, som politiet og kommunens tjenester ikke har kjent seg igjen i. Gjennom vår nyansatte SaLTo-koordinator i sentrum holdes det jevnlig koordineringsmøter med relevante aktører i sentrum. Møtepunktene bidrar til bedre samarbeid og mer omforent forståelse av omfang og problematikk. Det er nødvendig med samarbeid blant sentrumsaktører, bydel/hjemkommune og felles konkret innsats overfor enkeltpersoner det er stor grad av bekymring rundt.

6.2.5 Utenlandske mindreårige

Utenlandske barn og unge uten omsorgspersoner oppfatter både enslige mindreårige asylsøkere (EMA) og barn og unge blant tilreisende EØS-borgere. Det generelle inntrykket er fortsatt at det er få barn og unge i disse kategoriene i utsatte miljøer i Oslo sentrum. Uteseksjonen registrerte i 2016 totalt 46 ulike EMA. Mange av disse var ungdommer fra Afghanistan, Eritrea og Somalia som var etterlyst fra asylmottak og omsorgssentre, men som ikke ble funnet eller påtruffet av Uteseksjonen. Totalt påtraff Uteseksjonen 12 ulike EMA i 2016, mot 39 i 2015, 19 i 2014 og 10 i 2013. Det høye antallet i 2015 skyldes de uvanlig høye ankomsttallene av asylsøkere til Norge dette året.

11 av de 12 EMAene Uteseksjonen var i kontakt med i 2016, ble påtruffet i bekymringsfulle situasjoner på Vaterland. Enten i salgssituasjoner av illegale

rusmidler (hovedsakelig cannabis) eller i kontakt med selgermiljøet der. Den siste ble påtruffet på Oslo S. Den yngste var 11 år ved første kontakt, men de fleste var i alderen 15-17 år. Fire var fra Marokko, fire fra Algerie, to fra Afghanistan, og to hadde ukjent nasjonalitet eller var statsløse. Det var mistanke om mulig utnyttelse i menneskehandel (kriminalitet) i seks av disse sakene.

De fleste av EMAene var fremdeles i en asylsøkerprosess, mens noen hadde midlertidig opphold til de fylte 18 år. En av ungdommene ble påtruffet samme dag han ankom Norge, før han var registrert.

Det er knyttet stor bekymring til de enslige mindreårige asylsøkerne Uteseksjonen treffer, særlig på Vaterland. Bekymringen knytter seg til bostedsløshet, rus og/eller kriminalitet. De mindreårige er i en situasjon der de er svært sårbare for alle former for utnyttelse. Da de selv opplever at de har få alternativer, velger de ofte risikofylte og/eller kriminelle overlevelsesstrategier. De rømmer ofte fra mottak og omsorgssentre, og er skeptiske eller ambivalente til myndighetsinstanser, barnevern og øvrig hjelpeapparat. I tillegg erfarer Uteseksjonen at enkelte barneverntjenester er usikre på hvilket ansvar de har og hvordan de skal håndtere sakene. Dette gjelder særlig mindre, utenbys barneverntjenester som har lite erfaring med denne type saker.

Fra Uteseksjonens patruljerapport 3.10.2016:

"En ung gutt som patruljen kjenner fra før, som er enslig mindreårig asylsøker fra et nordafrikansk land, tar med seg en ukjent 14 år gammel gutt til kaféavtalen med Uteseksjonen. Gutten, som også er nordafrikaner, hadde kommet til Norge samme dag. Gutten forteller at hans far døde da han var 5 år gammel, og at hans mor hadde fått seg en ny mann som ikke er grei. Han begynner å gråte når han forteller om familiesituasjonen.

Han forteller at han hadde kjørt i en van gjennom Europa, men at han hadde blitt bedt om å ikke si noe om reisen. Vel fremme hadde han fått 200 kroner som han viser oss i lomma. Vi følger han til Barnevernvakta (BVV), der vi gjennom telefontolk får fortalt litt kort om Uteseksjonen. BVV forteller litt om seg, og om veien videre til Politiets utlendingsenhet for registrering, og videre til et omsorgssenter for EMA under 15 år. Gutten forteller at han har opplevd mye fysisk og psykisk vold, men at han er en fredelig person som bare vil studere, få seg en jobb og leve livet sitt i fred. Han gråter og uttrykker takknemlighet for at han får hjelp, og vi får en god klem av han før vi forlater han hos BVV.

Det rapporteres om få barn og unge i kategorien tilreisende EØS-borgere i Oslo sentrum. Det er som tidligere grunn til å tro at det arbeidet og samarbeidet som ulike aktører i Oslo sentrum har etablert rundt utenlandske barn og unge har medført at det er færre i disse kategoriene som bruker Oslo sentrum som oppholdsarena. Det er uansett grunn til å følge nøye med i utviklingen fremover, og i 2015 viste flyktningskrisen at situasjonen kan endre seg raskt."

Kapittel 7

Rusmidler og narkotikalovbrudd

Rusmidler, og da særlig illegale, utvikles og fremkommer i stadig nye former. Forbindelsene mellom kriminalitet og rus er fremtredende, og befatning med rusmidler kan i tillegg representere helsemessige og sosiale problemer. Noen forbindelser er åpenbare og direkte, som for eksempel kjøp og salg av illegale rusmidler og salg av alkohol til mindreårige. Andre sammenhenger kan være mer skjulte, slik som økt risiko for å begå kriminalitet eller bli offer for kriminalitet etter inntak av rusmidler. Behov for penger til rusmidler kan for eksempel være et motiv for vinningskriminalitet.

I kapittel 7.1 har Kompetansesenter rus – Oslo samlet funn fra noe av den nyeste forskningen om utviklingen av rusbruk blant unge i Norge i dag. Siden forrige SaLTo-rapport ble publisert har det ikke kommet noen nye undersøkelser om bruk av rusmidler blant unge i Oslo eller Norge. En del av det som følger i denne delen blir av den grunn repetisjon fra fjorårets rapport. I kapittel 7.2 framlegges omfang og utvikling i den registrerte narkotikakriminaliteten blant unge under 18 år i Oslo.

7.1 Rustrender

7.1.1 Rusmidler blant unge i Norge

Resultater fra den europeiske skoleundersøkelsen ESPAD viser en betydelig nedgang i alkoholbruken blant 15 – 16 år gamle skoleelever i Norge.³⁴ Deltakerne blir spurt om de har drukket noen gang i løpet av livet, hvor ofte de har drukket alkohol de siste 12

månedene, og de siste 30 dagene. I 2003 svarte 84 % av de spurte at de hadde drukket minst én gang i løpet av livet, 76 % hadde drukket i løpet av de siste 12 månedene, og 51 % hadde drukket i løpet av de siste 30 dagene. I 2015 svarte 57 % at de hadde drukket alkohol minst en gang i løpet av livet, 46 % at de hadde drukket de siste 12 månedene, og 23 % de siste 30 dagene.

Det har gjennom de senere årene også vært nedgang i andel 15–16-åringer som drikker ofte. I 1999 hadde 13 % drukket mer enn 10 ganger i løpet av de siste 12 månedene. Kun 4 % hadde drukket alkohol så ofte i 2015. Mens det i 1999 var 3 % som hadde drukket alkohol 20 ganger eller mer i løpet av de siste 30 dagene, var denne andelen nede i 1 % i 2015. Det er også en nedgang i mengde alkohol som inntas når det drikkes. I 1999 oppga 50 % at de minst én gang hadde drukket mer enn 5 drinker ved samme drikkesituasjon, og 24 % oppga at de hadde gjort dette 3 ganger eller mer. I 2015 hadde 20 % noen ganger drukket mer enn fem drinker ved samme drikkesituasjon, mens 7 % hadde gjort dette mer enn 3 ganger.

Siden 2012 har SIRUS samarbeidet med Statistisk sentralbyrå om å lage årlige befolkningsundersøkelser om bruken av rusmidler og tobakk i Norge. I undersøkelsen som ble gjennomført i 2015 svarte en fjerdedel av de spurte under 25 år at de hadde drukket alkohol ukentlig det siste året. Blant de over 45 år var det til sammenligning 40 % som hadde drukket ukentlig. Samtidig er det en større

³⁴ Skretting, Astrid et. al (2015).

andel av de under 25 år som drikker seg beruset.³⁵ Blant 15–16 åringer rapporterer ESPAD om en nedgang i andel som er brukere av cannabis. I 1999 svarte 12 % av de spurte i ESPAD-undersøkelsen at de hadde brukt cannabis noen gang, mens 4 % svarte at de hadde gjort det i løpet av de siste 30 dagene. I 2015 svarte 7 % at de har brukt cannabis noen gang, og 2 % at de har brukt de siste 30 dagene.³⁶

I norske befolkningsundersøkelser fra de senere årene er det gjennomgående relativt få personer i aldersgruppen 16 – 30 år som rapporterer om bruk av andre narkotiske stoffer enn cannabis.³⁷ Kokain framstår som det mest brukte sentralstimulerende stoffet. Totalt for årene 2013 og 2014 var det i underkant av 7 % som oppga å ha brukt kokain minst en gang i løpet av livet, mens drøye 2 % hadde brukt kokain det siste året. Under en prosent hadde brukt amfetamin det siste året, mens 5 % svarte at de hadde brukt amfetamin i løpet av livet. Drøyt 3 % hadde brukt ecstasy/MDMA noen gang i løpet av livet, og under 1 % hadde brukt det siste året.

Siden 2005 har det i Europa blitt registrert mer enn 450 nye psykoaktive rusmidler.³⁸ Tilgjengeligheten av nye psykoaktive stoffer er også forskjellig fra tradisjonelle narkotiske stoffer ved at de åpenlyst selges på internett. Stoffene er dermed lett tilgjengelig. Det er også en lav juridisk risiko forbundet med å handle over nettet. I tillegg kan stoffene være attraktive for personer som avgir regelmessige urinprøve for å kontrollere rusfrihet siden disse stoffene sjelden gir utslag på urinprøver. Mye tyder på at disse stoffene likevel ikke er særlig utbredt i Norge. Totalt i befolkningen er det under 1 % som oppgir at de noen gang har brukt disse stoffene, mens det i aldersgruppen 16–30 år er 1–2 % som oppgir dette. Sterke, ustabile og ubehagelige rusvirkninger kan være en medvirkende årsak til at såpass få personer ser ut til å ha brukt disse stoffene.³⁹ I andre land har man sett eksempler på at disse stoffene har medført både sykehusinnleggelseser og dødsfall.⁴⁰

7.1.2 Rusmidler blant unge i Oslo

"Ung i Oslo" er en skoleundersøkelse som utføres hvert tredje år, og omfatter alle klassetrinn på ungdomsskolen og videregående skole. Ung i Oslo-undersøkelsen⁴¹ stiller spørsmål om nære relasjoner, skole og utdanning, fritidsaktiviteter, helse og trivsel, rusmiddelbruk og risikoatferd og vold. Den ble sist gjennomført i tidsrommet januar til mars i 2015, med spørsmål sendt ut til over 24.000 skoleelever i Oslo på alle klassetrinnene i ungdomsskole og videregående skole. En utfordring ved funnene er at de unge som av ulike grunner ikke var på skolen heller ikke har svart på undersøkelsen.⁴²

Ungdom i Oslo, som ungdom ellers i Norge, drikker mindre og sjeldnere enn de gjorde tidligere. Jo eldre de spurte er, jo flere er det som oppgir at de har drukket seg beruset det siste året. Blant 8. klassingene hadde 4 % vært beruset, mens 69 % på siste klassetrinnet på videregående svarte de hadde drukket seg beruset det siste året. De høyeste andelene finner man i vestlige og sentrumsnære bydeler, mens de laveste er i de østlige bydelene. Man mener dette i stor grad kan forklares med at det bor flere ungdommer med innvandrerbakgrunn i de østlige bydelene, og at ungdom med innvandrerbakgrunn drikker mindre enn unge med norsk bakgrunn.

Samtidig viser det seg at unge med innvandrerbakgrunn som bor på vestkanten i Oslo oftere har vært beruset enn unge med innvandrerbakgrunn som bor på østkanten. Likeledes har ungdommer med innvandrerbakgrunn som også har flere sosioøkonomiske ressurser i familien, oftere vært beruset enn annen innvandrerungdom.

NOVA⁴³ har i 2016 gått dypere inn i tallene fra Ung i Oslo 2015 når det gjelder bruk av cannabis. Det ble blant annet sett nærmere på bruksfrekvensen, tilgjengelighet, holdning til cannabis og konsekvenser av cannabisbruk. De finner at langt flere gutter enn jenter brukte cannabis. Denne forskjellen finnes på

35 *Ibid.*

36 Skretting, Astrid et. al (2015).

37 Sandøy, Thomas Anton (2015).

38 Brettville-Jensen, Anne Line (2015a).

39 Bilgrei, Ola Røed (2015).

40 European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA), (2015).

41 Andersen, Patrick Lie og Bakken, Anders (2015).

42 Andersen (2016)

43 Andersen (2016)

alle klasstrinn, og den blir mer markant etter hvert som man beveger seg oppover i klasstrinnene. I siste klasse på videregående har nesten hver tredje gutt røyket cannabis, mens en femtedel av jentene har røyket cannabis på dette klasstrinnet.

Det var samtidig færre ungdom som i 2015 rapporterte å ha brukt cannabis siste 12 måneder enn det var i 1996. Totalt hadde 13 % brukt i 1996, mens i 2015 var denne andelen 8 %. Blant jentene var andelen som hadde brukt cannabis blitt halvert fra 12 % til 6 %, mens den blant guttene hadde gått ned fra 15 til 10 %. I perioden mellom 2006 og 2015 finner man ingen tydelige endringer i bruksfrekvensen for cannabis. Totalt var det en nedgang fra 9 til 8 %, blant jentene en nedgang fra 7 til 6 %, og blant guttene en nedgang fra 12 til 10 %.

Bruken av cannabis siste 2 måneder øker etter hvert som man beveger seg oppover i klasstrinnene. På de laveste klasstrinnene svarte 1,6 % på 8. klasstrinn og 2,4 % på 9. klasstrinn at de hadde brukt cannabis det siste året. På det siste klasstrinnet på videregående skole svarte 25 % at de hadde brukt cannabis det siste året. Totalt svarte 10 % at de hadde brukt cannabis det siste året, og 4 % hadde brukt cannabis 6 ganger eller mer.

Til elevene på videregående skole som hadde brukt cannabis to ganger eller mer det siste året ble det gitt et sett av tilleggsspørsmål. Blant disse oppga rundt halvparten å bruke cannabis sjeldnere enn et par ganger i måneden. Rundt 4 prosent

brakte cannabis to eller flere ganger i måneden, og rundt 2 prosent brukte det ukentlig eller oftere.

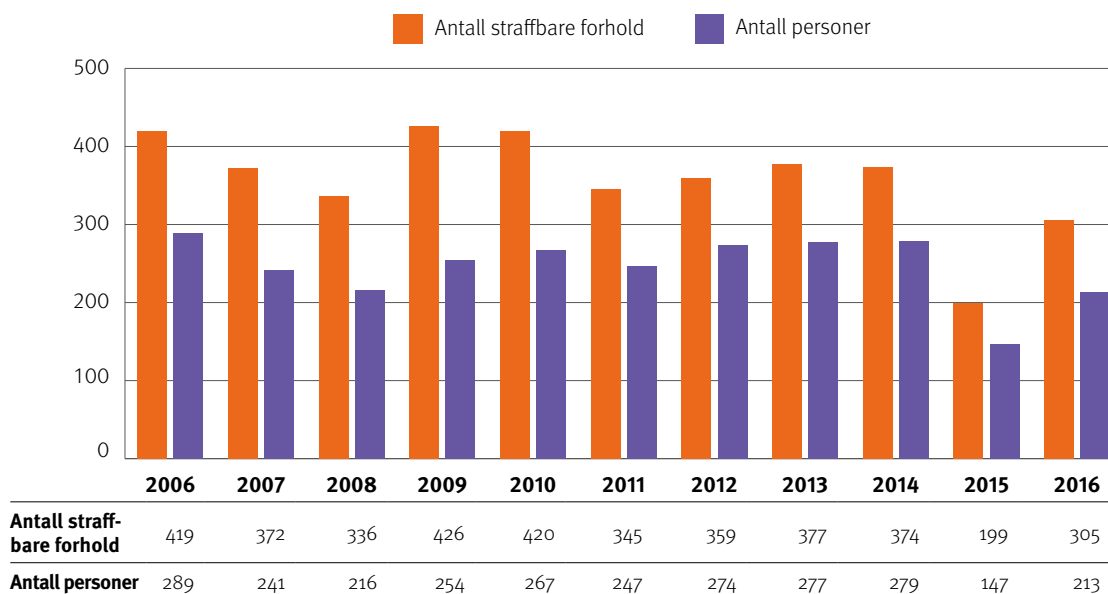
Andelen som hadde brukt cannabis var langt lavere blant elever som hadde foreldre med innvandrerbakgrunn enn blant elevene som hadde foreldre med norsk bakgrunn. Hos elevene som hadde foreldre med norsk bakgrunn oppga 26 % av guttene og 18 % av jentene at de hadde røykt cannabis. Blant elevene som hadde foreldre med innvandrerbakgrunn hadde 14 % av guttene 9 % av jentene røykt cannabis.

NOVA fant også flere forskjeller mellom disse to gruppene. Blant ungdommene som hadde foreldre med innvandrerbakgrunn var det en større andel som mente at å røyke cannabis vil minke deres status mye. Ungdom som hadde foreldre med norsk bakgrunn hadde også oftere blitt tilbudt cannabis enn ungdom som hadde foreldre med innvandrerbakgrunn.

Ungdommenes sosioøkonomiske bakgrunn ser ikke ut til å ha særlig stor betydning for bruken av cannabis. Det er en noe høyere sannsynlighet for at de med minst og mest sosioøkonomiske ressurser har brukt cannabis minst én gang. Blant de som har brukt cannabis ofte, 11 eller flere ganger, er det et visst utslag for de med minst sosioøkonomiske ressurser i hjemmet.

I undersøkelsen finner man også en geografisk ulikhet i bruk. Det er flere som har brukt cannabis i sentrumsbydelene og i de vestlige bydelene, enn i de østlige bydelene i Oslo.

Figur 12, narkotikalovbrudd begått i Oslo med mistenkt/siktet under 18 år i årene 2006-2016. Antall straffbare forhold og antall personer.

7.2 Narkotikalovbrudd blant unge under 18 år i Oslo

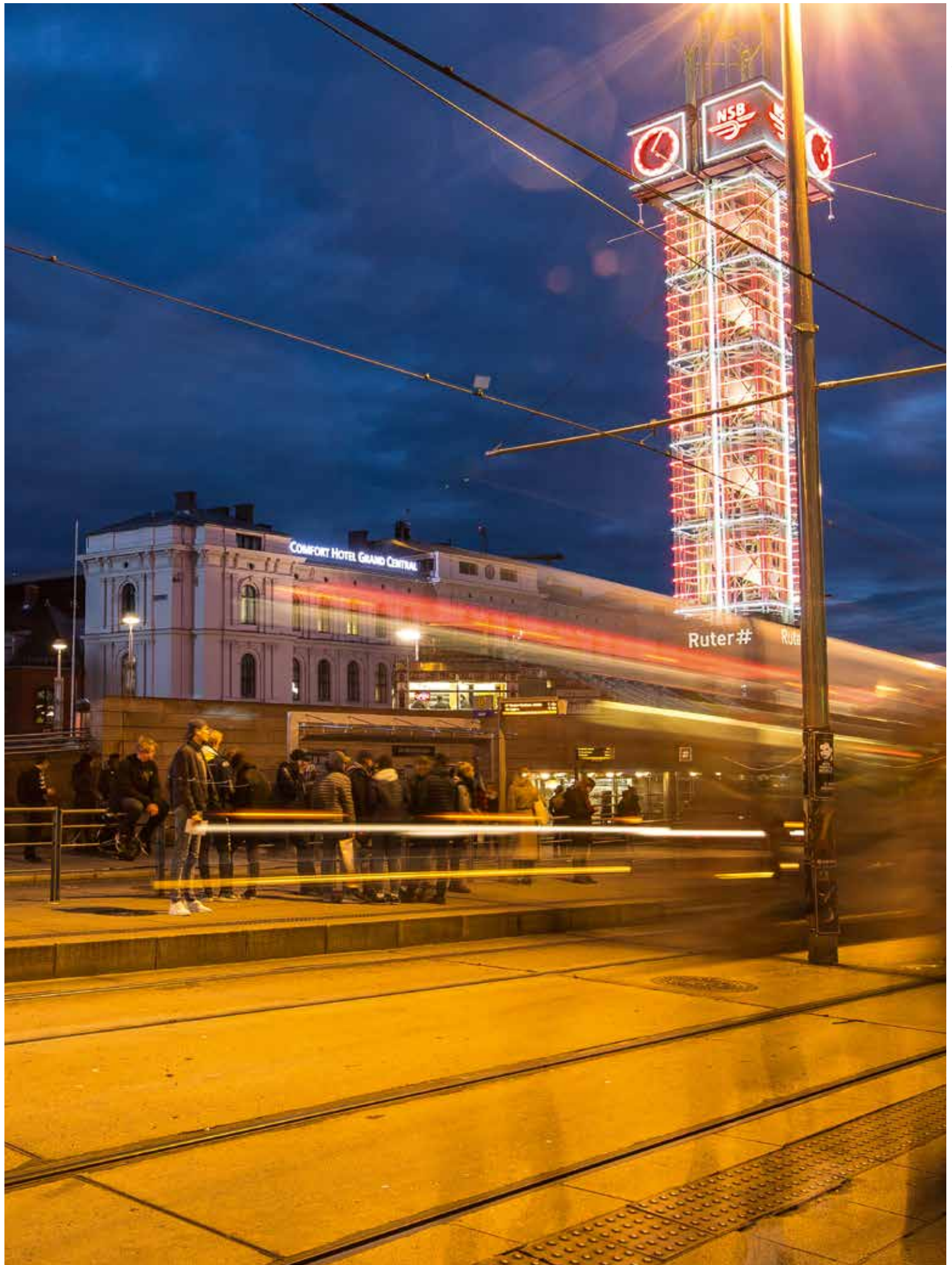
Det ble i løpet av 2016 registrert 305 narkotikaforhold med gjerningsperson under 18 år. Dette var en betydelig økning fra 199 i 2015, men samtidig et lavere antall enn i de 9 foregående årene. (figur 12) Enkelte ungdommer ble anmeldt for narkotika flere ganger i løpet av året. Totalt ble 213 ulike personer under 18 år anmeldt i 2016. I 2015 var antallet 147 ulike personer, mens gjennomsnittet for de 9 foregående årene var 260. Antall anmeldte forhold for narkotika er en dårlig indikator på omfanget av narkotikabruk blant ungdom og i befolkningen generelt, da det i all hovedsak er politiet selv som står for anmeldelsene. Statistikken påvirkes dermed i stor grad av politiets valgte strategier og innsats. Når antall narkotikaforhold blant unge gikk opp fra 2015 til 2016, gjenspeiler dette også at politiets strategier og innsats ble endret i denne perioden.

Gutter sto for 91,2 % (278 forhold) av narkotikaforholdene, mens jenter sto for 8,9 % (27 forhold). Kjønnfordelingen har vært tilnærmet lik de tre

foregående årene (gutter rundt 90 %), sett bort fra at guttenes andel økte i 2015 (98,5 %). De yngste som ble registrert med narkotikalovbrudd i 2016 var 14 år på gjerningstidspunktet. Dette gjaldt 15 personer. I alt ble 16 unge under 18 år anmeldt for 3 eller flere narkotikalovbrudd i løpet av 2016. De 3 med flest forhold hadde henholdsvis 9, 8 og 6 forhold i løpet av året.

Av de totalt 305 registrerte narkotikaforholdene med en gjerningsperson under 18 år, gjaldt 213 (69,8 %) brudd på legemiddeloven. Dette omfatter bruk og besittelse av narkotika, inkludert enkelte typer medisiner eller dopingmidler i mindre mengder. Det ble registrert 90 forhold for brudd på strl. § 231, noe som utgjorde en andel på 29,5 % av alle narkotikaforhold i aldersgruppen. Lovbestemmelsen anvendes oftest ved kjøp, salg og besittelse av narkotika. Blant narkotikaforholdene var det 3 som gjaldt dopingmidler.

I 2016 ble i underkant av en tredjedel av narkotikaforholdene registrert i sentrumsområdet. Se også kapittel 6.1 om registrert kriminalitet i sentrum.

Kapittel 8

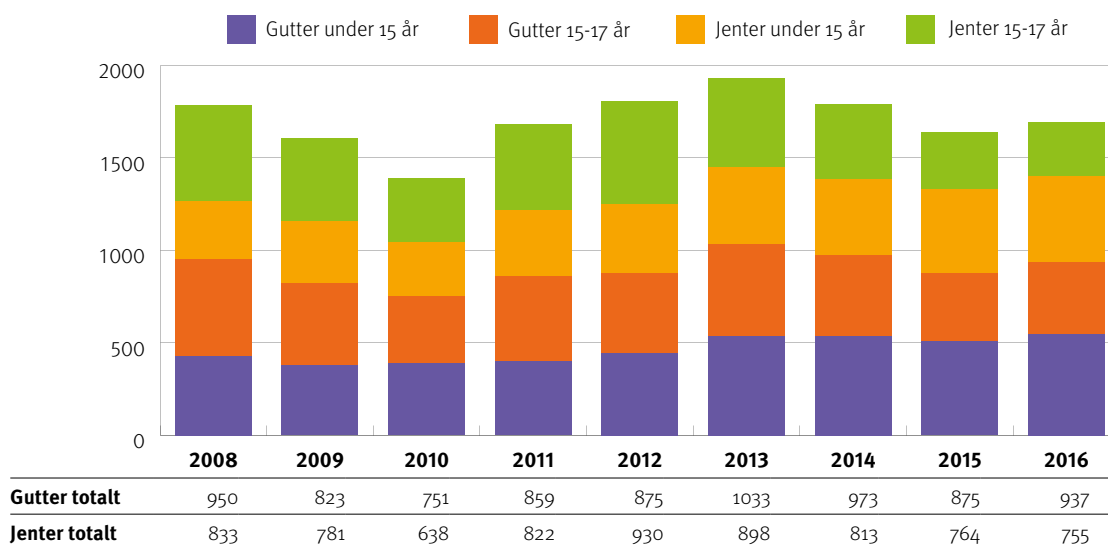
Barn og ungdom utsatt for kriminalitet i Oslo

Denne rapporten handler i all hovedsak om kriminalitet begått av barn og unge. Unge kan også være offer for kriminalitet, noe som er et viktig tema uavhengig av hvem som begår kriminaliteten. Det er også en overordnet strategi for SaLTo å samordne støtte til barn og unge som er utsatt for kriminalitet. Når unge ofre for kriminalitet omhandles i dette kapittelet, omfattes både kriminalitet der gjerningspersonene er andre barn eller unge, voksne og der gjerningsperson ikke er identifisert.

8.1 Omfanget av barn og ungdom utsatt for kriminalitet

8.1.1 Unge under 18 år

I 2016 ble til sammen 1692 personer under 18 år registrert som ofre for straffbare forhold i Oslo (figur 13). Dette var en økning på 53 personer (3,2 %) sammenlignet med 2015. Med dette snur nedgangen vi så fra 2013 til 2015. Guttene utgjorde 55,4 % av de kriminalitetsutsatte unge i 2016. Med unntak av 2012 har det vært en noe høyere andel gutter i årene fra og med 2008. Blant unge under 15 år var det 1011 registrert som offer for straffbare forhold i Oslo i 2016. I 2015 var tallet 961, og i 2014 og 2013 var det 949. Det har altså vært en liten økning i antall offer blant de aller yngste.

Figur 13, antall personer under 18 år registrert som offer (fornærmet) i straffbare forhold i Oslo i årene 2008-2016, fordelt på kjønn og alder. Absolutte tall.

I aldersgruppen 15–17 år var det 681 unge registrert som offer for straffbare forhold i Oslo i 2016. I 2015 var det 678, mot 837 i 2014 og 982 i 2013. Antallet ofre i aldersgruppen var med dette relativt stabilt fra 2015 til 2016, men med en nedgang fra de 2 foregående årene. Fra 2015 til 2016 sank antallet jenter med 18, mens antallet gutter økte med 21.

Noen blir utsatt for kriminalitet mer enn én gang i løpet av et år. I 2016 ble det registrert totalt 1885 straffbare forhold med et offer under 18 år. Dette var en økning på 70 forhold (3,9 %) sammenliknet med 2015, men en nedgang i forhold til 2014 (1923) og 2013 (2075). Blant de straffbare forholdene i 2016 var det 1127 med offer under 15 år, og 758 i aldersgruppen 15–17 år.

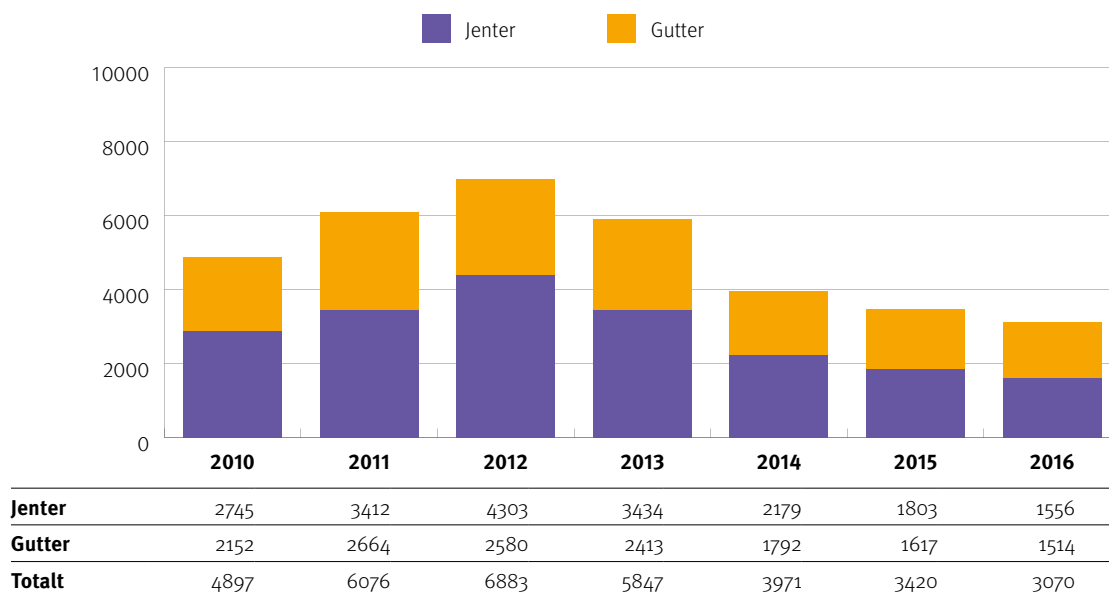
Økningen i antall forhold og antall personer under 18 år utsatt for kriminalitet utgjøres i stor grad av en økning i unge utsatt for vold og trusler. Se kapittel 8.2.1.

8.1.2 Unge 18–22 år

I 2016 ble til sammen 3070 personer i alderen 18–22 år registrert utsatt for kriminalitet i Oslo. Dette var en nedgang på 10,2 % (350 personer) fra 2015, og det laveste antallet de siste 7 årene. I 2014 var tilsvarende tall 3971. Nedgangen fra 2015 til 2016 var størst blant jentene (13,7 %), og gjenspeiler betydelig nedgang i den samlede registrerte kriminaliteten i Oslo i 2016. Fra 2012 er nedgangen på 55,4 % totalt, men det har vært størst nedgang for jentene med 63,9 %. Se figur 14.

Noen blir utsatt for kriminalitet mer enn én gang i løpet av et år, og det ble i alt registrert 3438 straffbare forhold med et offer i aldersgruppen 18–22 år i 2016. Tilbake i 2012 ble det registrert 7670 slike forhold, og etter en kraftig nedgang i 2013 og 2014 var det litt mindre nedgang i 2015 og 2016. I 2016 var offeret en jente i 51,0 % av forholdene, mens andelen i 2012 var på 63,0 %.

Nedgangen i antall forhold og antall personer registrert som offer i alderen 18–22 år utgjøres primært av nedgang i antall utsatt for tyveri. Det var

Figur 14, antall personer 18-22 år som var offer (formærmet) i straffbare forhold i Oslo i årene 2010- 2016, fordelt på kjønn. Absolutte tall.

totalt sett i Oslo en særlig stor nedgang i antall anmeldelser for vinningslovbrudd fra 2015 til 2016, og dette slår ut på statistikken over kriminalitetsutsatte i denne aldersgruppen. Se kapittel 8.2.2.

8.2 Kriminaliteten som rammer barn og unge

8.2.1 Unge under 18 år

Den vanligste kategorien lovbrudd som unge under 15 år ble utsatt for i 2016 var vold og trusler. Dette utgjorde 56,1 % av forholdene for begge kjønn samlet sett. Tilsvarende tall for 2015 var 48,6 %. I 2014 utgjorde det 46,0 % og 37,8 % i 2013. Den nest vanligste kategorien lovbrudd var (simple og grove) tyverier, med 14,7 %. Sammenlignet med 2015 var det i 2016 en nedgang i tyverier blant lovbruddene unge under 15 år hadde vært utsatt for. Dette gjaldt særlig for jentene. Tilbake i 2013 var andelen (simple og grove) tyverier 34,2 %. I kategorien seksuallovbrudd var det en liten økning i andel og antall offer fra 2015 til 2016 for jentene, mens guttenes antall økte samtidig som andelen gikk ned. I antall forhold var dette en økning fra 124 til 131 forhold med offer under 15 år, hvorav 99 forhold gjaldt jenter. I 2014 ble det registrert 83 forhold, hvorav 62 gjaldt

jenter. I 2013 var antallet forhold innen kategorien seksuallovbrudd 95, hvorav 73 gjaldt jenter.

Ran (og utpressing) utgjorde en svært liten andel av den kriminaliteten de yngste ble utsatt for, og i antall har det vært en nedgang fra 64 forhold i 2013, via 31 forhold i 2014 til 18 forhold i 2015. I 2016 økte imidlertid antallet ran (og utpressing) til 26. Kun i ett av disse forholdene var offeret en jente. I kategorien «Andre lovbrudd» i tabell 16 utgjøres omtrent en tredjedel av forholdene ofre for brudd på vegtrafikklovgivningen.

Tabell 16 viser til dels store kategorier av lovbrudd. Mishandling i nære relasjoner med kroppskrenkelse (strl. § 282/gammel strl. § 219, 1. ledd) var det vanligste lovbruddet ofre under 15 år ble registrert utsatt for, med 296 forhold. Dette var 52 flere forhold enn i 2015, 64 forhold flere enn i 2014 og 95 flere enn i 2013. Antallet her har vært stigende de senere årene, en økning som også må knyttes til innsatsen for å avdekke denne type forhold.⁴⁴ Både i 2016 og de foregående årene har flere gutter enn jenter under 15 år blitt registrert som offer for mishandling i nære relasjoner, særlig for mishandling med fysisk vold.

Kroppskrenkelse (strl. § 271 / gammel strl. § 228, 1. ledd) var den nest største enkeltkategorien av

Type lovbrudd	Under 15 år		15-17 år		Alle under 18 år
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	
Simple/grove tyverier	14,0	15,4	31,0	37,6	22,7
Ran (og utpressing)	0,2	4,1	0,0	6,6	2,8
Vold og trusler	49,3	61,9	29,6	32,9	46,2
Seksuallovbrudd	19,0	5,3	18,2	4,7	11,3
Andre lovbrudd	17,5	13,3	21,2	18,2	17,0
Sum	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
n=antall forhold	521	606	335	423	1885

Tabell 16, straffbare forhold i Oslo i 2016 med offer (formærmet) under 18 år etter type lovbrudd, fordelt på kjønn, alder og totalt. Prosent. N=1885.

44 I noen grad må økningen også knyttes til endringer i registreringspraksis hos politiet, endringer som tar sikte på at flest mulig forhold av mishandling skal avdekkes.

lovbrudd de under 15 år hadde blitt utsatt for (194 forhold i 2016, 152 forhold i 2015, 116 forhold i 2014 og 108 forhold i 2013). Når det gjelder grovere vold, ble det registrert 8 forhold for kroppsskade (strl. § 273 / gammel strl. § 229) i 2016.⁴⁵ Tilsvarende antall var 7 forhold i 2015, 4 forhold i 2014 og 6 forhold i 2013. Antall forhold for trusler med så unge offer er ikke mange i antall, og gikk fra 47 i 2013, via 59 i 2014, 52 i 2015 til 75 i 2016.

I 2016, som i 2015, var tyveri/grovt tyveri fra person på offentlig sted (tidligere kalt «lommetyveri») det tredje vanligste lovbruddet unge under 15 år ble utsatt for, med 124 registrerte forhold, mot 103 i 2015, 89 i 2014 og 120 i 2013.⁴⁶

I aldersgruppen 15–17 år var (simple og grove) tyverier den vanligste kategorien av lovbrudd ofrene ble utsatt for, tross en betydelig nedgang i antall forhold fra 2015. Andelen var på 34,7 % for begge kjønn sett under ett (mot 48,5 % i 2015, 57,9 % i 2014 og 64,7 % i 2013). Deretter fulgte vold og trusler med en andel på 31,4 % totalt (mot 23,6 % i 2015, 21,0 % i 2014 og 15,5 % i 2013). Denne lovbruddskategorien utgjør en større andel av lovbruddene guttene var utsatt for i 2016 (32,9 %), enn hva jentene var (29,6 %). Antallet forhold jentene ble registrert utsatt for økte fra 53 i 2015 til 99 i 2016. For guttene økte antallet fra 123 forhold i 2015 til 139 forhold i 2016. Den tredje største lovbruddskategorien denne aldersgruppen ble registrert utsatt for, var seksuallovbrudd. Andelen var 4,7 % for guttene og 18,2 % for jentene. I 2015 var guttenes andel 1,0 % og 17,3 % for jentene, mens disse andelene var noe lavere i de 2 årene før. Utviklingen for jentene har gått fra 32 forhold i 2013, via 30 forhold i 2014 - og fra 57 forhold i 2015 til 61 forhold i 2016.

Det var i 2016 28 forhold med ransoffer i aldersgruppen 15–17 år. I 2015 var antallet 55, i 2014 var det 46 og i 2013 var det 90. Ofrene i 2016 var utelukkende gutter.

For de enkelte typer lovbrudd innenfor kateg-

oriene i tabell 16, framkommer tyveri/grovt tyveri fra person på offentlig sted (tidligere "lommetyveri") som det desidert vanligste lovbruddet med et offer i aldersgruppen 15–17 år med 176 forhold. Dette på tross av en kraftig nedgang fra 330 forhold i 2013, via 196 forhold i 2014 til 160 forhold i 2015, og altså 176 forhold i 2016. Den nest vanligste enkelttypen av lovbrudd i denne aldersgruppen i 2016 var kroppskrenkelse (strl. § 271 / gammel strl. § 228, 1. ledd) med 103 forhold. I 2015 var antallet 72, i 2014 var det 99 forhold og i 2013 var det 73 forhold.

Det ble registrert 28 forhold for kroppsskade og grov kroppsskade (strl. § 273 / gammel strl. § 229) med et offer i aldersgruppen 15–17 år. I 2015 ble det registrert 21 tilsvarende forhold, i 2014 ble det registrert 11 forhold, og i 2013 8 forhold. Det ble videre registrert 21 voldtekter eller voldtektsforsøk med et offer i denne aldersgruppen i 2016 hvorav 2 kodet som grove voldtekter. I 2015 ble det registrert 22 voldtekter eller voldtektsforsøk med et offer i denne aldersgruppen, hvorav 2 kodet etter strl. § 192, 3. ledd/ ny strl. § 293 (spesielt grove og krenkende voldtekter). I 2013 og 2014 var registrert offer for voldtekt i denne aldersgruppen henholdsvis 13 og 17.

8.2.2 Unge 18–22 år

Som nevnt i pkt. 8.1.2 er det registrert en stor nedgang i vinningskriminaliteten generelt i Oslo, og også for unge ofre 18–22 år. Tyverier utgjør likevel en svært stor andel av de lovbruddene som kriminalitetsofre i aldersgruppen utsettes for. Se tabell 17. Andelen i 2016 var 55,3 %, etter at den har gått gradvis nedover fra hele 80,0 % i 2012. Antall tyveriforhold med offer i denne aldersgruppen har i denne perioden gått ned fra 6136 i 2012 til 1897 i 2016, med nedgang i hvert av årene.

Den nest vanligste lovbruddskategorien ofrene i denne alderen var utsatt for, var vold og trusler, som utgjorde 18,9 % av forholdene i 2016. Dette er en høyere andel⁴⁷ enn i 2015 (14,3 %), og også høyere

⁴⁵ Begge disse typer voldslovbrudd inkluderer også vold der partene er i nære relasjoner.

⁴⁶ Det har vist seg at med ny straffelov har kodepraksis endret seg slik flere tyverier blir kodet som tyveri fra person. Tallene kan altså ikke direkte sammenliknes før og etter ny straffelov.

Type lovbrudd	Jenter	Gutter	Totalt
Simple/grove tyverier	59,4	50,9	55,3
Vold og trusler	14,5	23,5	18,9
Ran	0,7	3,0	1,8
Seksuallovbrudd	6,3	0,3	3,3
Andre lovbrudd	19,1	22,3	20,7
Sum	100,0	100,0	100,0
N= forhold	1754	1684	3438

Tabell 17. straffbare forhold i Oslo i 2016 med offer (fornærmet) 18-22 år etter type lovbrudd, fordelt på kjønn og totalt. Prosent. N=3438

enn i de 2 foregående årene. Andelen har vært økende både for gutter og jenter. Antall forhold med offer for vold eller trusler økte fra 535 i 2015 til 651 i 2016. Antallet i 2016 blir med dette tilnærmet det samme som i 2013.

Ran utgjør en svært liten del av lovbruddene de unge i denne aldersgruppen melder at de har vært utsatt for. I antall har det vært en nedgang fra 189 i 2013, via 97 i 2014, 78 forhold i 2015 og 63 forhold i 2016. Denne utviklingen stemmer overens med den generelle nedgangen i anmeldte ransforhold i Oslo de senere år. Når det gjelder seksuallovbrudd var antall offer i denne aldersgruppen tilnærmet likt for årene fra og med 2013 til og med 2015, henholdsvis 87 i 2013, 90 i 2014 og 92 i 2015. I 2016 økte antallet til 115 forhold.

Tabell 17 viser til dels svært vide kategorier av lovbrudd. Går vi nærmere inn på de enkelte lovbruddstypene, ser vi at tyveri/grovt tyveri fra person på offentlig sted⁴⁷ (tidligere lommetyveri) var det klart vanligste lovbruddet som unge i alderen 18–22 år ble utsatt for. Disse forholdene utgjorde 40,4 % av alle forhold med offer i denne aldersgruppen i 2016. I 2015 og 2014 var henholdsvis 31,2 % og 41,4 %. Tilbake i 2012 og 2013 var andelen oppe i over 50 %. I antall dreide dette seg om 1388 forhold med offer i denne aldersgruppen i 2016. På tross

av en mindre økning fra 2015 (da 1168 forhold), var antallet i 2016 kun 1/3 av hva det var i 2012.

I kategorien vold og trusler var det flest forhold som gjaldt kroppskrenkelse (strl. § 271/ gammel strl. § 228, 1. ledd). Dette utgjorde 307 forhold i 2016, 262 forhold i 2015, 276 forhold i 2014 og 324 forhold i 2013. Deretter fulgte trusler (strl. § 263 mfl./ gammel strl. § 227), med 135 forhold i 2016, 119 forhold i 2015, 101 forhold i 2014 og 129 forhold i 2013. Type lovbrudd med tredje flest forhold innenfor vold og trusler, var kroppsskader (strl. § 273/ gammel strl. § 229) med 94 forhold i 2016, 91 forhold i 2015, 106 forhold i 2014 og 108 forhold i 2013. Det ble anmeldt 2 forsøk på drap med offer i denne aldersgruppen i 2016. Antallet varierte mellom 1 og 3 i de 3 foregående årene. Registrerte ofre for mishandling i nære relasjoner er relativt få, totalt 23 forhold med og uten fysisk vold i 2015, og 29 i 2015, i 2014 ble det registrert 37 forhold, og i 2013 ble det registrert 29 forhold.

I 2016 ble det registrert 58 forhold som gjaldt voldtekt og 8 voldtektsforsøk med et offer i denne aldersgruppen. I de 3 foregående årene har det vært en tendens til svak økning i antall forhold som gjaldt voldtekt, med en variasjon mellom 45 og 50 forhold. Forhold som gjaldt voldtektsforsøk var kun 2 i 2015, men 8 i både 2013 og 2014.

⁴⁷ Andelen påvirkes også av nedgangen i utsatthet for vinning og totalt antall forhold som ofre.

Med nedgang i totale antall og stabile tall for vold og trusler vil andelen på vold og trusler øke.

⁴⁸ Det har vist seg at med ny straffelov har kodepraksis endret seg, slik at flere tyverier blir kodet som tyveri fra person. Tallene kan altså ikke direkte sammenlignes før og etter ny straffelov.

Kapittel 9

Utviklingstendenser og utfordringer over tid

9.1 Er bunnen nådd for ungdomskriminaliteten?

Sett over flere år har det i Oslo vært en betydelig nedgang både i antall anmeldte lovbrudd med unge gjerningspersoner og antall unge personer som er mistenkt eller siktet for disse lovbruddene. Fra 2015 til 2016 var det imidlertid en økning i registrerte straffbare forhold hvor gjerningsperson er under 18 år, så vel som i antall unge lovbrøyttere. Siden SaL-To-samarbeidet ble opprettet i 2006 er nedgangen i barne- og ungdomskriminaliteten i Oslo likevel betydelig.

Det gjenstår å se om økningen i 2016 er det første tegnet på at nedgangen har stoppet opp, og eventuelt at omfanget av barne- og ungdomskriminalitet i Oslo vil stabilisere seg rundt det nivået vi har sett i de siste 5-6 årene. En rekke forhold vil spille inn her.

Selv om nedgangen i barne- og ungdomskriminaliteten i de foregående 8-9 årene har vært større i Oslo enn flere andre steder, har den også vært sammenfallende med en tendens vi har sett i Norge for øvrig, og også i andre land i Norden. Flere faktorer har blitt pekt på som mulige årsaker til dette, slik som generell velstandsøkning, økt medisinsk behandling av unge med utagerende og/eller antisosial atferd, og kulturelle endringer i relasjoner mellom barn og voksne. Det har også blitt pekt på muligheten for at et økende prestasjonspress i konkurransesamfunnet har bidratt til å skape mer innadvendte avviksformer heller enn utadrettede lovbruddshandlinger.

Sosial og økonomisk marginalisering, integrering og inkludering er faktorer av betydning for omfanget av kriminalitet i et samfunn. I et kunnskapssamfunn er faren for marginalisering særlig stor for de som ikke mestrer skolelivets koder og krav, og skolens rolle som inkluderingsarena blir svært betydningsfull.⁴⁹ Faren for sosialt utenforskap forsterkes ytterligere av økonomiske ulikheter som blant annet påvirkes av foreldres språk- og samfunnskunnskap.

Det eksisterer et prestasjonspress blant de unge. Dette kan skape innadvendte og mer psykologiske avviksformer enn tidligere, noe som i neste omgang kan ha et voldspotensiale. Det er av betydning at sentrale offentlige institusjoner som skole, politi, barnehager, helse- og sosialvesen har tillit i barne- og ungdomsbefolkningen. Tett samarbeid institusjonene imellom, og en dialogbasert tilnærming til unge i alle grupper av befolkningen, er sentralt for videre kunnskapsbasert kriminalitetsforebygging blant barn og unge i Oslo.

9.2 Kommunikasjonsteknologiens betydning for kriminalitet

Utviklingen innen kommunikasjonsteknologi har generelt ført til endringer i de unges sosiale liv, og har trolig bidratt til nedgangen i den registrerte barne- og ungdomskriminaliteten. Samtidig vil disse endringene kunne ta ulike utviklingsløp i ulike miljøer i en sosioøkonomisk delt og multikulturell by som Oslo. Dette har muligens også bidratt til at ulike deler av Oslo har hatt noe ulik kriminalitets-

⁴⁹ Frønes og Strømme (2010).

utvikling de siste årene.⁵⁰ Samtidig gir ny kommunikasjonsteknologi nye muligheter til å begå kriminalitet. Mengden registrerte lovbrudd i tiden framover vil være avhengig av hvorvidt lovbrudd på disse arenaene, eller lovbrudd ved bruk av digital teknologi, anmeldes og fanges opp i politiets statistikker. Vi vil i minst like stor grad som tidligere være avhengig av andre data for å underbygge kriminalitetsutviklingen.

Den digitale utviklingen vil også ha ulik påvirkning på ulike typer kriminalitet. Med teknologisk raffinert sikring av verdier vil man for eksempel forvente færre vinningslovbrudd av tradisjonell type, mens digitale former for vinningslovbrudd vil vokse fram. Teknologien åpner for nye former for seksuelle overgrep med potensiale for å gjennomføres i stort omfang.

Det er knyttet usikkerhet til omfanget av barn og unge som aktører i lovbrudd på nett, både som gjerningspersoner og offer. Verken offerundersøkelser eller andre innbyggerundersøkelser gir informasjon om det samlede omfanget. Selv om det finnes eksempler på at også unge mennesker har begått nyere former for kriminalitet, som IKT-kriminalitet mot datasystemer og bedragerier via internett, har vi samlet sett ikke konkrete indikasjoner på at nedgangen i barne- og ungdomskriminalitet skyldes en overgang til lovbrudd på nettet som politiet har vanskeligere for å avdekke. Det er likevel knyttet bekymring til dette temaet fra flere hold, blant annet i SaLTo.

Sosiale medier står sentralt i de fleste unges liv. Mange gir uttrykk for at de «ikke har et liv» uten sosiale medier, og bruker mange timer på nett daglig.⁵¹ Det eksisterer likevel begrenset kunnskap om sammenhenger mellom barn og unges digitale liv, og lovbruddene de unge gjør seg skyldig i eller blir offer for. Det er samtidig noen sårbarheter knyttet til blant annet kommunikasjonen på nettet, som ofte er av personlig og intim karakter. En undersøkelse fra NTNU i 2015⁵² viste at mer enn hver

tiende 13-åring som deltok i undersøkelsen og som er på Snapchat, sender bilder av seg selv med intimt eller seksuelt innhold. Unge jenter og gutter legger ut bilder og videoer av seg selv for å få andres bedømmelse av disse. Det har også vist seg at unge i starten av tenårene deler direktevideoer av seg selv i lukkede grupper på Facebook.⁵³ Den sentrale rollen sosiale medier spiller i de unges liv, i kombinasjon med blant annet spredningskapasitet og anonymitetsmuligheter på nettet, gjør også dette til et sterkt virkemiddel i forbindelse med mobbing, trakassering og ulike typer overgrep. I tillegg til at foreldre og andre voksne bør veilede unge i det sosiale livet på internett, må de offentlige instansene forholde seg til at de unges sosiale liv delvis foregår digitalt. Dette er bakgrunnen for at det i SaLTo sitt handlingsprogram finnes et eget innsatsområde med navn «Kriminalitet og kriminalitetsforebygging på internett».

9.3 Seksuelle overgrep mot barn – med og uten internett

De to siste årene har et økende antall barn og unge blitt registrert som offer i saker som omhandler seksuallovbrudd. Overgrep mot barn formidlet via nettet, avdekkes i dag som store komplekse nettverk der mange er involvert i ulike roller, blant annet som utnyttede, spredere av materialet og forbrukere av det. Anonymiseringsfunksjoner og «dark web» vanskeliggjør etterforskningen i slike saker. Dette er bare én av formene internettbaserte seksualforbrytelser kan ta. Internasjonalt pekes det på at datateknologi og globalisering påvirker og endrer tradisjonelle typer av seksuelle overgrep, og at det også skaper nye former som ikke passer inn i de gamle lovbruddskategoriene. Oslo politidistrikt har erfaring med etterforskning av «sextortion», der utpressing følger etter at noen har blottstilt seg seksuelt på chatte- og datingsider. Begrepet «sexting» er en kombinasjon av «sex» og «texting» og

⁵⁰ Sætre mfl. (2015).

⁵¹ Andersen og Bakken (2015).

⁵² Skog (2015).

⁵³ Huuse (2016).

dekker utfordringer ved mobbing, ryktespredning og «hevnporno» i form av publisering av seksuelle foto og intim informasjon i sosiale medier. Unge voksne er særlig utsatt. Det kan være jevnaldrende, eldre unge eller voksne som utsetter barn og unge for krenkelser og overgrep på nett.⁵⁴

Ungdomsmiljøene preges av vanskelige og krevende seksualkulturer.⁵⁵ Mange unge kvinner føler forventning om at de skal delta i samleier og andre seksuelle handlinger som de egentlig ikke ønsker. Det virker som om det i ungdomsmiljøer pågår vanskelige forhandlinger om seksuelle samhandling.⁵⁶ Kulturelle endringer knyttet til forvaltningen av seg selv på internet-dating og i sosiale medier, og endret betydning av dårlig rykte som seksuelt tilgjengelig, kan være noe av årsaken til dette. For barn og unge i minoritetsmiljøer kan andre mekanismer prege seksuelle relasjoner. Vi vet lite om hva som spesifikt oppleves som overgrep i ulike minoritetsmiljøer, og heller ikke i hvilket omfang dette erfares.

Oslo kommune og Oslo politidistrikt møter disse utfordringene med blant annet en egen fokusgruppe i regi av SaLTo, eget avsnitt ved Oslo politidistrikt og eget overgrepsmottak på Oslo legevakt, samt godt samarbeid med Barnehuset i Oslo. Flere institusjoner i Norge forholder seg i dag til at barn og unge utsettes for nettrelatert seksuell trakassering og andre nettrelaterte overgrep.

9.4 Hatkriminalitet og voldelig ekstremisme

Hatkriminalitet er i Oslo politidistrikt definert som straffbare handlinger som helt eller delvis er motivert av hat eller negative holdninger på grunn av etnisitet, religion/livssyn, homofil orientering og/eller nedsatt funksjonsevne. Voldelig ekstremisme gjennom personers eller organisasjoners villighet til å bruke vold for å nå sine politiske, ideologiske eller religiøse mål, kan være hatkriminalitet, men ikke

nødvendigvis. Voldelig ekstremisme kan ta ulike retninger som høyre- og venstreekstremisme eller ekstrem islamisme.

Hatkriminalitet og voldelig ekstremisme er lite til stede i anmeldelser med unge som gjerningspersoner eller offer. Politiet i Oslo har økt fokus på avdekking av hatkriminalitet, og antallet anmeldelser for hatkriminalitet har økt kraftig de siste årene. Imidlertid er det fortsatt få registrerte gjerningspersoner eller offer under 18 år; 5 gjerningspersoner og 12 offer i 2016.

Oppfølgingen av voldelig ekstremisme gir så langt ikke grunn til store bekymringer for de yngre aldersgrupper i Oslo. Ca. 30 % av de med ekstrem ideologi Oslo politidistrikt har jobbet med i 2015 og 2016, har vært 18 år eller yngre. De med ekstrem ideologi i denne aldersgruppen fanges imidlertid lettere opp av SaLTo-samarbeidet, da de normalt går på skole. Dette gjør at man tidlig får satt inn tiltak for denne aldersgruppen. Gjennom skolegang får de en naturlig variasjon i samtaler og ideer, som også kan motvirke ekstrem ideologi. Det er knyttet større bekymring rundt personer som er over alder for videregående skole, der SaLTo heller ikke har noe nettverk som lett fanger opp de som er i ferd med å utvikle en ekstrem ideologi.

Ideologiske strømninger med voldspotensial kan være lokale og globale på samme tid. De påvirkes av hendelser i andre deler av verden. Sosiale medier er samlingssted for ulike grupperinger og meningsfeller. Dette er komplekse og sammensatte utfordringer når det kommer til det viktige forebyggende arbeidet. Det kreves innblikk i miljøer og potensielle konfliktlinjer, samtidig som personvern og ytringsfrihet skal ivaretas.

SaLTo sin «Handlingsplan mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme 2015–2018» tar utgangspunkt i at Oslo kommune og Oslo politidistrikt har behov for å samordne og styrke innsatsen for å forebygge hatkriminalitet og voldelig ekstremisme blant barn,

⁵⁴ Politidirektoratet (2016).

⁵⁵ Sætre, M og Grytdal, V. (2012).

⁵⁶ Ibid.

unge og voksne. Handlingsplanen inneholder 27 ulike tiltak med tilhørende ansvarsfordeling. Oslo politidistrikt har en egen etterforskningsenhet for hatkriminalitet, og koordinatører/fagansvarlige for innsatsen mot voldelig ekstremisme både på politistasjoner og sentralt i politidistriktet.

9.5 Ungdomsmiljøer og nettverk

SalTo har over flere år erfart at det fra tid til annen vokser frem løst relaterte nettverk og grupperinger av ungdom, som begår kriminalitet i en periode.⁵⁷ Slike miljøer havner fort i konflikt med både politiet og omgivelsene rundt seg, men de fleste blir oppløst etter en periode. Det er sjelden at slike miljøer utvikler seg til et etablert kriminelt nettverk som består over tid. Det synes å være større fare for at ungdom rekrutteres videre til mer etablerte kriminelle gjenger.

Det foreligger ikke noe samlet problem- og nettverksanalyse for ungdom på tvers av politistasjonsgrensene og bydelene. Dette svekker muligheten til å gjøre sammenligner av ulike utfordringer og problemomfang i ulike deler av byen. Det gjør det også utfordrende å fastslå hvor geografisk knyttet de unge nettverkene er til hverandre, og hvilke relasjoner som finnes på tvers av byen. Vi kan heller ikke vite med sikkerhet om det finnes andre ungdomsmiljøer der utfordringene tar andre, og eventuelt nye, former.

Den generelle trenden med bruk av kommunikasjonsteknologi som vi viser til i kapittel 9.2 endrer både samværsformer og kriminalitet. Ungdom «henger» i mindre grad ute enn de gjorde før. De ungdomsmiljøene i Oslo ytre sør og øst som vi viser til i kapittel 4, bryter imidlertid med denne trenden. Blant annet fordi mange kommer fra familier som bor trangt, søker de i større grad ut. Der har noen av dem tatt del i slike løse nettverk som beskrevet over. For noen har dette betydd bruk og salg av narkotika. I kapittel 7 framgår det at rusbruk, inkludert bruk av

narkotika, likevel er større blant unge på vestkanten i Oslo enn på østkanten. Disse er imidlertid ikke like synlige og kan lettere unngå oppmerksomhet om sine problemer.

I ungdomsmiljøer i Oslo bidrar narkotikakriminalitet til at ungdommene knytter bånd til etablerte kriminelle nettverk, og at de bindes til de kriminelle nettverkene over tid. For unge som opplever å ha begrensede valgmuligheter i konkurransesammenheng, kan inntekt fra narkotikasalg framstå som et fristende – og kanskje også hensiktsmessig – valg. Andre setter seg kanskje tidlig i gjeld til noen lenger opp i narkotikahierarkiet. Konflikter med andre kan også forsterke behovet for å bli værende i miljøene for beskyttelse, eller lede til at de søker seg mot de etablerte kriminelle nettverkene.

Når sårbar ungdom fortsetter med kriminalitet i lokalmiljøet over lengre tid, blir de også en stadig større risikofaktor for andre unge i lokalmiljøet. Miljøene etableres ofte ved at unge finner hverandre mer tilfeldig, men etter hvert vil ungdom aktivt kunne oppsøke miljøene for å bli en del av dem. Siden mye av kriminaliteten dreier seg om narkotika, vil også miljøene bli en rekrutteringsarena for bruk av narkotika. Noen av ungdomsmiljøene som er beskrevet i kapittel 4.4 har bestått i mer enn to år, og har derfor i seg selv blitt en risikofaktor for ungdom i disse lokalmiljøene.

9.6 Hvorfor gjentatt registrert kriminalitet i Oslo i 2016?

I kapittel 4.2 beskrev vi at det er flere unge gjengangere fra perioden 2013-2015 som ble registrert som unge gjengangere i 2016, enn det som var tilfellet i de foregående årene. Denne tendensen kan vi også finne når vi ser på alle unge under 18 år som ble anmeldt i Oslo i 2015. Av disse ble 32 % anmeldt også i 2016. Dette er en høyere andel med lovbrudd i det påfølgende året, enn i de fem foregående årene (da 22-25 %). Økningen kan muligens tilskrives at

⁵⁷ For kategorisering av ulike kriminelle nettverk og grupperinger se også BRÅ (2016).

en større andel av de unge lovbrysterne, også gjengangerne, nå er bosatt i Oslo (jfr. kapittel 4.2).

I SaLTo-samarbeidet står oppfølging av unge lovbrystere sentralt for å hindre gjentakelse av lovbrudd. Økningen i andel gjengangere som fortsetter å begå lovbrudd kan tyde på at innsatsen i SaLTo-samarbeidet i større grad kan målrettes mot denne gruppen. Det er flere mulige sammenhenger som bør kartlegges, deriblant: 1) er det endringer i politiets og/eller bydelenes tiltak overfor de unge lovbrysterne, 2) er det vanskeligere å gjennomføre skolegang og få seg legale arbeidsinntekter, 3) har det blitt vanskeligere for de unge å bryte ut av belastede miljøer, 4) er det blitt mer å hente statusmessig eller på inntektssiden ved å delta i illegal virksomhet, eller 5) har det blitt vanskeligere for unge å få hjelp fra NAV? Hvilke tiltak som settes inn, påvirker både hva som begås av lovbrudd blant de unge, og hvor disse begås. Kan hende plasseres færre på institusjon utenbys, slik at flere forblir i Oslo.

Det rapporteres også om at barnevernet generelt sett har problemer med å komme inn med tiltak i

familier på grunn av foreldrenes utrygghet overfor barnevernet. Dette er tidligere beskrevet i forskning som viser at møtet mellom minoritetsspråklige familier og barnevernet ofte preges av konflikt.⁵⁸

En annen faktor som kan ha påvirket unge gjengangers utvikling er de nye reaksjonsformene «ungdomsoppfølging» og «ungdomsstraff», som ble innført i juli 2014. Disse reaksjonsformene er strafferettslige reaksjoner for ungdommer som var over 15 og under 18 år på gjerningstidspunktet.⁵⁹ Vi har ennå ikke stor erfaring med bruken av reaksjonsformene i Oslo politidistrikt. Konfliktrådet for Oslo og Akershus rapporterer imidlertid at det hadde gjennomført ungdomsstraff for 22 ungdommer og ungdomsoppfølging for 69 ungdommer fra start i 2014 til mai 2015.⁶⁰ Som utgangspunkt skal alle unge gjengangere i Oslo vurderes med tanke på disse reaksjonsformene. Innføringen av reaksjonsformen kan ha medført en forsinkelse i saksbehandlingen av de unges straffesaker, og dermed forsinket prosessen med tiltak.⁶¹

⁵⁸ Paulsen, Thorshaug og Berg (2014)

⁵⁹ Eide et.al (2016).

⁶⁰ Eide et.al (2016:17)

⁶¹ Eide et.al (2016).

Child and youth crime in Oslo 2016 - summary

Reported criminal offences among young people

- ◆ A total of 1,201 persons under the age of 18 were reported for criminal offences in 2016, up from 1,010 persons reported in 2015. The result is at level with 1,181 persons in 2014.
- ◆ Persons under the age of 18 were reported for 2,186 criminal offences in 2016, up from 1,770 reported in 2015 and 2,068 in 2014.
- ◆ Of the persons under the age of 18 reported for criminal offenses 76.0 % were boys and 24.0 % were girls.
- ◆ There has been a significant growth in the population in Oslo over the last decade. The number of reported criminal offenses per 1,000 inhabitants aged 10–17 was reduced from 69.7 in 2006 to 37.4 in 2015. The result in 2016 was 45.2 criminal offenses, which is approximately at the same level as 44.8 in 2014.
- ◆ Persons under the age of 18 represented 5.8 % of the reported criminal offences in Oslo in 2016. The figure was 4.9 % in 2015 and 5.2 % in the three previous years.
- ◆ The majority of persons under the age of 18 reported for criminal offences were reported for only one offence during the course of the year (67.2 %).
- ◆ A total of 2,425 persons in the age group 18–22 were reported for criminal offences in 2016, down from 2,506 reported in 2015 and 2,731 in 2014.
- ◆ Persons in the age group 18–22 were reported for 5,123 criminal offenses in 2015, versus 4,881 in 2014 and 5,606 in 2014.

The nature of the crime

- ◆ The most common crime among boys under the age of 15 was offences for profit (36.5 %) followed by assault/menace (39.1 %). Offences for profit accounts for 62.6 % of the crime among the girls under the age of 15. Among the girls assault/menace represented 21.8 %. Drugs account for less than three percentage of the offences among both boys and girls in this age group.
- ◆ Among the girls in the age group 15–17 offences for profit (45.4 %) make up for a large part of the criminal offences. Assault/menace (25.7 %) accounts for more than among the younger girls. Among boys in the age group 15–17 offences for profit accounted for 21.8 %, assault/menace for 23.5 % and drugs for 21.6 %.
- ◆ The most common crime among boys in the age group 18–22 was drugs (23.8 %). Among girls in the same age group it was offences for profit (31.2 %).

Young repeat offenders

- ◆ In 2016 there were 108 persons under the age of 18 reported for four or more criminal offences during the year. Most of these young repeat offenders were boys (83.3 %).
- ◆ 89.8 % of the young repeat offenders had an address in Oslo. 75.9 % were also Norwegian citizens, and 58.3 % were born in Norway.
- ◆ Among the 108 young repeat offenders we find that 47.2 % were not reported for any criminal offence in Oslo the year before (2015).

◆ Looking back on the young repeat offenders reported for four or more criminal offences in 2015 we find that 29.2 % of these were not reported for any criminal offence in Oslo in 2016. In 2015 the equivalent figure for the young repeat offenders from 2014 was 46.4 %.

◆ A few persons are reported for a high percentage of the total criminal offences committed by young people. The twenty persons under the age of 18 that were reported for most criminal offences in 2016 represented 11.9 % of the total number of criminal offences registered in this age group.

Young offenders without registered address in Oslo

◆ 15.2 % of the persons under the age of 18 reported for criminal offences in Oslo 2016 did not have an officially registered address in Oslo.

◆ 10.2 % of the 108 young repeat offenders under the age of 18 did not have an officially registered address in Oslo. This percentage was 45.6 % back in 2011.

Drugs among teenagers

◆ Studies indicate a decrease in young Norwegians use of alcohol.

◆ Youths in the western and center parts of Oslo use more alcohol and cannabis than the youths in the eastern part of Oslo.

◆ 8 % of teenagers 13-19 years have bin using cannabis at least once over the last year. This percentage has been stabile since 2006.

◆ The use of cannabis is significant lower among youths from families immigrated to Norway.

Youths in the city center

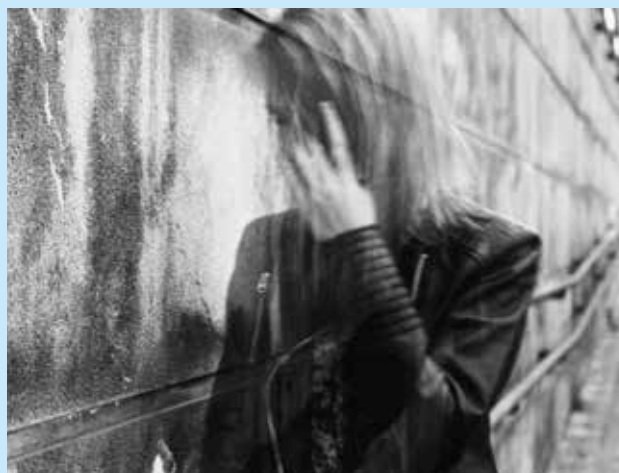
◆ The number of minors in contact with *Uteseksjonen*, the municipal street-based outreach service for the center of the city, is reported to increase in 2016.

◆ Unaccompanied minor asylum seekers and children of visiting EEA citizens who spend time in the city center are relatively few, even after an increase in the reported number of unaccompanied minor asylum seekers.

Young victims

◆ From 2015 to 2016 there was an increase of 3.2 % in the number of persons under the age of 18 registered as a victim of a criminal offence in Oslo (1,692 victims in 2016), following a decrease from 2013 (1,931 victims) to 2015 (1,639 victims).

◆ From 2015 to 2016 there was a decrease of 10.2 % in the number of persons between 18 and 22 years registered as a victim of a criminal offence in Oslo (3,420 victims in 2015, 3,070 victims in 2016). This is the lowest number over the last six years.

Litteraturoversikt

Andersen, Patrick Lie og Bakken, Anders (2015): **Ung i Oslo 2015**. NOVA Rapport 8/15. Oslo, NOVA.
<http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2015/Ung-i-Oslo-2015>

Andersen, Patrick Lie (2016): **Ungdom og cannabis. Resultater fra Ung i Oslo 2015**. NOVA.

Berge, Rumohr Stina (2016): **Ungdom og Rus på Legevakten i Oslo. Årsrapport 2016**.

Bilgrei, Ola Røed (2015): **Hva er brukernes erfaringer med nye psykoaktive stoffer?**
I Bretteville-Jensen, Anne Line og Bilgrei, Ola Røed (red): Nye psykoaktive stoffer. En rusmiddelrevolusjon?
Oslo, Universitetsforlaget.

Bretteville-Jensen, Anne Line (2015a): **Produksjon og salg av nye psykoaktive stoffer – store forandringer fra de gamle narkotikamarkedene**. I Bretteville-Jensen, Anne Line og Bilgrei, Ola Røed (red): Nye psykoaktive stoffer. En rusmiddelrevolusjon? Oslo, Universitetsforlaget.

BRÅ (2011): **Strategiska brott bland unga på 00-talet**. Rapport 2011:21. BRÅ, Stockholm.

BRÅ (2016): **Kriminella nätverk og grupperinger. Polisens bild av maktstrukturer och marknader**. Rapport Brå 2016:12.

Eide, Ann Kristin, Andrews, Therese, Strømsvik, Clara Luckner og Gustavsen, Annelin (2016): **Stemmer "kartet" med "terrenget". Underveisrapport fra en følgeevaluering av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging**. NF rapport 7/2016. Nordlandsforskning.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) (2015): **European Drug Report. Trends and developments. 2015**. Lisboa, EMCDDA.

Europeisk overvåkingscenter for narkotika og narkotikamisbruk (2016): **Europeisk narkotikarapport. Trender og utvikling 2016**. EMCDDA.
<http://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/2637/TDAT16001NON.pdf>

Finstad, Liv (2000): **Politiblikket**. Oslo. Pax forlag.

Frønes, Ivar og Halvor Strømme (2010): **Risiko og marginalisering**. Oslo. Gyldendal Norsk Forlag.

Huuse, Camilla (2016): **Politiet advarer foreldre: Ny Facebook-oppdatering gjør det mulig for unge å dele direktebilder fra soverommet**. Verdens Gang [Lesedato 13.4.16].
<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/sosiale-medier/ny-facebook-oppdatering-gjoer-det-mulig-for-unge-aa-dele-direktebilder-fra-soverommet/a/23658218/>

Olaussen, L. P. (1996): **Om kriminalstatistikken. Datagrunnlag, opptellingsprinsipper og brukerproblemer**. Institutt for kriminologi og strafferettens skriftserie nr. 2. Oslo: Universitetsforlaget. Oslo kommune (2017): Geografiske inndelinger
<https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/statistikk/geografiske-inndelinger/>

Oslo kommune (2017)b: **Statistikkbanken.**

<http://statistikkbanken.oslo.kommune.no/webview/>

Paulsen, Veronika, Thorshaug Kristin og Berg, Berit (2014): **Møter mellom innvandrere og barnevernet. Kunnskapsstatus.** Trondheim. NTNU Samfunnsforskning.

<https://samforsk.no/Publikasjoner/Kunnskapsstatus%20barnevern%20og%20innvandring.pdf>

Politidirektoratet (2017): **Kriminalitet blant barn og unge i Norge 2012-2016.** Oslo, POD.

Sandøy, Thomas Anton (2015): **Bruk av illegale rusmidler: Resultater fra befolkningsundersøkelser 2012–2014.** SIRUS-rapport 4/2015. Oslo, Statens institutt for rusmiddelforskning, SIRUS.

Skog, Berit (2015): **Intime «snapper».** Forskning.no

<http://forskning.no/blogg/berit-skogs-blogg/intime-snapper>

Skretting, Astrid, Bye, E.K., Vedøy, T.F. og Lund, K.E. (2015) **Rusmidler i Norge 2015.**

Oslo, Statens institutt for rusmiddelforskning, SIRUS.

<http://www.sirus.no/publikasjon/rapporter/2015-2/rusmidler-i-norge-2015/>

Skretting, Astrid, Vedøy, Tord Finne, Lund, Karl Erik og Bye, Elin K. (red) (2017): **Rusmidler i Norge.**

Alkohol, tobakk, vanedannende legemidler, narkotika, sniffing, doping og tjenestetilbudet.

Folkehelseinstituttet.

Statistisk sentralbyrå (2016): **Utsatthet og uro for lovbrudd, Levekårsundersøkelsen, 2015.**

Sundsbo, Stine Marit (2013): **Unge voksne – en kartlegging av aldersgruppen 18-25 år.**

Uteseksjonens skriftserie 02/2013. Oslo, Velferdsetaten.

Sundsbo, Stine Marit (2016): **Under brua: en kartlegging av unge menn som selger rusmidler på Vaterland.**

HKH-rapport fra Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo Kommune.

Sætre, Marianne (2007): **Analyser av kriminalitet: En innføring i data og metoder i samfunnsvitenskapelige og strategiske kriminalanalyser.** Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Sætre, Marianne og Grytdal, Veslemøy (2012): **Voldtekt i den globale byen.** Strategisk stab. Oslo politidistrikt.

Sætre, Marianne mfl. (2015): **Trender i kriminalitet 2016-2017. Utfordringer i den globale byen.**

Strategisk stab. Oslo politidistrikt.

Thorsen, L.R., Lid S. & Stene, R.J. (2009): **Kriminalitet og rettsvesen. Statistiske analyser.**

Oslo. Statistisk sentralbyrå.

Utheim, Mari Nythun (2012): **Innenfor utenfor: en kartlegging av et alternativt ungdomsmiljø i Oslo sentrum.** Uteseksjonens skriftserie 01/2012. Oslo, Velferdsetaten.

Aktuelle lenker

Barne- ungdoms og familiedirektoratet (Bufdir)
www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/

BRÅ – Brottsförebyggande rådet
www.bra.se/

Folkehelseinstituttet
<http://www.fhi.no/>

Konfliktrådet
www.konfliktraadet.no/

Kriminalomsorgen
www.kriminalomsorgen.no/

Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging
www.kriminalitetsforebygging.no/

NIBR – Norsk institutt for by- og regionforskning
www.nibr.no/no/

NOVA – Et forskningsinstitutt ved Høgskolen i Oslo og Akershus
www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA

Oslo politidistrikt
www.politi.no/oslo/

Politihøgskolen
www.phs.no

Radikalisering - Regjeringen
www.regjeringen.no/nb/sub/radikalisering/id2001759/

SalTo – sammen lager vi et trygt Oslo
www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/salto-sammen-lager-vi-et-trygt-oslo/

SSB – Statistisk sentralbyrå
www.ssb.no/

Prosjektleder og redaktør:

Anne Bakosgjelten,

Strategisk stab, Oslo politidistrikt

Bidragstere:

Bjørnar Ludvigsen Kjenn,

Strategisk stab, Oslo politidistrikt

Christina Hofseth,

Strategisk stab, Oslo politidistrikt

Marianne Sætre,

Strategisk stab, Oslo politidistrikt

Ove Kristofersen,

SalTo- sekretariatet, Velferdsetaten, Oslo kommune

Bjørnar Bergengen,

Kompetansesenter rus - Oslo, Velferdsetaten,

Oslo kommune

Nana Mensah,

Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo kommune

Catherine Sundal Jacobsen,

Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo kommune

Linda Høgheim,

Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo kommune

Mai Britt Olsen,

Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo kommune

Børge Erdal,

Uteseksjonen, Velferdsetaten, Oslo kommune

*Takk til alle i Oslo politidistrikt og Oslo kommune
som har delt sin kunnskap med oss.*

Oslo kommune

SaLTo-sekretariatet, Velferdsetaten
Postboks 30, Sentrum, 0101 Oslo
Maridalsveien 3
Telefon 21 80 21 80/23 47 51 64
postmottak@oslo.kommune.no
www.oslo.kommune.no

Oslo politidistrikt

Postboks 8101 Dep.
0032 Oslo
Telefon 02800
post.oslo@politiet.no
www.politi.no/oslo

Les mer på våre nettsider:
www.salto.oslo.no